DELIVERED TO THE POST OFFICE ON THURSDAY, NOVEMBER 7, 1985
DOSTARCZONO NA POCZTĘ WE CZWARTEK, 7 LISTOPADA 1985 R.

ALLIANCER
Semi-Weekly
Published in the Polish Language every Tuesday and Thursday
Polish Alliance Press Ltd.
1638 Bloor St. West
Toronto, Ont., Canada M6P 4A8
Tel.: 531-2491, 531-2492, 531-5865

ZWIĄZKOWIEC

BRATERSTWO
TOLERANCJA
OŚWIATA
Pismo
Związku Polaków w Kanadzie
wydawane 2 razy w tygodniu.
Służy całej Polonii w Kanadzie.

NUMBER 89 TORONTO — THURSDAY, NOVEMBER 7, 1985 PRICE PER COPY — 50¢

Orędzie Jana Pawła II do Polaków — str. 2
ALEKSANDER MATEJKO — W imię wolności czy przywileju? — str. 2
STANISŁAW BABIŃSKI — O Józefie Piłsudskim i Kazimierzu Sosnkowskim — str. 2
2 lata polskiej parafii w Scarborough — str. 3
ROBERT DŁUGOBORSKI — Zagrożenia (Na marginesie) — str. 3
A. PYTLAK — O naszej pracy kulturalnej (2) — str. 5
ALINA ŻERAŃSKA — Katastrofalne skutki rozwodów — str. 5

Z. Messner nowym premierem PRL

WARSZAWA (AP) — Gen. Jaruzelski zrezygnował z funkcji premiera rządu i powierzył to stanowisko Zbigniewowi Messnerowi, członkowi Biura Politycznego i wicepremierowi odpowiedzialnemu dotychczas za sprawy gospodarcze. Zmianę tę zaaprobował Komitet Centralny na posiedzeniu w dn. 5 listopada. 62-letni Jaruzelski został premierem w lutym 1981 r., a pierwszym sekretarzem osiem miesięcy później, w październiku. Obecnie Jaruzelski ma więcej czasu poświęcić pracy partyjnej.

W czasie przemówienia wygłoszonego w KC we wtorek 5 listopada, Jaruzelski nie wspomniał o swej decyzji ustąpienia ze stanowiska premiera, lecz mówiąc o sobie określił się jako "dotychczasowy premier".

POWODY DECYZJI

Komentatorzy zachodni twierdzą, że decyzja Jaruzelskiego jest sygnałem, iż władze PRL uznały, że kryzys polityczny w kraju został już rozwiązany. Jak twierdzą przedstawiciele władz PZPR decyzja ta ma też zademonstrować wiodącą rolę partii. PZPR utraciła w ostatnich latach ponad 1 mln członków. Zadaniem Jaruzelskiego ma być obecnie wzmocnienie roli partii przed zbliżającym się zjazdem zaplanowanym na wiosnę 1986 r.

ŻYCIORYS NOWEGO PREMIERA

Zbigniew Messner, profesor ekonomii, urodził się 13 marca 1929 r. Jest żonaty, ma dwie córki. W 1951 r. ukończył Wyższą Szkołę Ekonomiczną w Katowicach. W 1961 r. obronił doktorat, w 1969 r. przedstawił habilitację, w 1972 został mianowany profesorem nadzwyczajnym, a w 1977 r. — profesorem zwyczajnym. W latach 1968-75 był prorektorem, a od 1975 do 1982 rektorem Akademii Ekonomicznej w Katowicach.

Członek partii od 1953 r. W latach 1980-83 pełnił funkcje przewodniczącego Wojewódzkiej Rady Narodowej w Katowicach [illegible] w tym mieście. Członek Biura Politycznego od 1981 r. W listopadzie 1983 r. Jaruzelski powołał go na stanowisko wiceprezesa Rady Ministrów, gdzie był odpowiedzialny za sprawy gospodarcze oraz problemy związane z wprowadzeniem tzw. reformy gospodarczej.

ZAPOWIEDŹ AMNESTII

5 listopada rzecznik rządu potwierdził oficjalnie wiadomość o bliskim ogłoszeniu amnestii dla więźniów politycznych, których wg oficjalnych danych jest obecnie 368. Jak stwierdził Urban, amnestią objęte zostaną wyłącznie osoby, które dopuściły się czynów przestępczych po raz pierwszy.

Z OSTATNIEJ CHWILI

JARUZELSKI — PRZEWODNICZĄCYM RADY PAŃSTWA

6 listopada na pierwszym posiedzeniu nowego Sejmu PRL, gen. Jaruzelski został mianowany przewodniczącym Rady Państwa. Dotychczasowy przewodniczący, 76-letni Henryk Jabłoński, który pełnił te funkcję od 1972 roku, poprosił o zwolnienie i przeszedł na emeryturę.

Sejm zatwierdził także skład nowego rządu ze Zbigniewem Messnerem na czele.

WYRÓŻNIENIE DLA TRUDEAU

MONTREAL — Były premier Pierre Trudeau uzyskał we wtorek tytuł doktora honoris causa na Wydziale Prawa montrealskiego Uniwersytetu McGill.

Starcie w Moskwie

MOSKWA — Amerykański sekretarz stanu George Schultz, po 2-dniowym pobycie w Moskwie, w trakcie którego odbył rozmowy z przedstawicielami rządu sowieckiego w sprawie zbliżającego się spotkania na szczycie R. Reagan — M. Gorbaczow, powiedział iż nastąpiło pewne zbliżenie stanowisk, lecz różnice poglądów pozostają nadal zasadnicze.

We wtorek Schultz spotkał się z Michaiłem Gorbaczowem odbywając 4-godzinną dyskusję, w trakcie której niejednokrotnie dochodziło do ostrej wymiany zdań. Schultz przyznał, iż Gorbaczow ma zwyczaj przerywania wypowiedzi, wobec czego Amerykanie zmuszeni byli zastosować taką samą taktykę. Rozmowy z sowieckim ministrem spraw zagranicznych trwały 10 godzin.

Opuszczając Moskwę Schultz powiedział, iż nie podjęto konkretnych uzgodnień, lecz w niektórych sprawach różnice zdań częściowo się zmniejszyły.

Jurczenko wraca do Moskwy

WASZYNGTON (AP, Reuter) — Witalij Jurczenko, oficer zajmujący 5 miejsce w hierarchii KGB, który trzy miesiące temu zgłosił się do ambasady amerykańskiej w Rzymie z prośbą o azyl, postanowił wrócić do Związku Sowieckiego.

4 listopada w czasie konferencji prasowej w sowieckiej ambasadzie w Waszyngtonie, Jurczenko stwierdził, iż został porwany przez agentów amerykańskich, przewieziony do USA i zmuszony do zeznań przy pomocy narkotyków. Dodał, że CIA ofiarowało mu 1 mln dolarów za współpracę i stałą pensję w wysokości 180 tys. dolarów.

Jurczenko nie wyjaśnił, w jaki sposób znalazł się w sowieckiej ambasadzie, stwierdził tylko, że uciekł wykorzystując nieuwagę strażników. Teraz Jurczenko chce jak najszybciej wrócić do ojczyzny, do rodziny i przyjaciół. Przy okazji kategorycznie zaprzeczył informacjom, że jest oficerem KGB.

Rzecznik Departamentu Stanu Charles Redman oświadczył, iż 50-letni Jurczenko zdecydował się na ucieczkę do USA z własnej woli i nigdy nie był zmuszany do składania zeznań. Dodał: że Jurczenko jest wolnym [illegible] tym przeszkadzać.

DLACZEGO?

Kolejna decyzja Jurczenki zaskoczyła wszystkich, podobnie jak poprzednio ucieczka.

Jurczenko był najwyższym rangą oficerem KGB, który zdecydował się na ucieczkę. W czasie przesłuchań w USA zdradził wiele ściśle tajnych wiadomości o sowieckich operacjach w USA i Kanadzie i zdemaskował byłego agenta CIA, który pracował dla Sowietów.

Senator David Durenberger, szef senackiej komisji ds. wywiadu przyznał, że jest zaskoczony decyzją Jurczenki, tak samo jak wszyscy inni. Dodał, iż obecnie nikt nie ma pojęcia, co skłoniło Jurczenkę do kolejnej zmiany frontu. Wiadomo mu jedynie, iż w sobotę wieczorem Jurczenko wyszedł na kolację i zniknął.

Rozpatrywanych jest kilka możliwości. Pierwsza z nich zakłada, że celem akcji Jurczenki było skompromitowanie i zdyskredytowanie służb wywiadowczych USA. Druga z nich, to przypuszczenie, że Jurczenko został wysłany celem zbadania, w jaki sposób Amerykanie sprawdzają uciekinierów. Obie te możliwości są mało prawdopodobne, ze względu na wysoką rangę Jurczenki. I wreszcie możliwość trzecia — Jurczenko został porwany przez agentów sowieckich i teraz stara się obronić swą głowę.

67 rocznica odzyskania państwowości polskiej

W związku z przypadającą w poniedziałek, 11 listopada, 67 rocznicą odzyskania — po 123 latach niewoli — niepodległego bytu państwowego Ojczyzny Polaków — Polski, rozpoczynamy (na str. 2) druk kilkuodcinkowego artykułu poświęconego polskim bohaterom narodowym: Józefowi Piłsudskiemu i Kazimierzowi Sosnkowskiemu.

Pierwszy udany przeszczep serca w Polsce

5 listopada w szpitalu w Zabrzu zespół 6 chirurgów pod kierownictwem dr Zbigniewa Religi dokonał pierwszego udanego zabiegu przeszczepienia serca w Polsce.

Jak stwierdził dr Religa, pacjent, 62-letni Józef Krawczyk czuje się dobrze, a stan jego zdrowia nie budzi obaw. Krawczykowi wszczepiono serce 26-letniego mężczyzny, który zmarł w szpitalu w Warszawie na skutek uszkodzenia mózgu. Jest to drugi zabieg przeszczepu serca dokonany w Polsce i pierwszy udany. Pierwszego takiego zabiegu dokonał zespół lekarzy z Łodzi w 1969 r., lecz wówczas pacjent zmarł w czasie operacji.

SOWIECKI ŻOŁNIERZ WRACA DO KRAJU

WASZYNGTON (AP) — 19-letni sowiecki żołnierz, który kilka dni temu przedostał się do ambasady amerykańskiej w Kabulu i poprosił o pomoc w powrocie do domu, gdyż "jest zmęczony tą wojną", zdecydował się na opuszczenie ambasady.

Szeregowiec Aleksander Sukhanow powiadomił o swej decyzji po drugim spotkaniu z ambasadorem sowieckim. Władze sowieckie obiecały żołnierzowi, że nie ukarzą go za dezercję.

Przesłuchanie Wałęsy

6 listopada lider Solidarności, Lech Wałęsa został wezwany do Prokuratury Wojewódzkiej w Gdańsku w celu [illegible] członków komitetów wyborczych" kilku miast Wybrzeża. Grozi mu za to kara do 2 lat więzienia. Jak przypuszczają obserwatorzy, zarzuty przeciw Wałęsie zostaną najprawdopodobniej objęte przepisami nowej amnestii.

W godzinach popołudniowych do mieszkania Lecha Wałęsy wdarło się siłą 6 funkcjonariuszy SB i nakazało mu ponowne stawienie się w prokuraturze. Ponieważ [illegible] dzono lekarza, by zbadał lidera Solidarności. Ku wściekłości SB-ków lekarka oznajmiła, iż stan Wałęsy jest poważny i nie może on opuszczać łóżka. Po awanturze z żoną Wałęsy, Danutą, milicjanci opuścili mieszkanie. Lech Wałęsa przebywa na zwolnieniu lekarskim, ponieważ chory jest na wrzód żołądka.

Udana operacja

W ub. piątek w Toronto General Hospital miała miejsce pierwsza w tym mieście operacja przeszczepienia wątroby. Do tej pory na zabiegi tego rodzaju kierowano pacjentów do USA.

Przeprowadzona na 48-letnim pacjencie operacja trwała 14 godzin. Jego nazwisko, jak również nazwisko dawcy na ich życzenie nie zostały podane do wiadomości publicznej. Rzecznik szpitala oznajmił, iż cierpiący poprzednio na raka wątroby pacjent po operacji może obecnie siedzieć na krześle i spożywać pokarm.

Przeszczepy wątroby umożliwiło odkrycie w 1979 r. cyclosporiny, leku wstrzymującego reakcję odrzucania przez organizm obcej tkanki. Około 75% osób, które poddały się operacji utrzymywało się przy życiu dłużej niż przez rok. Zabiegi takie, głównie na dzieciach, przeprowadzane są w Calgary, London, Montrealu i Halifaxie.

Urban o śmierci Antonowicza

Jak już podawaliśmy, w sobotę 2 listopada zmarł w szpitalu Marcin Antonowicz, 19-letni student Uniwersytetu Gdańskiego. Jak stwierdziła jego matka, dr Krystyna Antonowicz, syn jej został zatrzymany przez milicję 19 października, pobity w komisariacie i wyrzucony na ulicę. Zmarł, nie odzyskawszy przytomności na skutek licznych obrażeń. To kolejne, bestialskie morderstwo milicji wywołało falę powszechnego oburzenia w całym kraju.

5 listopada głos na ten temat zabrał rzecznik rządu Urban, który oświadczył, że Antonowicz został zatrzymany przez patrol, gdyż był pijany. W czasie przewożenia go do izby wytrzeźwień starał się uciec i wyskoczył z jadącego z szybkością 40 km na godz. samochodu i w tym czasie odniósł obrażenia głowy. Urban dodał, że sprawa śmierci Antonowicza została wyjaśniona i władze nie zamierzają wszczynać żadnego śledztwa.

Oświadczył też, że "tragiczna śmierć młodego człowieka zostaje teraz wykorzystywana przez wrogie ośrodki do wywoływania niepokojów społecznych".

Wyjaśnienie Urbana nie rozwiało licznych wątpliwości. Urban nie wyjaśnił, w jaki sposób Antonowicz wydostał się z zamkniętego samochodu milicyjnego. Nie wyjaśnił też, dlaczego konwojujący milicjanci nie zatrzymali się przy nieprzytomnym Antonowiczu i nie wezwali pomocy medycznej, a odjechali pozostawiając ofiarę na ulicy.

Według zeznań świadków, Antonowicz został znaleziony na ulicy przez przypadkowych przechodniów, którzy wezwali karetkę pogotowia. W tym czasie w szpitalu, do którego przewieziono ofiarę, dyżurowała jego matka dr Krystyna Antonowicz, która twierdzi, że jej syn miał ślady ciężkiego pobicia i wcale nie był pijany, jak twierdzi milicja.

Marcin Antonowicz zmarł nie odzyskawszy przytomności. Pogrzeb kolejnej ofiary bestialstwa milicji odbył się w środę, 6 listopada w Olsztynie.

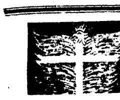

Z POLSKI I O POLSCE

PO WYBORACH

Rzecznik rządu, Urban przyznał, iż: "Spośród osób zatrzymanych w związku z wyborami po kilku dniach pozostało w areszcie lub zostało w trybie przyspieszonym skazanych na pozbawienie wolności 28 osób".

Urban dodał, że obecnie w aresztach i więzieniach przebywa 363 więźniów politycznych: 282 osoby aresztowane tymczasowo, 70 osób skazanych i 11, którym nie udzielono amnestii w 1984 roku.

RAPORT KRAJOWEGO KOMITETU DZIECKA

Krajowy Komitet Dziecka opracował memoriał, w którym: "Uważa za swój obowiązek wskazać na niezadawalający stan zdrowia i opieki zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą". Świadczy o tym m.in. wciąż wysoki współczynnik zgonów wśród niemowląt (20 zgonów na 1000 urodzeń), który "jest w Polsce dwukrotnie wyższy, niż w wiekszości krajów europejskich".

Ok. 8% wszystkich noworodków rodzi się z wagą poniżej 2,5 kg, więc: "Bardzo trudno utrzymać je przy życiu, mimo że nie są to wcześniaki. 80% z nich umiera w ciągu pierwszych dni życia". Wciąż poważnym problemem jest wysoka liczba chorujących dzieci i młodzieży: tzw. poziom umieralności należy do wysokich, a "tempo jego spadku jest najpowolniejsze w Europie"

"Pediatria cierpi na niedostatek kadr i ma ogromne kłopoty z bazą". Warunki hospitalizacji są trudne i "niejednokrotnie lekarze zmuszeni są kłaść po dwoje małych pacjentów do jednego łóżeczka".

W Warszawie, gdzie zgrupowano wielu specjalistów, rozwój bazy dla pediatrii został wstrzymany, a "wydatki na remonty i modernizację ponad stuletnich budynków szpitalnych kilkakrotnie przewyższyły już koszty budowy kilku nowych placówek". Stwierdzono, iż sytuacja będzie się pogarszać, gdyż "czy i kiedy stolica doczeka się nowego szpitala dla dzieci na dobrą sprawę do dziś nie wiadomo".

SUKCES "CRICOT-2"

Słynny krakowski teatr "Cricot-2" kierowany przez Tadeusza Kantora przez 2 tygodnie występował w Centrum Pompidou w Paryżu, gdzie prezentował spektakl "Niech sczezną artyści". Występy wzbudziły ogromne zainteresowanie publiczności i zdobyły uznanie krytyki. Twórca teatru i tego przedstawienia, Tadeusz Kantor został przez władze francuskie odznaczony Krzyżem Oficerskim Legii Honorowej "w uznaniu wkładu w rozwój światowej sztuki teatralnej". Obecnie teatr występuje w Nowym Jorku.

SPIS KADR

W ostatnim Roczniku Statystycznym znalazły się dane na temat kadr. Okazało się, że w całej gospodarce uspołecznionej zatrudnionych jest ponad 1 mln kierowników i dyrektorów. 30% z nich ma wykształcenie wyższe, a ponad 60% — średnie.

Natomiast 10% robotników legitymuje się wykształceniem średnim, 35% — zasadniczym zawodowym, 50% — podstawowym i 5% — niepełnym podstawowym.

GINĄCY ZAWÓD

Od 1979 r. ubyło w Polsce ponad 1500 pracowni krawieckich, w których pracowało 3563 osoby. Od 1980 r. zmniejsza się też systematycznie liczba szkolonych uczniów. Przyczyną są stale wzrastające podatki.

PRZEPISY SZCZEGÓŁOWE

W Monitorze Polskim nr. 23 poz. 179 ukazało się ministerialne zarządzenie na temat tzw. posiłków regeneracyjnych wydawanych osobom pracującym w trudnych warunkach. Otóż: "Do zupy z wkładką mięsną powinno być wydawane pieczywo mieszane (ciemne i jasne) w ilości 100-120 gram (posiłek profilaktyczny) albo 80-100 gram (posiłek regeneracyjny). Zalecany stosunek pieczywa jasnego do ciemnego powinien wynosić 1:1".

Przepisy na temat składników tych zup i wielkości wkładki mięsnej opublikowano wcześniej.

KOMUNA SZUKA ŁOŻA

Wicepremier Rakowski powiedział w wywiadzie prasowym, iż: "Ja myślę, że przyszli historycy powiedzą o tej fazie (obecnej) rozwoju Polski, jako o bardzo trudnej fazie, w której socjalizm polski, opierając się na zespole uniwersalnych założeń, poszukiwał w tym czasie swego powiedziałbym najbardziej wygodnego łoża, w którym mógłby się ułożyć".

Proponujemy trumnę.

WYWIAD Z HARCERZEM

Suwalskie pismo "Krajobrazy" zamieściło krótką rozmowę z Grzegorzem Spychalskim, kierownikiem Referatu Harcerskiego Komendy Hufca ZHP. Oto fragmenty wywiadu druha-kierownika:

Twoja główna cecha — "Piąć się po szczeblach".
Jak spędzasz czas wolny — "Na pisaniu donosów".
Co myślisz o życiu — "Nic nie myślę".

Redakcja wyjaśniła, że odpowiedzi były dowcipne.

PASOWANI

Władze nie ustają w wymyślaniu nowych zwyczajów. Oto, jak doniosła "Trybuna Robotnicza", w Będzinie odbyło się uroczyste pasowanie dzieci w wieku 7-12 lat na "Młodzików Polski Ludowej".

W czasie uroczystości: "Młodzicy złożyli ślubowanie, że będą kochać Ojczyznę, dobrze się uczyć, dbać o honor rodziny, a kiedy dorosną, podejmą pracę dla własnego kraju".

NIE WIE, CO MÓWI

"Echo Krakowa" poinformowało, iż w Krakowie przebywał prof. Rawi Javalgekar z uniwersytetu w Sollapur, światowej sławy ekspert w zakresie medycyny naturalnej — ayurveda, który przeprowadził kursy yogi połączone z wykładami z zakresu medycyny naturalnej, opartej na ziołolecznictwie. Profesor stwierdził, iż mimo że zaproszono go w tym roku do Belgii, Danii, RFN i Szwajcarii, by przeprowadził tam kursy yogi, zdecydował się przyjechać tylko do Krakowa, gdyż: "Mój stosunek emocjonalny do Polski i Polaków, to co do nich czuję, przekonuje mnie, iż w poprzednim wcieleniu byłem Polakiem".

Być może, chociaż z drugiej strony umiejętność stania na głowie to jednak za mało, by być Polakiem.

ŻYCZENIA ŚWIĄTECZNE

Prosimy wszystkie parafie, organizacje polonijne oraz prywatne osoby o nadsyłanie życzeń do specjalnego wydania świątecznego „Związkowca". Treść życzeń wraz z opłatą od $24 wzwyż, prosimy przesyłać na adres redakcji najpóźniej do 22 listopada 1985 r.

Wydawnictwo „Związkowiec"

ŚWIĘTO NIEPODLEGŁOŚCI 1918-1985 — Niedziela 10 listopada

12.15 MSZA ŚWIĘTA W KOŚCIELE ŚW. STANISŁAWA PRZY 12 DENISON AVE. PO MSZY PRZEMARSZ POD POMNIK NIEZNANEGO ŻOŁNIERZA PRZED STARYM RATUSZEM I ZŁOŻENIE WIEŃCÓW.

16.30 UROCZYSTA AKADEMIA W SALI WEST PARK SECONDARY SCHOOL PRZY ROGU BLOOR I DUNDAS.

"Związkowiec" (The Alliancer)
OFFICIAL PUBLICATION
OF THE POLISH ALLIANCE OF CANADA
Printed and Published every Tuesday and Thursday by
POLISH ALLIANCE PRESS LIMITED
1638 Bloor Street West, Toronto, Ont., Canada M6P 4A8
Telephones: 531-2491, 531-2492, 531-5865

Second class mail registration number 1673

J. Dobrzański, Chairman of the Board E. Kluczyńska, Secretary

Jacek Borzęcki, Editor-in-Chief

No part of this publication may be reproduced or transmitted in any form or by any means without permission.

All texts submitted for publishing are subject to possible adjustments and/or reduction in size at the discretion of the Editor-in-Chief.

Advertisements
- Display ads $6 per one column inch
- Informator handlowy (minimum 3 months or 24 ads) $96
- Full page ads $800 • Half page ads $460
- Community announcements concerning profit — oriented events $3.50 per one column inch
- Classified ads $3.50 (up to 25 words), 5¢ each additional word. Box $1 per one insertion.

NEWSPAPER SUBSCRIPTION
To order subscription please send cheque or Money Order for the appropriate amount payable to "Polish Alliance Press Ltd." enclosing subscriber's name, address and postal code.
Canada ——— $32 (one year) $2 (6 months)
Outside Canada $44 " " $28 (6 ")
Single copy 50¢

ORĘDZIE JANA PAWŁA II DO POLAKÓW
(WATYKAN, 13 PAŹDZIERNIKA 1985 ROKU)

Zbliża się w tym tygodniu doroczna uroczystość świętego Jana Kantego. Jest to jeden z rzadkich Świętych, który był profesorem, profesorem uniwersytetu, właśnie na ziemi polskiej. Na ziemi polskiej jedyny. I dlatego też otaczamy go szczególną czcią od wielu pokoleń, a w szczególności od daty jego beatyfikacji i kanonizacji. Otaczamy go czcią i zwracamy się do niego w tych wszystkich sprawach, sprawach doniosłych, które wiążą się z posłannictwem uniwersytetu na ziemi polskiej.

Był św. Jan Kanty profesorem Uniwersytetu Krakowskiego, uniwersytetu najstarszego na ziemi polskiej, tej Alma Mater, która nas wszystkich wykarmiła swoją mądrością, swą wiedzą. I pozostał tam, w Krakowie, przy akademickim kościele Św. Anny na zawsze. W pamięci profesorów i studentów, jako uczony i jako duszpasterz Uczony — bo profesor, duszpasterz — bo przyjaciel młodzieży.

Pragnę się do tego świętego Profesora odwołać w dniu dzisiejszym. W duchu przenoszę się do umiłowanej kolegiaty Św. Anny w Krakowie, właśnie tam, gdzie spoczywają jego relikwie. Polecam mu tę wielką sprawę, jaką jest polski uniwersytet. Nie tylko ten jeden, w Krakowie, najstarszy, ale wszystkie. A jest ich wiele na ziemi polskiej: różnego typu szkoły akademickie. Wszystkie te szkoły mają swój właściwy status, oparty na zasadzie poszukiwania prawdy i przekazywania prawdy.

Jest to zadanie profesorów i równocześnie studentów. Środowisko akademickie tworzy szczególną wspólnotę: nauczających i nauczanych. Wspólnota ta opiera się na szacunku dla prawdy. Opiera się także na zasadzie wolności w poszukiwaniu tej prawdy, jej dociekaniu, jej przekazywaniu. Jest rzeczą niesychanie delikatną środowisko akademickie, środowisko uniwersyteckie. Jest ogromna odpowiedzialność za właściwe funkcjonowanie takiego środowiska w organizmie społecznym, w organizmie narodowym. Jeżeli takie środowisko funkcjonuje dobrze, jeżeli zapewnione są wszystkie warunki, ażeby mogło pracować w duchu, który jest mu właściwy, wówczas środowisko uniwersyteckie, uniwersytet, szkoła wyższa, dadaje niezastąpione niczym przysługi kulturze, narodowej. Jeżeli to wszystko nie jest zapewnione, jeżeli to jest zastąpione jakimiś innymi zasadami czy przesłankami, wówczas uniwersytet takich przysług kulturze narodowej oddać nie może.

Dla mnie uniwersytet jest sprawą niesłychanie bliską i drogą, a zwłaszcza ten krakowski Uniwersytet, który stanowi dla mnie — jak powiedziałem — Alma Mater. I dlatego nie przestaję się modlić o wszystkie polskie uniwersytety. O wszystkich uczonych i wszystkich studentów; nie przestaję polecać Bogu tej ważnej sprawy, dla przyszłości naszej kultury. I drżę o to, ażeby ta sprawa nie została nigdy narażona na szwank.

To mówi się tu dzisiaj tak, jakbym stał w kościele Św. Anny w Krakowie, jakbym przemawiał z grobu Św. Jana Kantego. Od tego grobu płynie orędzie poprzez stulecia, poprzez pokolenia. Mówi ten Święty Profesor do nas wszystkich: mówi do Kościoła, ale mówi także do narodu. Ja tę jego mowę, to orędzie podejmuję tutaj dzisiaj, i tak jak mogę. wyrażam. Przekazuję ją, przekazuję wszystkim ludziom uniwersytetów na całej ziemi polskiej: profesorom, studentom. Przekazuję także wszystkim, którzy za te uniwersytety, za naukę akademicką są w naszym kraju szczególnie odpowiedzialni. Przekazuję to orędzie Kościołowi w Polsce, Episkopatowi i wszystkim instancjom Kościoła, bo przecież Kościół był u początku uniwersytetów w całej Europie.

Pragnę, ażeby te słowa były przyjęte w duchu pełnego zrozumienia. Są wypowiedziane z miłością do Ojczyzny. Są wypowiedziane z miłością do polskiej kultury. Są wypowiedziane z miłością do tego wielkiego dziedzictwa, którego symbolem jest Uniwersytet Jagielloński, a w szczególności św. Jan Kanty w ramach tego Uniwersytetu; Święty, który z tego Uniwersytetu wyszedł; Święty, który przez ten Uniwersytet patronuje całej polskiej nauce, środowisku profesorów i studentów, wszystkim, którzy są z tym środowiskiem w jakikolwiek sposób związani, wszystkim, którzy są za naukę w Polsce i za kulturę polską odpowiedzialni.

Polecam Pani Jasnogórskiej tę sprawę, o której mówiłem, ponieważ Ona jest Panią wszystkich naszych spraw polskich. "Wszystkie nasze dzienne sprawy" Jej polecamy. A to nie jest tylko sprawa jednego dnia, to jest sprawa każdego roku, to jest sprawa całych pokoleń, to jest sprawa wieków.

Naród żyje przez swoją kulturę. Naród jest sobą przez swoją kulturę. Trzeba czynić wszystko — i to jest zadanie, do którego każdy z nas jest powołany — ażeby nasz Naród, który tysiąc lat z górą żyje dzięki swojej kulturze i ma swoją tożsamość dzięki swojej kulturze, miał nadal tę kulturę, która stanowi podstawę jego tożsamości.

KOMUNIKAT KOMITETU ORGANIZACYJNEGO FUNDACJI ROLNICZEJ

18 października 1985 roku kard. Józef Glemp, Prymas Polski, przyjął Komitet Organizacyjny Fundacji Rolniczej. Członkowie Komitetu złożyli Księdzu Prymasowi relację o aktualnym stanie prac organizacyjnych Fundacji Rolniczej i o przeprowadzonych rozmowach za granicą z kołami kościelnymi, społecznymi i publicznymi, w sprawie pozyskania środków na cele fundacji.

Jednocześnie poinformowali Księdza Prymasa, że strona rządowa w dniu 16 października br. odwołała spotkanie z przedstawicielami Fundacji Rolniczej, które było wspólnie ustalone na dzień 17 października br., uchylając się od uzgodnienia następnego terminu spotkania. Na spotkaniu tym miały być uzgodnione zasady zwolnień od podatków i ostatecznie przyjęty statut Fundacji Rolniczej. Członkowie komitetu przypomnieli, że zapewnione na realizację programów pilotowych fundusze dewizowe na rok 1985 mogą być utracone, jeśli Fundacja Rolnicza nie rozpocznie działalności jeszcze w tym roku.

Wyrażono ubolewanie z powodu przewlekających się rozmów z przedstawicielami rządu w sprawie powołania Fundacji Rolniczej przypominając, iż u początków inicjatywy leżała idea konstruktywnej współpracy Kościoła z państwem przy rozwiązywaniu doniosłego problemu, jakim jest rozwój wsi i rolnictwa indywidualnego, a tym samym poprawa wyżywienia narodu.

W związku z tym, członkowie komitetu przedstawili Księdzu Prymasowi problem celowości kontynuowania dalszej działalności.

Ksiądz Prymas postanowił rozważyć tę sprawę w terminie późniejszym.

SŁAWOMIR SIWEK
Rzecznik Prasowy
Komitetu Organizacyjnego
Fundacji Rolniczej

Warszawa, dn. 18.10.1985

Nowego budżetu ciąg dalszy

DOCHÓD PAŃSTWOWY W ONTARIO

Minister skarbu prowincji Ontario, Robert Nixon, krytykował w maju br. budżet federalny za zawartą w nim propozycję obcięcia dotacji federalnych dla prowincji, wiążących się m.in. ze szkolnictwem pomaturalnym (post-secondary). Cięcia te będą kosztowały naszą prowincję 2 miliardy dolarów w okresie następnych 5 lat.

Nixon podkreślił jednocześnie, że propozycja budżetu federalnego — aby uwolnić indywidualne osoby od opodatkowania nabytego majątku wartości do pół miliona dolarów — powinna być ograniczona wyłącznie do właścicieli rodzinnych farm lub drobnego biznesu (pozostającego w ręku Kanadyjczyków). W międzyczasie — stwierdził minister — rząd Ontario przygotowuje odpowiednie ustawy w celu utrzymania prowincjonalnego opodatkowania podstawowego majątku.

Ogłaszając propozycję swego budżetu odnośnie państwowego dochodu prowincji, Nixon stwierdził: "Nasza ocena finansowej sytuacji prowincji Ontario prowadzi do wniosku, że istniejąca struktura podatkowa nie była w stanie sprostać wzrastającym kosztom związanym z dostarczanymi usługami dla mieszkańców prowincji, przy założeniu jakiejkolwiek finansowej roztropności. Podjęte środki uwzględniają potrzebę wzrostu sprawiedliwości i słuszności ontaryjskiego systemu podatkowego".

OSOBISTY PODATEK DOCHODOWY

Ogólny prowincjonalny podatek dochodowy ulegnie zwiększeniu z 48% do 50% podstawowego podatku federalnego. Osoby o wysokich dochodach będą musiały w nieco większym stopniu przyczyniać się do finansowania programów prowincjonalnych (dodatkowe 2% do podatku prowincjonalnego wys. dol.). Jednocześnie, prowincjonalny program redukcji podatkowej sprawi, że mieszkańcy Ontario o niskich dochodach zostaną bądź całkowicie zwolnieni od podatku prowincjonalnego, bądź będzie on dla nich zredukowany.

ZMNIEJSZENIE PODATKU ZE SPRZEDAŻY

Zmierzając w kierunku realizacji zobowiązań rządu wobec wyborców odnośnie zmniejszenia podatku od sprzedaży, budżet przewiduje zwolnić od podatku: dziecięce siedzenia samochodowe, produkty higieniczne dla kobiet, oraz dania restauracyjne nie przekraczające wartości 1 dolara.

Przemysł turystyczny odniesie korzyści z nieograniczonego przedłużenia rabatu na podatek od noclegów osób spoza prowincji Ontario.

OPODATKOWANIE PALIWA I PRODUKTÓW TYTONIOWYCH

Zgodnie z zapowiedzią ministra skarbu, podatników przestanie obowiązywać wprowadzony w 1981 roku system opodatkowania paliwa i tytoniu stosunkowo do wartości produktów. W przyszłości tego typu wzrost podatków nie będzie automatyczny i wymagał będzie zgody parlamentu. Aktualnie ustalona wielkość podatku na te produkty wynosi: 8.8 centa od litra benzyny, 9.9 centa od litra paliwa dieslowskiego; 2.7 centa od papierosa, oraz 1.5 centa od grama tytoniu fajkowego.

OPODATKOWANIE PRZEDSIĘBIORSTW

System podatku dochodowego zostanie dla drobnego biznesu uproszczony, zgodnie z niedawnymi zmianami federalnymi. Co więcej, ponad 120,000 małych przedsiębiorstw w Ontario nie będzie zmuszonych do wypełniania formularzy podatkowych.

Ontario ograniczy wielkość pomniejszania podatku, czego przedsiębiorstwa mogą żądać w związku z nabytym, w danym roku, majątkiem. Zostanie również wyeliminowane potrącanie 3% podatku związane z inwentarzem. W celu uniknięcia przyszłych strat dochodu państwowego w związku z uproszczeniem systemu podatkowego dla drobnego biznesu, budżet wprowadza półprocentowy wzrost podatku prowincjonalnego dla przedsiębiorstw, wyłączając z tej podwyżki, niski, 10-procentowy podatek dla drobnego biznesu.

REFORMA PODATKOWA GÓRNICTWA

Budżet proponuje zasadniczą modyfikację podatku dla ontaryjskiego górnictwa w celu zachęcenia do systemu opodatkowania bardziej dającego się przewidzieć i odpowiadającego potrzebom przemysłu górniczego w Ontario. Proponowane zmiany uproszczą ten podatek bez straty wpływów do skarbu prowincji, co zostanie uzyskane poprzez zastąpienie dość skomplikowanego dotychczasowego systemu — stałym podatkiem w wysokości 20%. Przed wprowadzeniem tych propozycji zostaną przeprowadzone konsultacje z przemysłem górniczym i społeczeństwem północnego Ontario.

INNE ZMIANY PODATKOWE

Dodatkowe zmiany wprowadzonę przez budżet zmieniają strukturę i podwyższają podatek od przekazywania własności ziemskich; podwyższają cenę wódki, wina i piwa; podnoszą opłaty za specjalne pozwolenia; przywracają podatek od sprzedaży złotych monet (tzw. Maple Leaf); oraz podnoszą opłaty za rejestrację pojazdów samochodowych i opłaty za prawo jazdy (driver's licence).

O WIĘKSZĄ UŻYTECZNOŚĆ DOLARÓW PODATNIKA

Aby wzmocnić działania i kierunki ogłoszone w budżecie, minister zaproponował usprawnienie niektórych agencji, skonsolidowanie funkcji rządu i pozbycie się pewnej liczby państwowych korporacji. Te środki doprowadzą do likwidacji "the Capital Aid Corporations"; doprowadzą do redukcji takich korporacji jak — "the IDEA Corporation oraz "the Ontario Land Corporation"; spowodują przegląd funkcji "the Ontario Energy Corporation"; doprowadzą do rozwiązania "the Ontario Economic Council"; doprowadzą do przekazania "the Ontario Institute for Studies in Education" — Uniwersytetowi Torontońskiemu; wreszcie, doprowadzą do zamknięcia zagranicznych biur w Brukseli, Filadelfii i San Francisco.

Aby zapewnić większą społeczną użyteczność pieniędzy podatników, "the Chairman of Management Board" przeprowadzi przegląd efektywności i skuteczności wszystkich przedsięwzięć rządu.

Aleksander Matejko

W imię wolności czy przywileju?

Podziwiam takt J. Borzęckiego w jego komentarzu redakcyjnym na temat stanowiska Polonii południowoafrykańskiej ("Związkowiec", nr 76/1985), a jednocześnie współczuję naszym rodakom zamieszkałym w Południowej Afryce, kraju uroczym pod wieloma względami, ale stojącym już od wielu lat w obliczu nieuniknionego konfliktu między uciemiężoną większością i uprzywilejowaną mniejszością. Każdemu z nas, ludzi cywilizacji zachodniej, los białych tam zamieszkałych nie może być obcy. Temu krajowi grozi nie tylko wojna domowa czarnych z białymi, ale również ostry konflikt o władzę między poszczególnymi grupami etnicznymi wewnątrz czarnej społeczności. (Warto tu wspomnieć, że czarnym wiedzie się przeciętnie dużo lepiej w Południowej Afryce aniżeli ich pobratymcom w niepodległych krajach murzyńskich). Niewątpliwie, światowy komunizm widzi dla siebie wielką szansę w południowoafrykańskim konflikcie rasowym. Jeśli dorobek materialny Południowej Afryki zostanie zniszczony, to na tym wszyscy jego mieszkańcy ogromnie stracą, niezależnie od koloru ich skóry, a pozycja strategiczna świata zachodniego ulegnie bardzo poważnemu nadwątleniu.

Natomiast jako chrześcijanin i demokrata gruntownie nie zgadzam się z duchem listu otwartego Rady Polonii Afryki Południowej do Polonii amerykańskiej. Kościół katolicki nie uznaje dyskryminacji rasowej i my Polacy powinniśmy dobrze zdawać sobie sprawę z tego, że nie tyle sowiecka inwigilacja, ile przede wszystkim gorszaca moralnie niesprawiedliwość społeczna spowodowała permanentny stan zaognienia.

Wypada zapytać naszych rodaków w Południowej Afryce — co oni osobiście zrobili i mają zamiar zrobić na przyszłość aby nastąpiła demokratyzacja? Wspomniany list otwarty jest gestem na rzecz rządu południowoafrykańskiego, wybranego i podtrzymywanego przez białych na szkodę czarnych. Trzeba przecież zdać sobie sprawę z tego, że większość czarna z czasem dojdzie do głosu i zapyta owych Polaków, żyjących tam dostatnio, za kim oni się opowiedzieli i czyjej sprawie służyli. Czy nie ma w Afryce Południowej Polaków, dla których hasło "za naszą i waszą wolność" nie byłoby li tylko frazesem? Czy to nie jest wprost kompromitujące, że w całym omawianym wyżej liście nie ma żadnego wyrazu zrozumienia dla ciężkiej doli czarnych? Argument, że w krajach komunistycznych nie jest wcale lepiej jest zupełnie nieprzeważny, gdyż przecież Afryka Południowa jest częścią świata zachodniego i niedemokratyczny komunizm nie jest żadnym wzorem.

Nasi rodacy w Południowej Afryce zrobią najlepiej, jeśli z górą pogodzą się z faktem, że wcześniej czy później czarna większość dojdzie swych słusznych praw i biali stracą swoje formalno-prawne uprzywilejowanie. Kto jak kto, ale właśnie Polacy nie mają powodu gardłować na rzecz systemów niedemokratycznych i podtrzymywania stanu rzeczy obrażającego podstawowe reguły doktryny katolickiej. Ilościowo katolicyzm już obecnie jest zdominowany przez Amerykę Południową (w dużej części Indianie) i Afrykę. To wcale nie jest biała religia ale uniwersalna, równo traktująca wszystkie rasy. Nie można być konsekwentnym Polakiem domagając się jednocześnie wolności w Polsce oraz uciemiężenia w Afryce Południowej. Trzeba wybierać — i im wcześniej nasi południowoafrykańscy rodacy uświadomią sobie wewnętrzną sprzeczność swego stanowiska, tym lepiej dla nich i dla nas wszystkich.

Siła komunizmu bierze się w znacznej mierze z różnych słabości Zachodu i jedną z nich jest dotąd niewątpliwe supremacja rasowa białych w Afryce Południowej. Oczywiście, komuniści mają interes w tym, aby wspierać ruchy wyzwoleńcze, a z drugiej strony przywódcy tych ruchów szukają wsparcia gdzie tylko mogą je znaleźć. Jeśli rozsądek i uczciwość wezmą górę w elicie rządzącej Południową Afryką, to ten kraj wejdzie na drogę daleko idących reform. Te ostatnie były dotąd odkładane przez tak wiele lat, że to — niestety — przekonało czarnych, iż faktycznie mogą osiągnąć cośkolwiek tylko siłą.

Stanisław Babiński

O Józefie Piłsudskim i Kazimierzu Sosnkowskim (1)

Józef Piłsudski przychodzi na świat 5 grudnia 1867 roku w Zułowie na Litwie i umiera w niepodległej Polsce 12 maja 1935 roku, Kazimierz Sosnkowski rodzi się w Warszawie 19 listopada 1885 roku i kończy swoją doczesną wędrówkę na obczyźnie w Kanadzie 11 października 1969 roku.

Ogrom myśli, prac, osiągnięć i zmagań orężnych, jeśli je ująć w jedną całość działań dla Polski, wykracza znacznie poza ich życie, stanowiąc jakby spiżowy pomnik niezmiennych i niezniszczalnych wartości narodowych. Wzorzec prawd i zbiór wskazań, które rzutować będą na przyszłe pokolenia przez trudny do wymierzenia, pojęciem czasu, okres czekających nas wydarzeń dziejowych.

Może więc najsłuszniejszym będzie przypomnienie pewnych wspólnych fragmentów ich działań i wypowiedzi, które na tle obecnych wydarzeń, podkreślają ich rolę wychowawczą, jako konieczne źródło siły moralnej potrzebnej całemu narodowi, a w szczególności pokoleniu młodszemu.

W moim przemówieniu, wygłoszonym po śmierci Kazimierza Sosnkowskiego, tak scharakteryzowałem związki łączące Józefa Piłsudskiego z jego najbliższym przyjacielem i współpracownikiem: "Jeśli mnie będą pytać w przyszłości co myślę o pracach, życiu i walce tych dwóch wielkich samotników, co ich łączyło, dzieliło, jakie ich były związki duchowe, jak to wymierzyć i określić zanim historia wyda swój wyrok ostateczny, odpowiem wtedy, że nie ma chyba drugiego przykładu w dziejach naszego narodu, by dwóch ludzi mogło tworzyć tak harmonijną całość duchową, wzajemnie się uzupełniającą, zarówno w sprawach dowodzenia i organizacji wojska, jak i polityki zewnętrznej i wewnętrznej (...) I gdy przyszedł okres pewnej rozłąki w latach 1923-1935, nie w dziedzinie ducha, lecz działania — to ujemne skutki zbyt gorzko zaważyły na losach naszej ojczyzny".

Trudno pisać o Józefie Piłsudskim i Kazimierzu Sosnkowskim w oderwaniu od aktualnych wydarzeń dotyczących losów Polski. Obserwując zachodzące obecnie zjawiska możemy, w sposób bardzo ogólny, porównać dzisiejszą sytuację do tej, która panowała w latach poprzedzających pierwszą wojnę światową. Od powstania styczniowego i wojny z Rosją w 1863 i 1864 roku do okresu działań niepodległościowo-rewolucyjnych w latach 1904-1907 upłynął dokładnie ten sam okres czasu, jaki dzielił kampanię wrześniową i wojnę na dwa fronty od pierwszych działań niepodległościowo-rewolucyjnych "Solidarności" w 1980 i 1981. Oba te okresy przeszło czterdziestoletniej niewoli, jak i metody działań niepodległościowo-rewolucyjnych, ze zrozumiałych względów różniły się z sobą znacznie, szczególnie, że ruch "Solidarności". zdobył sobie znacznie większe poparcie społeczeństwa, niż organizacje bojowe PPS. Wydarzenia jednak w latach 1905-1907 jak i w 1980-1982 spowodowały podobne reakcje w społeczeństwie polskim. Na scenie międzynarodowej dominowały podówczas, jak i dzisiaj, wielkie mocarstwa i możliwości na rychłe odzyskanie niepodległego bytu wydawały się równie odległe wówczas jak i obecnie. Rewolucja 1905 roku, jak i powstanie "Solidarności" w 1980 r. wzbudziły najpierw nadzieję, a po załamaniu się tych zrywów wolnościowych, zwątpienie i niewiarę.

Jak wyglądały podówczas działania, jakie wyciągano wnioski i jak potoczyły się wydarzenia, które zakończyły się odzyskaniem niepodległości i zwycięską wojną w 1920 roku?

Jako wprowadzenie podam bardzo charakterystyczną opinię Józefa Piłsudskiego z 1905 r., przytoczoną przez Adama Skwarczyńskiego w zbiorowym dziele "Idea i czyn Józefa Piłsudskiego" (Warszawa 1934) na str. 187: "Niemcy, Francuzi, Włosi, nawet Rosjanie mówią i piszą wiele o rzekomej naszej zapalności i wojowniczości. To nam pochlebia i chętnie temu wierzymy, nawet popieramy to przykładami naszych przodków, poczynając od Sobieskiego i kończąc na Legionach i powstaniu 63 roku. W dzieciństwie, nawet długo potem, wierzyłem w to — obecnie po doświadczeniach 1905 roku wcale tego nie widzę. Przeciwnie, zgnuśnieliśmy bezwarunkowo i uczyć się musimy od nowa odwagi i walecznosci".

Konsekwentnie do wyżej wymienionej opinii Piłsudski, po opanowaniu przez władze carskie rewolucji w Rosji, poświęci się głównie wychowaniu, kadr przywódczych, zdolnych do sprostania czekającym w przyszłości zadaniom. Ten okres, tak ważny, winien szczególnie być dzisiaj przedmiotem uważnych badań dla wszystkich tych, którzy szukają skutecznych metod działania na rzecz sprawy polskiej.

Lata 1905 i 1906 są przełomowe w życiu Kazimierza Sosnkowskiego. Wstępuje do PPS, poznaje Józefa Piłsudskiego i rozpoczyna działalność w Organizacji Bojowej. O wpływie jaki wywarł na dwudziestoletniego podówczas młodzieńca Piłsudski, sam Kazimierz Sosnkowski mówi w swym przemówieniu wygłoszonym na akademii w Londynie w 1943 roku:

"Osobisty urok Piłsudskiego, czar jego płomiennego słowa i siła argumentacji, miłość Polski przebijająca z każdego zdania, idealizm społeczny, poczucie tradycji i godności narodowej — wszystko to zrobiło na mnie wrażenie porywające i na zawsze do niego przykuło".

Od tego momentu Kazimierz Sosnkowski wchodzi na kartę historii. Na progu swej bezinteresownej i pełnej oddania służby Polsce, wypadnie młodemu bojowcowi PPS odegrać zasadniczą, dla przyszłych walk o niepodległość, rolę historyczną. Przychodzi rok 1908. Nad światem zaciągają się groźne chmury, które niebawem mają zmienić oblicze Europy. Możliwość konfliktu zbrojnego między zaborcami przybiera formy coraz bardziej realniejsze. Szanse Polski w dużym stopniu zależeć będą od naszego przygotowania, zarówno w sensie politycznym, jak i wojskowym. Wysiłek niepodległościowy koncentruje się głównie w szeregach PPS, która od momentu rozłamu w roku 1906 przeżywa głęboki kryzys. Jednocześnie, władzom carskim udaje się zdusić rewolucję w Rosji, co z kolei w Polsce pozbawia wszelkich szans rozpoczętą walkę o niepodległość.

Długoletnie wysiłki i praca Józefa Piłsudskiego zdają się leżeć w gruzach. W początku lata 1908 r. następuje we Lwowie dramatyczna rozmowa Wodza Organizacji Bojowej z jego młodym przyjacielem. Tak ją streszcza Kazimierz Sosnkowski w wywiadzie udzielonym redaktorowi Wrzosowi we wrześniu 1935 roku:

"Rozmowa jaka miała wówczas miejsce, wywarła na mnie wstrząsające wrażenie. Wódz Organizacji Bojowej, mój Wódz, przede mną, młodym chłopcem otwierał swą duszę, ujawniał swe cierpienia moralne. Opowiadał mi Komendant jak ciężko przeżył schyłek rewolucji. Mówił o tym, iż Organizacja Bojowa stanowi zamkniętą już i przegraną kartę historii, o tym jak boli Go przegrana. Mówił mi wreszcie, że zdecydował się zakończyć epopeję Organizacji Bojowej ostatnią grą, w której albo zginie sam, albo zwycięży by rozpocząć nowy okres walki, bez której, wedle Jego zdania, żyć nie było warto".

W rezultacie tej rozmowy, Kazimierz Sosnkowski decyduje się zrealizować to, co mu się wydawało wyczytywał w myślach Piłsudskiego.

"Postanowiłem w duchu — mówi w wywiadzie — dołożyć wszelkich sił, by uciszyć Jego serce, by na miejsce starej karty otwarła się nowa. Tak skrystalizowało się we mnie podczas owej pamiętnej rozmowy, postanowienie założenia bezpartyjnej organizacji wojskowej".

W obawie, aby w razie nieudanej próby nie podciąć ostatnich nadziei Komendanta, w zupełnej przed nim tajemnicy, wprowadza w czyn swe zamierzenia. Tak powstaje w 1908 roku we Lwowie Związek Walki Czynnej, dzieło Kazimierza Sosnkowskiego, które stanie się zalążkiem przyszłego odrodzonego wojska polskiego.

Józef Piłsudski będzie pisał o tym w swoich "Popraw-kach historycznych": "Przede wszystkim nie ja stworzyłem Związek Walki Czynnej, gdyż został on stworzony przez gen. Sosnkowskiego, w czasie, gdy ja kilka długich miesięcy spędziłem nie w Galicji, a w zaborze rosyjskim".

Istotnie, w momencie gdy Sosnkowski tworzył we Lwowie Z.W.C. Piłsudski przygotowywał w Wilnie akcję bojową na Bezdany, która łącznie z nowo powstałą organizacją wojskwą otworzyła nowa kartę w dziejach walk o niepodległość. Z.W.C. istnieje aż do wybuchu wojny i działa jako organizacja ścisła, jako trzon ideologiczny i wojskowy późniejszych jawnych Związków Strzeleckich.

O tym okresie tak pisze wybitny historyk polski Michał Sokolnicki w swojej przedmowie do wydawnictwa "Kazimierz Sosnkowski o Józefie Piłsudskim" (Londyn 1961):

"Najprzód więc, w czerwcu 1908, a więc w okresie przed Bezdanami, Sosnowski zakłada we Lwowie Związek Walki Czynnej i ułatwia tym sposobem zamierzone przez Piłsudskiego przejście od spiskowo-socjalistycznych przygotowań rewolucyjnych ku stopniowemu tworzeniu armii polskiej. W następnym etapie, od 1910, znów w ciągłym współdziałaniu z Komendantem Piłsudskim, zakłada systematycznie, zaczynając rzecz od samego początku, podwaliny pod szkolnictwo wojskowe polskie: pod jego zwierzchnim nadzorem przy współpracy Juliana Stachiewicza i odszukanych w rozmaitych środowiskach fachowców wojskowych, stwarza z niczego cały aparat szkolny: podręczniki, regulaminy, czasopismo specjalne, kursy dokształcające, wreszcie podstawowe szkoły wojskowe, już z podziałem regularnym na niższe i średnie, od razu jednak z przewidzianym zakresem studiów wyższych, celem kształcenia i wyrabiania oficerów sztabowych. Odtąd mniej więcej od 1912 roku, Sosnkowski staje się szefem sztabu Piłsudskiego, nieodłącznym we wszelkich przygotowaniach polskich do wojny — w "Strzelcu", w mobilizacji strzeleckiej 1914 roku, w trudnym i najeżonym przeszkodami przejściu do fazy legionowej, w wielkim i zbawiennym ryzyku tworzenia i organizowaniu znów od samego początku wielkiej, na wpół tajnej sieci Polskiej Organizacji Wojskowej".

W bojach I Brygady Legionów Sosnkowski dowodził samodzielnie w wielu bitwach, jak pod Łowczówkiem, Bidzinami, Makarowem, Kowalikami, Wysokiem Litewskiem i Czartoryskiem. Po ustąpieniu Józefa Piłsudskiego z Legionów obejmuje komendę I Brygady, a usunięty niebawem przez Naczelne Dowództwo Austriackie, zostaje w marcu 1917 r. powołany na zastępcę Piłsudskiego, jako Szefa Departamentu Wojskowego przy Tymczasowej Radzie Stanu.

2 lata polskiej parafii w Scarborough

(Wywiad z proboszczem najnowszej polskiej parafii Matki Boskiej Królowej Polski, księdzem Zbigniewem Olbrysiem)

Red.: Może słów parę o sobie?

Ks. Zb. Olbryś: Należę do zgromadzenia zakonnego Towarzystwo Chrystusowe dla Polonii Zagranicznej, które prowadzi pracę duszpasterską wśród Polonii wielu krajów świata. Nasze zgromadzenie zostało założone przez kardynała Augusta Hlonda w roku 1932 w Potulicach. Nasz dom macierzysty, główny dom, znajduje się w Poznaniu przy Katedrze na Ostrowiu Tumskim. Tam mieści się zarząd Towarzystwa oraz seminarium tzw. zagraniczne, przygotowujące kapłanów, braci zakonnych, do pracy emigracyjnej. Powstał tam również Instytut Polonijny prowadzony przez naszego kapłana, ks. docenta Bogusława Nadolskiego. Do zgromadzenia wstąpiłem w 1949 roku, święcenia kapłańskie otrzymałem w roku 57, za granicę wyjechałem w 66 roku, po sześcioletnich staraniach.

Red.: Czyli aż przez 6 lat władze PRL nie chciały wypuścić księdza na Zachód?

Ks. Zb. Olbryś: No cóż, to był okres, w którym było bardzo trudno kapłanom otrzymać paszport. Więc wielokrotnie odmawiano mi. Obecnie jest już stosunkowo łatwo go otrzymać.

Początkowo byłem przeznaczony do pracy duszpasterskiej w Calgary, gdzie pracowałem w polskiej parafii, jeszcze w starym kościele. Obecnie jest tam nowy, piękny kościół. Po kilku miesiącach zostałem przeniesiony do parafii św. Wojciecha w Providence R.I. Tam pracowałem około dwóch lat i zostałem następnie przeniesiony do polskiej parafii Matki Boskiej Jasnogórskiej w Los Angeles. Tam byłem 5 lat wikarym i 6 lat proboszczem. Z Los Angeles zostałem przeniesiony do Sterling Heights (to jest przedmieście Detroit), gdzie powstawała nowa polska parafia personalna. Przez kilka lat Msze święte odbywały się w szkole miejskiej — a następnie został wybudowany kościół, który jest własnością naszego zgromadzenia. Tam pracowałem przez jakiś czas w nowym kościele, a potem, w 1983 roku zostałem przeniesiony przez [illegible] do Kanady, właśnie do Scarborough koło Toronto, gdzie założona została nowa parafia personalna pod wezwaniem Matki Boskiej Królowej Polski.

Red.: Jak doszło do założenia nowej parafii polskiej w Scarborough?

Ks. Zb. Olbryś: Jak wiemy, w metropolii Toronto jest kilka polskich parafii prowadzonych przez Ojców Oblatów oraz parafia św. Teresy księdza Ewczyńskiego. Na wschód od Scarborough jest też polska parafia w oddalonej o ok. 40 kilometrów Oshawie prowadzona przez księży Chrystusowców. Nie było natomiast polskiego ośrodka duszpasterskiego we wschodniej części Toronto: East York, Don Mills i Scarborough. I właśnie w tej części, w okresie wybuchu stanu wojennego w Polsce, osiedliło się bardzo dużo Polaków. Mieszkali oni w różnych częściach tego rejonu w skupiskach po kilkadziesiąt rodzin. W Don Mills osiedlonych jest podobno około 500 polskich rodzin.

Właśnie ci nasi imigranci nie mieli łatwego dostępu do istniejących polskich parafii w zachodniej części Toronto — i stąd zwrócili się z gorącą prośbą do kardynała Cartera o utworzenie duszpasterstwa polskiego we wschodniej części metropolii. Zwrócili się z tą prośbą w kwietniu 1983 roku. Ksiądz kardynał zlecił zajęcie się tą sprawą biskupowi Alojzemu Ambrozicowi, sufraganowi torontońskiemu, który zajmuje się sprawami duszpasterstwa etnicznego archidiecezji. Ksiądz biskup Ambrozic konsultował się w tej sprawie z Kongresem Polonii Kanadyjskiej a następnie zwrócił się do naszego zgromadzenia, do księdza prowincjała Władysława Gowina, który rezyduje w Sterling Heights (Michigan) — o wyznaczenie kapłana. W czerwcu odbyło się spotkanie księdza prowincjała z biskupem Ambrozicem, na którym ustalono, że od 16 września 1983 roku przybędzie nasz kapłan. I tak się stało. Tu może jeszcze taka uwaga, że pan St. Sadowski z Kongresu Polonii Kanadyjskiej zajął się m.in. zbieraniem podpisów Polaków pod petycją o założenie nowej parafii. Zebrał około 500 podpisów i przekazał biskupowi Ambrozicowi. To była podstawa do utworzenia tej parafii — tzw. personalnej. Pierwsza Msza św. została odprawiona 18 września 1983 roku w kaplicy gimnazjum Cardinal Newman High School przy seminarium św. Augustyna. Tam też ksiądz kardynał wyznaczył miejsce pobytu duszpasterza, a więc dwa pokoje kleryckie zostały, za opłatą, wydzielone na mieszkanie i kancelarię, natomiast kościół, nowoczesny piękny kościół, mogący pomieścić 450 miejsc siedzących, jest obecnie praktycznie kościołem parafialnym dla Polaków w Scarborough.

Oficjalny dekret założenia parafii został wydany dnia 18 października 1983 roku, czyli w miesiąc po rozpoczęciu tych Mszy świętych. Jest to więc oficjalna data otwarcia tej nowej polskiej parafii.

Red.: Na jakiej zasadzie, jeśli można spytać, parafia Matki Boskiej Królowej Polski używa kaplicy gimnazjalnej?

Ks. Zb. Olbryś: Kościół jest kaplicą gimnazjalną Cardinal Newman High School i nasza parafia ma umowę z Katolickim Wydziałem Oświaty na używanie tego kościoła. Katolicki Wydział Oświaty godzi się na używanie tego kościoła, oraz pomieszczeń gimnazjalnych na spotkania, w niedzielę od godz. 8 do 2, natomiast w dni powszednie można używać kościoła tylko wieczorem. Tak więc my tylko wynajmujemy tę świątynię, za co płaci Katolicki Wydział Oświaty.

Red.: Czy po tych dwóch latach istnienia, parafia wyznacza przed sobą plan budowy swego własnego kościoła?

Ks. Zb. Olbryś: Jest oczywiście ogromna potrzeba, żeby posiadać własny ośrodek. Pomimo bowiem tego, że używany przez nas kościół jest piękny, że ma też obszerny parking, to jednak nie jest naszą własnością i nie zawsze możemy z niego korzystać w najbardziej dla nas dogodnym czasie. Czy widzę możliwość budowy naszego własnego parafialnego ośrodka? Niewątpliwie, jest to marzenie całej naszej społeczności. Na pewno nie jest to rzecz łatwa, ponieważ związana jest z ogromnym wysiłkiem finansowym. Czy będzie stać naszą społeczność — trudno powiedzieć. Jest to więc na razie jakiś daleki plan, choć — jak powiedziałem — konieczność jest wielka.

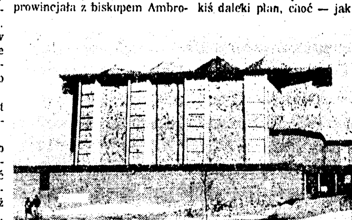

"...używany przez nas kościół jest piękny, jednak nie jest naszą własnością i nie zawsze możemy z niego korzystać w najbardziej dla nas dogodnym czasie".

Red.: Skoro już mówimy o możliwościach finansowych społeczności parafialnej, to nasuwa mi się tu pewne pytanie związane z zaniechaniem przez księdza zwyczajowego "zbierania na tacę" podczas Mszy świętej. Czy ograniczenie się do wystawienia koszyczka na ofiary przy wejściu do świątyni nie powoduje zmniejszenia funduszy potrzebnych do egzystencji parafii?

Ks. Zb. Olbryś: Od samego początku istnienia parafii próbujemy wprowadzić zbieranie ofiar przed Mszą świętą, żeby jakoś uwrażliwić ludzi na potrzebę świadomego wspierania. I dlatego właśnie koszyczki są ustawione przy wejściu do świątyni, tam są też biuletyny; ludzie wchodzą do kościoła, składają ofiary i w czasie procesji z darami przynoszą te ofiary do ołtarza. Jest więc to tylko inna forma, która zresztą, mimo wszystko, zdaje egzamin. Sądzę, że wielu nowo przybyłym ta forma bardzo odpowiada.

Red.: Jak ocenia ksiądz proboszcz rozwój parafii w okresie tych dwóch pierwszych lat?

Ks. Zb. Olbryś: Parafia niewątpliwie rozwija się. W pierwszej fazie rozwoju zgłoszonych było do parafii sześćdziesiąt kilka rodzin. Obecnie, po dwóch latach, dochodzimy do 400 rodzin. Nowo przybyli nie są przyzwyczajeni do zgłaszania się do parafii w formie zapisywania się. Tego zwyczaju nie ma oczywiście w Polsce, ponieważ tam są parafie terytorialne. Natomiast tutaj, na emigracji, gdzie są etniczne tzw. personalne parafie, zachodzi potrzeba zapisywania się do parafii. Myślę, że wymaga to pewnego czasu, żeby wszyscy zrozumieli konieczność tego zapisywania się.

Parafia na pewno się rozwija. Jest to parafia młodych rodzin, młodych małżeństw, stąd jest wiele dzieci w wieku szkolnym. To się zresztą daje zauważyć podczas Mszy świętych, że te dzieci są, że jest ich dużo. Na naukę religii w języku polskim uczęszcza około 140 dzieci.

Red.: Niezwykle wyróżniającą i charakterystyczną cechą odprawianych przez księdza proboszcza Mszy świętych jest — jak zdołałem zaobserwować — szczególnie serdeczne, wyrozumiałe i pieczołowite traktowanie dzieci, które zawsze siedzą w pierwszych ławkach i którym z reguły poświęca ksiądz część kazania. Domyślam się, że wiąże się to nie tylko z faktem obecności na Mszach świętych sporej ilości dziatwy, ale także ze świadomym wysiłkiem księdza w kierunku wychowania tych dzieci w duchu polskości i zarazem przyzwyczajenia do możliwie pełnego uczestnictwa we Mszy świętej.

Ks. Zb. Olbryś: Od samego początku, po święceniach kapłańskich, pracowałem w duszpasterstwach dziecięcych. W Szczecinie np. rokrocznie przygotowywało się do pierwszej komunii świętej ok. 1200 dzieci. Wydaje mi się więc, że jestem po prostu trochę wyczulony na potrzeby dzieci. One często nudzą się w kościele, nie wiedzą co robić. Jeśli nam dorosłym może nieraz trudno jest intensywnie uczestniczyć we Mszy świętej, nie dziwmy się więc, że dzieciom jest jeszcze trudniej. Dlatego też trzeba starać się im pomóc w tym uczestniczeniu. Stąd też rzeczywiście w czasie każdego kazania poświęcam kilka minut dzieciom, przy czym w pierwszą niedzielę miesiąca szczególnie podkreślony jest aktywny udział dzieci we Mszy świętej. Jestem przekonany, że to zainteresowanie dzieci liturgią Mszy świętej przyczyni się w przyszłości do ich większego zaangażowania się i pełniejszego uczestniczenia we Mszy świętej — już jako ludzi dorosłych.

Red.: Dużo uwagi poświęca ksiądz również starszej młodzieży a także dorosłym, którzy — z księdza błogosławieństwem i pomocą — założyli przy parafii klub dyskusyjny.

Ks. Zb. Olbryś: Tak, jest to tak zwany "Katolicki Klub Dyskusyjny", który organizuje spotkania co miesiąc na terenie gimnazjum. Organizujemy także spotkania mniejszych grup w domach, gdzie dyskutujemy problemy religijne, moralne, czytamy wspólnie Pismo Święte. Jest też grupa starszej młodzieży (około 12 osób), która też ma regularne, cotygodniowe spotkania w domu prywatnym, na które też, w miarę możności, przychodzę i spotykam się z młodzieżą. Wydaje mi się, że jest to po prostu potrzeba dzisiejszych czasów, żeby nie tylko oddziaływać na ogół, ale także spotykać się z mniejszymi grupami, gdzie istnieje możliwość bezpośredniego kontaktu wśród uczestników i gdzie można swobodnie dyskutować na tematy religijne i etyczne.

Red.: W klapie swojej marynarki nosi ksiądz krzyż harcerski z czerwoną podkładką, co oznacza instruktorski stopień harcmistrza. Może parę słów na ten temat?

Ks. Zb. Olbryś: Do harcerstwa wstąpiłem w 1944 roku, kiedy jeszcze było w Polsce autentyczne harcerstwo. I byłem w nim tak długo, jak było ono autentyczne, to znaczy do roku 1949. Potem przyszedł smutny okres, kiedy zerwano z prawdziwą ideologią skautingu. Wtedy można już tylko było prowadzić starszoharcerski krąg duszpasterski w ramach seminarium. Potem, po wyjeździe za granicę, gdziekolwiek byłem, zawsze współpracowałem z harcerstwem. Jest to bowiem organizacja o podstawach chrześcijańskich, która ma w swoim statucie m.in. służbę Bogu. Z tego powodu jest mi harcerstwo bardzo bliskie, a poza tym widzę jak wiele dobrego przynosi ono i jak pozytywnie oddziaływuje na człowieka, zwłaszcza zaś na młodego człowieka.

Red.: Co może ksiądz powiedzieć o religijności nas Polaków z ostatniej fali imigracyjnej, którzy wychowaliśmy się już w ramach narzuconego Polsce systemu komunistycznego?

Ks. Zb. Olbryś: Myślę, że jest to bardzo trudne pytanie. Mogę bowiem mówić tylko o tych, z którymi mamy kontakt duszpasterski. Otóż ci Polacy, z którymi spotykam się na terenie polskich parafii, i tu w Scarborough, i w okolicy, są bliscy wartościom religijnym. Natomiast ze smutkiem trzeba jednak stwierdzić, że niestety nie wszyscy korzystają z duszpasterstwa, nie tylko zresztą polskiego ale w ogóle katolickiego. Niewątpliwie więc to wychowanie w atmosferze komunistycznego ateizmu jako państwowej ideologii, pozostawiło pewien wpływ na część nowo przybyłych. Niemniej jednak te osoby, które są zaangażowane w parafii, są głęboko religijne, mogą nawet imponować swoim zbliżeniem do Boga. A poza tym sądzę, że do wszystkich nowo przybyłych trzeba starać się jakoś dotrzeć, tym bardziej, że tu na emigracji mają może, w pewnych przypadkach, więcej możliwości, żeby zbliżyć się do Kościoła. Jak do nich dotrzeć? Jak dotrzeć do naszych rodaków, którzy stoją z dala od religii, od Kościoła, od Boga? Wszyscy chyba powinniśmy szukać tu odpowiedzi. Kardynał Hlond, zakładając w 1932 roku nasze zgromadzenie powiedział, że "na wychodźstwie polskie dusze giną". Wydaje mi się, że to powiedzenie ówczesnego Prymasa Polski jest wciąż aktualne. Istnieje bowiem to niebezpieczeństwo, że na emigracji rzeczywiście giną polskie dusze.

Red.: Parafia polonijna jest chyba czymś więcej niż tylko religijną wspólnotą. Oprócz funkcji religijnej, z natury rzeczy najważniejszej, mamy tu chyba do czynienia również z funkcją społeczną a nawet narodowo-patriotyczną?

Ks. Zb. Olbryś: Na pewno parafie polskie, czy w ogóle etniczne, mają funkcje wielorakie. Tak było zresztą od dawien dawna. To, że w wielu miejscach na świecie utrzymała się polskość — jest w ogromnej mierze zasługą pracy duszpasterskiej. Przy parafiach w naturalny sposób powstawały różne organizacje społeczne i kulturalne. Także i sam duszpasterz, obok swoich obowiązków pastoralnych, jakże często spełnia również funkcje społeczne, kulturalne, oświatowe czy też charytatywne. I to jest zresztą chyba czymś normalnym. Myślę, że bardzo trudno jest rozgraniczyć ściśle religijne posłannictwo duszpasterza od posłannictwa patriotycznego, społecznego itd. To się po prostu jedno z drugim zazębia. I dlatego właśnie Polacy na obczyźnie proszą o polskiego księdza. Ostatecznie przecież znają język danego kraju i mogliby przyłączyć się do jakiejś miejscowej parafii. Ale tu chodzi o coś więcej, o zrozumienie duchowe i narodowe, o stworzenie i utrzymanie tej specyficznej atmosfery religijnej i zarazem polskiej w duszpasterskiej wspólnocie.

Red.: Dziękuję Księdzu Proboszczowi za rozmowę i z okazji drugiej rocznicy powstania parafii Matki Boskiej Królowej Polski życzę Księdzu oraz parafianom zrealizowania najśmielszych marzeń i planów.

Rozmawiał — Jacek Borzęcki

Adres parafii:

PARAFIA PERSONALNA
p.w. M.B. KRÓLOWEJ POLSKI
OUR LADY QUEEN
OF POLAND MISSION
2661 Kingston Rd.
Scarborough, Ont.
tel. (416) 266-9024
P.O. Box 2025 STN B
Scarborough, Ont. M1N 2E5

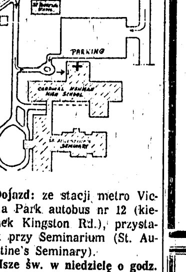

Dojazd: ze stacji metro Victoria Park autobus nr 12 (kierunek Kingston Rd.), przystanek przy Seminarium (St. Augustine's Seminary).

Msze św. w niedzielę o godz. 9.00 i 11.00 a.m.

ŻYCZENIA KS. PRYMASA

Ks. Zbigniewowi Olbrysiowi, T Chr i wszystkim wiernym Rodakom Polskiej Misji Duszpasterskiej z okazji drugiej rocznicy pracy duszpasterskiej z serca błogosławi

24.IX.1985
Ks. Józef kard. Glemp
Prymas Polski

Robert Długoborski **NA MARGINESIE**

ZAGROŻENIA

Raport Europejskiej Komisji Środowiska z 1983 r. stwierdza, że Polska zajmuje pierwsze miejsce w Europie pod względem stopnia zanieczyszczenia środowiska naturalnego. Przyznaje, że zanieczyszczenia te są nieproporcjonalnie duże w stosunku do zatrudnienia, wielkości produkcji i poziomu życia. Diagnozę tę w całości potwierdził raport pt. "Chemiczne zagrożenia środowiska w Polsce" przygotowany przez Komitet Nauk Chemicznych PAN.

Oto krótkie omówienie tego raportu. "Stan katastrofy ekologicznej istnieje już w Górnośląskim Okręgu Przemysłowym, w Legnicko-Głogowskim Okręgu Miedziowym, w rejonie Zatoki Gdańskiej i w okolicach Krakowa. Stan zagrożenia katastrofą ekologiczną ogłoszono w 23 innych regionach". Na terenach tych mieszka ponad 11 mln. Polaków, mimo, iż w strefach katastrofy ekologicznej nikt żyć nie powinien, ponieważ zatrucia środowiska "obniżają znacznie sprawność umysłową i fizyczną mieszkających tam ludzi".

Lekarze stwierdzili m.in. że "w szkołach podstawowych na Górnym Śląsku zaobserwowano zatrważający wzrost liczby dzieci opóźnionych w rozwoju, dający się bezpośrednio powiązać z podwyższoną zawartością metali ciężkich, w tym szczególnie ołowiu, w otaczającym środowisku i pożywieniu".

Polska zajmuje pierwsze miejsce w Europie pod względem zatrucia powietrza. Spowodowane jest to głównie brakiem najprostszych oczyszczalni w przedsiębiorstwach energetycznych spalających węgiel kamienny i brunatny. Nie mniej zatruwają powietrze spaliny silników pojazdów mechanicznych, w których nie instaluje się żadnych urządzeń oczyszczających.

Zatruwają powietrze koksownie, huty i fabryki chemiczne pracujące na przestarzałych maszynach, stosujące stare technologie.

W latach 70 rząd uchwalił program likwidacji zanieczyszczeń emitowanych do powietrza. Program ten, jak wiele innych nie został zrealizowany. W roku 1975 planowano na ten cel środki w wysokości 1% dochodu narodowego. Wydawano średnio 0.37% i to w większości przypadków na pokaz, czyli na filtry, które nie pracowały itd.

Nie mniej zatruta jest woda. Ponad połowę ścieków wymagających oczyszczenia — z ogólnej ilości 4 mld. 700 mln. m sześć. — odprowadza się do rzek, jezior i morza bez żadnego oczyszczenia, a kolejne 30% — po oczyszczeniu mechanicznym. Ponieważ, zdaniem fachowców, oczyszczenie mechaniczne zupełnie nic nie daje, praktycznie aż 80% wszystkich ścieków odprowadza się bez oczyszczania.

Ponad połowa wszystkich miast, w tym Warszawa, Łódź, Białystok, Elbląg, Rzeszów, nie ma oczyszczalni.

To sprawia, że stan polskich wód pogarsza się bezustannie. Jeszcze w 1967 r. 33% długości polskich rzek miało wody zaliczane do I klasy czystości. 10 lat później — tylko 9%.

W Wiśle i Odrze nie ma takich wód wcale. Według międzynarodowych ustaleń, z rzek tych nie powinno pobierać się wody na zaopatrzenie ludności. W Polsce nikt tego nie przestrzega, mimo iż np. wody Odry w dwóch trzecich długości są brudniejsze niż wody najniższej III klasy.

Wzrasta też zasolenie wód. W niektórych rzekach na Śląsku jest ono równe zasoleniu wód w Bałtyku.

"Stan czystości powierzchniowych wód stojących — jezior, zbiorników wodnych — oceniany jest jako katastrofalny". 70% wszystkich polskich jezior skazanych jest na zniszczenie, bowiem jeziora raz zanieczyszczone nie oczyszczają się nigdy. Sztuczne oczyszczanie jest kosztowne.

Na skutek przecieków z kanalizacji, wysypisk odpadów, hałd przemysłowych — daleko idącej degradacji uległy wody podziemne. W rezultacie: "do celów komunalnych pobierane są wody w zasadzie nie nadające się do spożycia. Oznacza to konieczność stosowania skomplikowanych i kosztownych metod uzdatniania. Sposoby stosowane w kraju nie zabezpieczają dostatecznego oczyszczenia takich wód do celów pitnych". Ale ludzie piją tę wodę.

Oczywiście gleba, a co za tym idzie i żywność też znajduje się w podobnym stanie.

Według danych, w roślinach uprawianych w "rejonach objętych wpływem przemysłu" zawartość kadmu jest 220 razy wyższa niż naturalna, cynku — 165 razy, ołowiu — 134, miedzi — 21, niklu — 13, fluoru — 34, uranu — 2.4 raza wyższa.

Do żywności przenikają metale ciężkie, pierwiastki promieniotwórcze, szkodliwe związki chemiczne. Powodują one zatrucia i "są przyczyną większości współczesnych chorób niezakaźnych, zwłaszcza tak zwanych chorób cywilizacyjnych i układu krążenia, chorób nowotworowych i psychicznych, alergii'.

Maksymalne stężenie ołowiu w sałacie hodowanej w pobliżu hut "Bolesław" i "Miasteczko Śląskie" dochodzi do 230 mg na kilogram, przy dopuszczalnym spożyciu 3 mg ołowiu na osobę w ciągu tygodnia. W 1 kg kapusty znaleziono tam 30 mg ołowiu, w cebuli — 42 mg, w natce pietruszki — 113 mg. na kilogram. Czyli wystarczy zjeść warzywną sałatkę, poodychać — by przestać się obawiać zatruć.

W przygotowaniu ekspertyzy wzięło udział kilkudziesięciu naukowców, w tym 27 profesorów różnych specjalności. Sprawa stała się głośna. Władze musiały to jakoś skomentować. Uczynił to z właściwym sobie wdziękiem rzecznik prasowy, Urban, który stwierdził, iż wiadomości zawarte w raporcie są przesadzone, a partia i rząd przykładają dużą wagę do problemów zanieczyszczeń, czego dowodem są liczne uchwały na ten temat. To, że uchwał tych, z różnych powodów, nikt nie wykonuje, że przepisów nikt nie przestrzega, wg Urbana nie jest winą władz, a tzw. uwarunkowań. Tak więc środowisko naturalne w kraju ulega stałej dewastacji. Za dzisiejsze zatrucia płacić będą następne pokolenia. Ale to dzisiejszych władców nie obchodzi. Oni rozliczani są jedynie z wywiązywania się z obowiązkowych kontyngentów dla Moskwy. Zatruciami matrwić się będzie następna ekipa.

Komuna zniszczyła już polską gospodarkę, truje powietrze, wodę, glebę. Niszczy ludzi psychicznie i fizycznie. Na szczęście ludzie stawiają opór. I jest to jedyna nadzieja na przyszłość.

NAJWIĘKSZA FIRMA WYSYŁKOWA
Pekao CANIAGA
811 QUEEN STREET WEST, TORONTO, ONT., M6J 1G1
TEL. 364-5574
ŚWIĘTA BLISKO
NAJWYŻSZY CZAS NA WYSYŁKĘ
ZAMAWIAJCIE JUŻ TERAZ PACZKI ŻYWNOŚCIOWE ŚWIĄTECZNE, PACZKI MIĘSNE, OWOCE POŁUDNIOWE lub BONY, GOTÓWKA, KONTA DOLAROWE, SAMOCHODY, MASZYNY ROLNICZE, WĘGIEL itp.
ZLECENIA PRZYJMUJEMY TELEFONICZNIE, OSOBIŚCIE I LISTOWNIE
NOWY CENNIK PKO NA ROK 1985—86 WYSYŁAMY NA ŻĄDANIE
34 LATA PRACY Rej. rząd 147486

Pekao
ŚWIĘTA NADCHODZĄ — ZAMÓW TERAZ
POLECA WIELKI WYBÓR PACZEK UPOMINKOWYCH:
P 85006 — tłuszcze — 5,5 kg — US$ 25.00
P BL054 — delikatesy — 7,2 kg — US$ 49.00
P BL065 — kosmetyki i konfekcja — US$ 16.00
P BL033 — owoce cytrusowe — 9 kg — US$ 13.50
P 85251 — klocki "Lego" — US$ 17.00
PONADTO
wielki wybór atrakcyjnych upominków: zegarki, kożuchy, zestawy garnków, kalkulatory, radia, TV, pralki, zamrażarki, zmywarki, opał, samochody benzynowe i Diesel i wiele innych.
PRZEKAZY NA KONTA WALUTOWE ☆ GOTÓWKA ☆ BONY TOWAROWE
Po bliższe informacje i bogato ilustrowane katalogi i cennik prosimy zwracać się do:
PEKAO TRADING COMPANY (CANADA) LTD.
532 ANNETTE ST., TORONTO, ONT. M6S 2C2
TEL. (416) 767-4928
87, 88, 91, 93

ARNOLD PENK

SKŁADA PODZIĘKOWANIE WSZYSTKIM KLIENTOM W OPARCIU O ZAUFANIE KTÓRYCH JEST ON PRZODUJĄCYM SPRZEDAWCĄ SAMOCHODÓW W TORONTO I OKOLICY
KOLOSALNA WYPRZEDAŻ
SAMOCHODÓW GENERAL MOTORS
9,5% pożyczki (na niektóre modele) u ARNOLDA PENKA
Ponadto proponuje szeroki wybór nowych i używanych samochodów:
— nowe samochody posiadają fabryczną gwarancję na 3 lata lub 60.000 km,
— używane samochody mają do nabycia roczną gwarancję,
— gwarantuje najlepsze warunki kupna samochodów załatwiając na miejscu sprzedaż, pożyczkę, tanie ubezpieczenia, specjalnie dla nowo przybyłych, oraz gwarantuje osobistą opiekę nad klientem po odbiorze auta.
Od 14 lat Arnold Penk oferuje wieloletnią wiedzę w sprzedaży samochodów, załatwianiu pożyczek jak również tanich ubezpieczeń, cieszy się wielkim uznaniem i zaufaniem wśród Polonii, a także znany jest jako społecznik.
Wszelkiego typu usługi wiążące się z samochodem i obsługą, załatwiane są przez pana Penka. Ponieważ kupno samochodu jest bardzo poważnym wydatkiem finansowym, trzeba być pewnym, z kim nawiązać tak poważną transakcję. Wyróżniony przez GM jako "Senior Master Salesman" i nagrodą za największą ilość udzielonych pożyczek w Toronto i okolicy. Czy jeszcze ktoś może tyle zaoferować? Zanim podpiszesz transakcję kupna samochodu gdziekolwiek, sprawdź najpierw u A. PENKA.
Po wszelkie informacje proszę dzwonić — 964-3211 lub do domu o każdej porze — 731-0757, podając nazwisko i numer telefonu.
832 Bay St., Toronto, Ont. (przy College St.)
65C

Dobro dzieci, ich wykształcenie i przyszłość to Wasza największa troska. Szkoła daje wiedzę i kształtuje osobowość Waszych dzieci. Więc metody nauczania i wychowania nie mogą Wam być obojętne.
Rodzice — oto Wasz kandydat w okręgu 2 i 4 na przedstawiciela w Katolickiej Radzie Szkolnej
LECH PRUSIŃSKI
● POPIERA UDZIAŁ RODZICÓW W DECYZJACH DOTYCZĄCYCH SZKOLNICTWA
● JEST ZA WZMOŻENIEM DYSCYPLINY OPARTEJ NA SZACUNKU DLA RODZICÓW, NAUCZYCIELI I PRACY
● BĘDZIE PRACOWAŁ NAD USTALENIEM NOWOCZESNYCH PROGRAMÓW NAUCZANIA I WYCHOWANIA
● GŁOSY ODDANE NA LECHA TO WYBÓR NOWOCZESNOŚCI I TRADYCJI
88, 89

tydzień w mieście

OTWARCIE BIBLIOTEKI W COPERNICUS LODGE

W niedzielę, 27 października w polskim "Domu Seniora", w Copernicus Lodge w Toronto odbyła się uroczyste otwarcie biblioteki klubowej. Po miesiącach żmudnej pracy członków klubu oraz kwalifikowanego personelu skatalogowano ok. 3 tys. książek oraz czasopism stale rozrastającej się biblioteki. Wiele interesujących pozycji pochodzi z darowizn prywatnych oraz od organizacji polonijnych. Szczególną opiekę bibliotekę otacza Marie Curie Skłodowska Association oraz państwo: Grace Kopeć, Tadeusz Urenowski, Bożena Jagełło, Freda Zych.

Na niedzielne spotkanie w gościnnych podwojach Copernicus Lodge przybyło wielu gości, często zasłużonych dla sprawy tego domu. Wśród nich obecni byli senator S. Haidasz, H. Slaby, K. Blaiek, B. Grys, J. Barcki. Mszę odprawił ks. Vincenty Fedynus, mieszkaniec domu. Przemawiał o. M. Smith, jeden z inicjatorów idei tego domu. Pod nieobecność prezesa klubu p. Buchwalda przemawiał Zygmunt Gołębiowski, przedstawiając etapy powstawania biblioteki oraz plany jej rozwoju. Od skromnego zbioru prowadzonego ofiarnie przez p. Henrykę Sawicką biblioteka rozrośnie się być może jeszcze w br. do 5 tys. jednostek.

Uroczystość na bieżąco relacjonował polski program telewizyjny.

Po części oficjalnej licznie zebrani goście mieli sposobność porozmawiać przy herbacie z mieszkańcami i gospodarzami domu. (ps)

POLSKA KANDYDATKA W MISSISSAUGA

Kandydatka z okręgu nr 3 w Mississauga do rady miejskiej Mary McKeown (z d. Flis) dobrze znana jest nie tylko mieszkańcom tego miasta, ale również społeczności polskiej. W Mississauga mieszka ona od 21 lat, z czego 6 w okręgu z którego kandyduje. W tym czasie piastowała ona wiele funkcji, zawodowych i społecznych. Obok pracy zawodowej (przez pewien czas działała ona w firmie handlu nieruchomościami) McKeown pracowała w zarządzie Business nad Professional Womens' Club oraz społecznie w Clarkson Senior Citizens' Home.

Przez 5 lat McKeown współpracowała z bratem, Jesse Flisem, piastującym wówczas z ramienia Partii Liberalnej funkcję posła w parlamencie federalnym. W swojej karierze miała ona do czynienia ze sprawami na wszystkich trzech poziomach administracji państwowej.

McKeown przywiązuje dużą wagę do spraw zgłaszanych przez osoby prywatne, niezrzeszone w organizacjach. Zobowiązuje się ona utrzymywać stały kontakt ze swymi wyborcami i na bieżąco rozpatrywać sprawy zgłaszane czy to telefonicznie, listownie, czy też osobiście. Jako matce wychowującej czworo dzieci nieobce jej są troski mieszkańców jej miasta.

Telefoniczny kontakt z Mary McKeown nawiązać można dzwoniąc pod 276-4232 po godz. 15.30. (ps)

KOSZTOWNY STADION

W Convention Centre wystawione zostały makiety 4 projektów krytego stadionu baseballowego, jaki ma stanąć w pobliżu. Prezentuja one różne rozwiązania techniczne ruchomej czaszy kopuły, która ma chronić kilkadziesiąt tysięcy widzów oraz graczy przed niesprzyjającymi warunkami atmosferycznymi, a rozstępować się w słoneczne dni lata.

Jeszcze przed podjęciem decyzji o wyborze projektu uznano, że koszty jego realizacji znacznie przekroczą pierwotnie założone sumy. Kiedy padjęto decyzję o budowie stadionu przypuszczano, iż jego wzniesienie kosztować będzie ok. $150 milionów, teraz zaś wiadomo, iż suma ta wzrośnie do $225 milionów. Organizatorzy mają nadzieję, iż różnicę tę pokryją wpłaty z sektora prywatnego. Przeciwnicy projektu natomiast uważają, iż jest to jeszcze jeden argument na rzecz zaniechania przedsięwzięcia.

W razie zatwierdzenia planów, stadion byłby gotowy na jesień 1988 r. (ps)

NOWE PRZEPISY CELNE

W numerze z 22 października br. przedstawialiśmy przepisy celne obowiązujące powracających z zagranicy mieszkańców Kanady. Obecnie pragniemy zaznajomić Czytelników ze zmianami w tych przepisach, jakie miały miejsce w ostatnim czasie.

Poprzednio powracający z pobytu zagranicznego trwającego dłużej niż 48 godzin mogli raz w kwartale przywieźć bez cła towary o wartości do $100. Obecnie te ulgi celne zostały rozszerzone na każdy pobyt zagraniczny trwający dłużej niż 48 godzin. Bez zmian pozostaje natomiast przepis zezwalający raz w roku, po pobycie dłuższym niż 7 dni, na przywiezienie bez cła towarów o wartości do $300. Tak samo bez cła można każdorazowo przywieźć po pobycie 24 godzinnym towary o wartości do $20 (za wyjątkiem alkoholi i tytoniu). Alkohol mogą ze sobą przywozić osoby od 19 lat.

Warto jeszcze pamiętać, iż z zagranicy można przysyłać bez cła prezenty o wartości do $40 (za wyjątkiem alkoholi i tytoniu). Dla uniknięcia nieporozumienia na paczce umieszczamy dopisek "gift".

Jeśli ubiegamy się o zwolnienie z cła ("personal exemptions") może zaistnieć potrzeba wypełnienia deklaracji celnej. (ps)

PRZEJAŻDŻKA W KOSMOS

Komu marzy się prywatna astronautyka, można poradzić, by zaczął na ten cel już oszczędzać, bowiem okazja do kosmicznej wyprawy może nadarzyć się w niezbyt odległej przyszłości.

W ub. roku prezydent R. Reagan podpisał dokument upoważniający prywatny przemysł do wzięcia udziału w badaniach kosmosu. Powstaki już prywatna firma Pacific American Launch Systems, która pracuje nad prototypem pojazdu kosmicznego o pionowym starcie i pionowym lądowaniu. Z kolei firma turystyczna Society Expeditions, znana z organizowania egzotycznych a kosztownych wypraw (w dorzecze Amazonki, na arktyczne pola lodowe) podpisała umowę na czarter pojazdów kosmicznych. Za sumę $280 milionów wynajęła ona na 5 lat 2 wahadłowce, które zamierza wykorzystać w celach turystycznych.

Wahadłowiec wyposażony w 7-metrowej średnicy kabinę zabierał będzie na pokład 20 pasażerów oraz 5 osób załogi. Wyruszał on będzie regularnie na orbitę okołoziemską, na której pozostawał będzie od kilku do kilkunastu godzin. Każdy pasażer będzie miał do dyspozycji własny luk obserwacyjny oraz zestaw urządzeń telewizyjnych umożliwiających mu obserwowanie tego, co dzieje się na zewnątrz statku.

Amatorzy kosmicznej przejażdżki będą najpierw odbywali 4-dniowe przygotowania w ośrodku treningowym i swoistym kurorcie. W czasie startu pojazdu siedzenia będą odchylały się do pozycji poziomej, aby złagodzić wpływ znacznego przyspieszenia rakiety napędzanej mieszanką tlenu i wodoru. Po wejściu na orbitę pasażerowie będą mogli swobodnie szybować po kabinie.

Pierwszy lot turystycznego wahadłowca zaplanowany jest na 12 października 1992 r., w 500 rocznicę przybycia Kolumba do Ameryki. W ciągu 2 lat przewiduje się 25 tego rodzaju lotów. Oficjalna rezerwacja miejsc prowadzona będzie od 15 listopada br. Wprawdzie koszt wyprawy nie jest niski, bo wynosi ok. $52 tys. od osoby, to jednak zważywszy liczbę oglądanych okiem astronauty krajów, cena okaże się niezbyt wygórowana. Organizatorzy kosmicznej turystyki mają nadto nadzieję, iż w miarę jej upowszechniania, koszty w dalszych latach ulegną obniżce. Już w tej chwili na listę ocze kujących wpisało się przeszło 350 osób deponując po $5 tys.

W międzyczasie dla miłośników astronomii oddział British Airways w Manchester oferuje znacznie tańszą atrakcję: możliwość obserwacji komety Halley'a z wysokości 12 km, gdzie widoczności nie utrudniają już zanieczyszczenia atmosfery oraz światła miejskie. Za kilkadziesiąt dolarów pasażerowie na pokładzie Super One Eleven mogą przez godzinę obserwować szybującą w przestrzeniach srebrzystą kometę. (p)

ZEBRANIE NOMINACYJNE GR. 1-7 ZPwK

Zawiadamiamy uprzejmie członkinie i członków Gr. 1-7 ZPwK o nominacyjnym zebraniu w Domu Związkowym przy 2282 Lakeshore Blvd. W., które odbędzie się w dniu 17 listopada br. o godz. 2 po poł. Prosimy o punktualne przybycie. Nowi członkowie bardzo mile widziani.

Za zarząd
Pela Rychlicki, sekr.

89, 90, 91

WIECZÓR AUTORSKI JANA NOWAKA-JEZIORAŃSKIEGO

Stowarzyszenie Techników Polskich Oddział Toronto zaprasza na wieczór autorski Jana Nowaka-Jeziorańskiego z okazji ukazania się jego nowej książki "Wojna w eterze" (1948—1956). Wspomnienia autora obejmujące lata jego pracy w polskiej sekcji BBC i na stanowisku dyrektora Rozgłośni Polskiej RWE są dalszym ciągiem pamiętników wojennych "Kurier z Warszawy".

Po odczycie i dyskusji autor podpisywać będzie egzemplarze "Wojny w eterze".

Wieczór autorski odbędzie się 15 listopada o godz. 8 wiecz. w domu SPK przy 206 Beverley St.

Kursy organizowane dla Polaków

We wrześniu rozpoczęły się znowu kursy organizowane przede wszystkim z myślą o Polakach. Są one zlokalizowane w pobliżu ulicy Roncesvalles ze względu na największą ilość mieszkających tam Polaków. Są to kursy językowe na różnych poziomach, językowo-zawodowe i przygotowujące do obywatelstwa kanadyjskiego.

Dla osób, które chciałyby dopiero zacząć naukę języka angielskiego, kursy językowe odbywają się w szkole podstawowej na ulicy Garden, codziennie w godzinach od 9 rano do 2.30 po południu.

Dla osób średnio zaawansowanych i zaawansowanych językowo — trwają kursy na parterze w szkole podstawowej przy ulicy Fern, także w godzinach od 9 rano do 2.30 po południu. Dodatkowo, dla osób chcących zdać w przyszłości egzamin TEOFL lub MICHIGAN, trwa kurs specjalnie zajmujący się zagadnieniami i problemami gramatyki języka angielskiego i poszerzeniem słownictwa (szkoła przy Fern).

Już od kwietnia br. trwają zajęcia na pierwszym kursie zawodowo-językowym. Jest to kurs zorganizowany z myślą o osobach, które chciałyby kiedyś pracować w biurach kanadyjskich. Zajęcia są prowadzone przez wykwalifikowanych nauczycieli z języka angielskiego, biurowości, maszynopisania i rachunkowości. Odbywają się one w każdą sobotę od godziny 9 rano do godziny 2 po południu. Po ukończeniu tego kursu absolwenci otrzymają zaświadczenie jego odbycia.

Ponieważ wiele osób czeka obecnie na wezwanie w sprawie otrzymania obywatelstwa, utworzony został kurs przygotowujący do egzaminu na obywatela Kanady. Zajęcia odbywają się też raz w tygodniu, w soboty, w godzinach od 10 rano do 1 po południu.

Na wszystkie te kursy serdecznie państwa zapraszamy. W przypadku chęci uzyskania dodatkowych informacji prosimy dzwonić do pani Apolonii Anielewicz, tel. 535-3777.

Przypominamy, że dla dzieci osób uczęszczających codziennie na kursy języka angielskiego jest zorganizowane przedszkole, które mieści się w szkole podstawowej na Garden.

JK — Toronto Board of Education

NOWE KURSY PRZYGOTOWUJĄCE DO UZYSKANIA OBYWATELSTWA KANADYJSKIEGO

Katolicki Wydział Oświaty organizuje kursy szkoleniowe dla zainteresowanych w uzyskaniu obywatelstwa kanadyjskiego bądź w pogłębieniu wiedzy o Kanadzie. Kursy te w swoim programie zawierać będą wiadomości społeczne, polityczne, geograficzne, historyczne i językowe.

Zajęcia będą odbywały się raz w tygodniu przez dwie godziny i rozpoczną się w następującym czasie:

1. St. Vincent de Paul, 116 Fermanagh Ave (Roncesvalles i Queen) w PONIEDZIAŁEK, 4 LISTOPADA o godz. 7 wiecz.

2. St. Mark, 45 Cloverhill Road (Royal York i Bloor), w ŚRODĘ, 6 LISTOPADA o godz. 7 wieczorem.

3. St. Teresa (Lakeshore), 110 Tenth Street (Lakeshore i Islington), we WTOREK, 5 LISTOPADA, o godz. 7 wiecz.

4. St. Theresa Shrine, 2665 Kingston Road (Midland i Kingston Rd), w PONIEDZIAŁEK, 4 LISTOPADA o godz. 6 wiecz. lub w SOBOTĘ, 9 LISTOPADA o godz. 10 rano.

Jeśli ktoś nie może zarejestrować się na pierwszych zajęciach — może to zrobić później w miarę wolnych miejsc.

Ponadto Toronto Board of Education (Wydział Oświaty Miasta Toronto) przypomina, że Kurs Przygotowawczy do Obywatelstwa odbywa się przy skrzyżowaniu ulic Dundas i Bloor, w West Park Secondary School. W dalszym ciągu przyjęcia trwają. Kurs odbywa się w każdą sobotę w godzinach 10.00—1.00 po południu.

P.A.C. TRAVEL & TOURS LTD.
Polskie Biuro Podróży
przy Związku Polaków w Kanadzie
1640 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 4A8
Tel. 531-4444 lub 537-4111

ZAPRASZA CAŁĄ POLONIĘ DO KORZYSTANIA Z USŁUG
SPECJALNY PRZELOT CZARTEROWY NA ŚWIĘTA BOŻEGO NARODZENIA
Toronto — Warszawa — Toronto $780.00
20 grudzień — powrót 10 stycznia lub 21 luty

WYCIECZKA NA DEGUSTACJĘ WINA W PORTUGALII
16—26 LUTEGO 1986 R.
CENA $1490 — wszystkie posiłki

Tury jedno- i dwutygodniowe na słoneczne południe
FLORYDA — BAHAMAS — JAMAJKA — BARBADOS — POŁUDNIOWA AMERYKA — WENEZUELA — BRAZYLIA

PEKAO DEALER
PRZEKAZY PIENIĘŻNE ★ GOTÓWKA DO RĘK ODBIORCY ★ KONTA "A" ★ BONY DOLAROWE ★ PACZKI ŻYWNOŚCIOWE: cytryny, pomarańcze, kawa i wiele więcej
Bliższych informacji udzielamy osobiście, telefonicznie i listownie
Bezpłatne parkowanie
Dogodny dojazd kolejką do stacji "Keele"
89C

Zespół Pieśni i Tańca "BIAŁY ORZEŁ"
zaprasza na
ZABAWĘ TANECZNĄ
w SOBOTĘ, 23 LISTOPADA 1985 r. o GODZ. 8.00 wiecz.
w sali budynku ZPwK GR. 1-7
2282 LAKESHORE BLVD. WEST TORONTO
MUZYKA BEZ PRZERWY — 2 ORKIESTRY
"WASTED KNIGHTS" i "THE NEW OASIS"
Bilety w przedsprzedaży w cenie $7.00 do nabycia w:
— barze Grupy 1-7
— pp. DUBICCY, tel. 231-3084
— pp. MIASIK, tel. 278-5215
— pp. DEC, tel. 249-1307
Wstęp przy wejściu $8.00.
89, 91

● I TOBIE MOŻE PAPIEŻ UŚCISNĄĆ RĘKĘ
● WEŹ UDZIAŁ W LOTERII NA POMNIK JANA PAWŁA II
● BILETY DO NABYCIA WE WSZYSTKICH PARAFIACH I BIURACH CREDIT UNION

KOMITET BUDOWY POMNIKA
87-93

Fundacja im. Władysława Reymonta przy Związku Polaków w Kanadzie
urządza
Bankiet Jubileuszowy 15-lecia
który odbędzie się
w NIEDZIELĘ, 17 LISTOPADA 1985 R. o GODZ. 5 po poł.
W SALI PRZY 2232 LAKESHORE BLVD. WEST
Po części oficjalnej — ZABAWA przy orkiestrze "CYGANKI"
Bilety można rezerwować pod numerami:
531-4826 w ciągu dnia
251-5468 wieczorem
lub nabyć w kasie w dniu imprezy
SERDECZNIE ZAPRASZAMY CAŁĄ POLONIĘ
88, 89

RESTAURACJA "CHOPIN"
prezentuje jedną z najpopularniejszych piosenkarek Polski
STENIĘ KOZŁOWSKĄ
8 i 9 listopada o godz. 8 wiecz.
10 listopada o godz. 7 wiecz.
15 i 16 listopada o godz. 8 wiecz.
17 listopada o godz. 7 wiecz.
1720 QUEEN ST.W. TEL. 532-9768
89-91

OLEJ SŁONECZNIKOWY
z dostawą do domu w Polsce
2 PUSZKI × 4 LITRE
OLEJ SŁONECZNIKOWY
CAN $39.00
POLEX LTD. (EXPORT)
23 Sherbrooke Rd.
London SW6 7QJ, England
OWOCE: 9 kg pomarańcz + 2 kg cytryn — CAN $31.00

BEN GRYS
BIURO RADNEGO
77 Roncesvalles Ave. — Toronto, Ontario
Czynne: poniedziałki — piątki 10—17
Soboty 10—14
Wieczorami po uzgodnieniu telefonicznym
Tel.: 534-0145. City Hall, tel. 947-7905
E(4)C

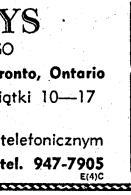

KENNEDY TRAVEL BUREAU LTD.
296 QUEEN ST. W., TORONTO, ONT. M5V 2A1
TEL. 593-0600
TORONTO — WARSZAWA — TORONTO
Przeloty czarterowe, APEX, indywidualne do Polski i wszystkich krajów Europy.
Kupony Orbisu, wyrabianie paszportów i wiz.
Sprowadzanie na stałe i na wizytę.
Tury z hotelami na wyspy karaibskie.
Wszelkie sprawy załatwiamy również w jęz. polskim
17C

WIELKA JUBILEUSZOWA WYPRZEDAŻ
w SUNNYSIDE JEWELLERY
404 RONCESVALLES AVE. TORONTO
★ Ponad 30 damskich i męskich szwajcarskich zegarków — ½ regularnej ceny.
★ 14 i 18 K kolczyki. UWAGA kupując 1 parę za drugą płacicie połowę ceny.
★ Ogromny wybór złotych 10, 14 i 18 K łańcuszków — 20% zniżki.
★ Medaliki, krzyżyki, polskie orzełki, pierścionki damskie i męskie, obrączki oraz inna biżuteria — 20% taniej.
★ Codziennie kilkanaście artykułów zniżonych o połowę ceny.
PREZENTY DLA KAŻDEGO I NA WSZYSTKIE OKAZJE.
Dla udogodnienia zakupów od 1 LISTOPADA sklep będzie otwarty od PONIEDZIAŁKU do SOBOTY
SUNNYSIDE JEWELLERS
404 Roncesvalles Ave. Tel. 537-8321
Mówimy po polsku.
87c95

U W A G A
Polonia w Toronto i okolicy
POLISH ALLIANCE (TORONTO)
CREDIT UNION LTD.
2150 BLOOR ST. W.
(Wejście od wschodniej części budynku)
TEL. 762-9523

Konta depozytowe	6 %	rocznie
Specjalne konta depozytowe (minimalny depozyt $5.000 oprocentowany na każdy dzień depozytu)	5½ %	rocznie
3-miesięczne certyfikaty	7¾ %	rocznie
6-miesięczne certyfikaty	8 %	rocznie
1-roczne certyfikaty	8½ %	rocznie
3-letnie certyfikaty (non-redeemable)	9½ %	rocznie
3-letnie certyfikaty	9 %	rocznie
RRSP i RHOSP	8½ i 8 %	rocznie
Pożyczki personalne	14 %	rocznie
Pożyczki hipoteczne ($50.000 pożyczki ubezpieczone na życie)	12½ %	rocznie
Line of credit	14½ %	rocznie

BEZPŁATNE PERSONALNE KONTA CZEKOWE
CODZIENNIE od 12 do 2.30 po poł. i od 7.30 do 9 wiecz.
WTORKI tylko od 12 do 2.30 po poł. oraz SOBOTY od 10 do 12.30.
Członkostwo w jakiejkolwiek organizacji polonijnej nie jest warunkiem członkostwa w naszej Credit Union

KRYS-POL
TRAVEL AGENCY
Właśc.: Krystyna i Janusz Olczak
145 RONCESVALLES AVE. przy Garden
Tel. 532-3354, 532-1817
532-3355, 532-9840
IATA
PRZELOTY CZARTEROWE
TORONTO — WARSZAWA — TORONTO
Przeloty CZARTEROWE, grupowe, APEX, indywidualne do Europy i wszystkich krajów świata. Wycieczki z hotelami do krajów południowych. Rezerwacje hoteli, uzdrowisk, samochodów. Sprowadzanie rodzin. Kupony Orbisu.
UBEZPIECZENIA PODRÓŻY, ubezpieczenia dla przybywających z wizytą do Kanady. Poświadczane notarialnie tłumaczenia wszelkich dokumentów, akty pełnomocnictwa, darowizny.
OFICJALNY PRZEDSTAWICIEL
Pekao
Bony, pieniądze, banknoty dolarowe, konta walutowe, paczki żywnościowe, samochody, maszyny rolnicze.
★ Paczki lotnicze — dostawa 3—10 dni
☆ Paczki morskie
Bliższych informacji udzielamy osobiście, listownie i telef.
79C

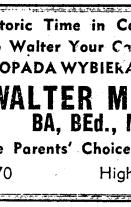

An Historic Time in Catholic Education
Keep Walter Your Catholic Trustee
12 LISTOPADA WYBIERAMY PONOWNIE
WALTER MELNYK
BA, BEd., MEd.
The Parents' Choice since 1979
763-4970 High Park — Ward 1
87, 89

"CHRYSLER LEADS THE WAY"
COOKSVILLE
DODGE CHRYSLER

MORTON RYBAK
PRZEDSTAWICIEL
OFERUJE SZEROKI WYBÓR NOWYCH I UŻYWANYCH SAMOCHODÓW
● NOWE SAMOCHODY POSIADAJĄ FABRYCZNĄ GWARANCJĘ NA MOTOR, TRANSMISJĘ I ZABEZPIECZENIE PRZECIWKOROZYJNE NA 5 LAT LUB 80 000 KM
● NA UŻYWANE SAMOCHODY MOŻNA NABYĆ ROCZNĄ GWARANCJĘ
● W SPRAWACH KUPNA SAMOCHODÓW ORAZ UZYSKANIA POŻYCZEK NA ICH ZAKUP UDZIELAMY FACHOWEJ PORADY W JĘZYKU POLSKIM
● PRZY NAPRAWACH SAMOCHODÓW MOŻECIE PAŃSTWO POROZUMIEĆ SIĘ W JĘZKU POLSKIM
Tel: 279-3031
290 DUNDAS STREET EAST — MISSISSAUGA, ONTARIO
35C

ZARZĄD CREDIT UNION
św. Stanisława i św. Kazimierza
SERECZNIE ZAPRASZA POLONIĘ NA
BANKIET JUBILEUSZOWY 40-LECIA
który odbędzie się
w sobotę 23 listopada 1985 r., o godz. 6.00 po poł.
Wstęp $35.00 od osoby
w Audytorium św. Maksymiliana Kolbe 4260 Cawthra Rd. Mississauga
PO CZĘŚCI OFICJALNEJ — ZABAWA TANECZNA
Bilety można nabyć w biurach Credit Union
Tel. 236-1225 537-2181 863-0996
Honorowym gościem uroczystości będzie Jego Ekscelencja ks. biskp. S. Wesoły, opiekun duchowy Polonii z ramienia Prymasa Polski.
81, 82/83, 87, 89, 91, 92

LAT CREDIT UNION
W ROKU JUBILEUSZOWYM CREDIT UNION ŚWIĘTSAWA I ŚW. KAZIMIERZA OFERUJE SWOIM CZŁONKOM
KONTA DZIENNE
DAILY INTEREST ACCOUNT
Interesujące dla operujących pieniędzmi na bieżąco
- Procent kalkulowany dziennie
- Płacony z końcem miesiąca
- Korzystna stopa procentowa
- Dla emerytów w ramach programu 60+ o 0.5 % wyższa stopa procentowa

PYTAJ O KONTA DZIENNE WE WSZYSTKICH ODDZIAŁACH TWOJEJ CREDIT UNION

220 Roncesvalles Ave. tel. 537-2181
2987 Bloor Str. W. tel. 236-1225
12 Denison Ave. tel. 863-0996
4260 Cawthra Rd. tel. 848-4303

O naszej pracy kulturalnej 2

W poprzednim artykule przedstawiłem swoje zastrzeżenia w stosunku do naszej działalności kulturalnej, oraz zasugerowałem pewne braki, jakie moim zdaniem w tej działalności istnieją. Jako jeden z tych braków wymieniłem nieprzestrzeganie u nas zasad demokracji. To zaś wiąże się z rolą i postępowaniem przywódców organizacji, czyli prezesów. Bo od prezesa głównie zależy, od jego cech osobistych i kwalifikacji intelektualnych, czy te zasady demokratyczne są stosowane. Ale mamy niestety wiele dowodów, że ta sprawa przedstawia się negatywnie. Niektórzy prezesi zbyt szybko wierzą w swój wielki autorytet, w nieograniczoność swojej władzy i zapominają o prawach zwykłych członków organizacji.

Aby udowodnić słuszność takiej opinii, jest rzeczą konieczną podanie tu jakichś przykładów. Pozwolę więc sobie podać tu trzy takie charakterystyczne przykłady. Są one dość krańcowe, może nawet wyjątkowe, ale przez to tym lepiej naświetlają sedno zagadnienia. Są pewnego rodzaju komoozycją, więc odnoszą się do więcej niż jednego środowiska i do więcej osób, ale opierają się na prawdziwych faktach.

Przykład pierwszy. Pewien prezes polubił swoje stanowisko, bo było dla niego korzystne, więc głównym jego celem było utrzymanie się na tym stanowisku. Postępował różnie, ale nie lubił krytyki swego postępowania i starał się zawsze jej przeszkadzać. Gdy skonsolidował sobie grupkę przyjaciół, poczuł się silniejszy. Choć jako przewodniczący, starał się dominować swoim mówieniem na wszystkich zebraniach, aby inni nie mogli łatwo dojść do głosu. Członkom swego zarządu nawet zabronił zabierania głosu w czasie zebrania. Chodziło o to, żeby ktoś z nich nie stał się czasem więcej popularny w organizacji. Prezes odpowiadał za wszystkich. W razie natrafienia na większy opór, prezes nawet wyrzucał członków z organizacji. Gdy ci nie znali statutu i nie wiedzieli jak się bronić, odchodzili. Ustaliła się psychoza strachu i był to dla ludzi taki mini stan wojenny. I tak płynęły lata.

Przykład drugi. Co do kompetencji prezesa i jego godności. Pewna organizacja dowiedziała się, że można przejąć od Kanadyjczyków prowadzenie pewnej gry towarzyskiej (gdzieś w mieście), która przynosi dość duże dochody. Te dochody jednak muszą być przekazywane do instytucji dobroczynnych, lub organizacji wychowawczych. W tym mogły się mieścić i polskie. Ale osoby, prowadzące to, są opłacane z dochodu tej akcji. Więc organizacja poszła na to. Wyasygnowano pożądaną sumę pieniężną jako zakład gwarancyjny (security). Chodziło wiec teraz o wybranie grupy osób (sekcji), do prowadzenia tej sprawy. Ale do wyborów nie doszło. Prezes sam zamianował siebie kierownikiem tej sekcji i dobrał sobie pomocników. Później sam decydował o tym, jakie donacje i dla kogo miały być przeznaczone. Członkowie organizacji nie mieli zaszczytu decydowania o tym.

W takim rozstrzygnięciu tej sprawy było kilka elementów niewłaściwych z punktu widzenia etyki pracy społecznej.

Po pierwsze — prezes pozbawił członków ich formalnego i moralnego prawa podejmowania decyzji.

Po drugie — przyjmując funkcję kierownika wspomnianej sekcji, prezes stał się podwładnym w stosunku do samego siebie jako prezesa organizacji. Typowy "conflict of interest", czyli po naszemu nadużycie władzy dla własnych celów.

Po trzecie — prezes poniżył w ten sposób godność swojego urzędu jako prezesa.

Po czwarte — prezes podjął się prowadzenia przedsięwzięcia finansowego, obracając tam własnoręcznie pieniędzmi, nad czym nie było żadnej kontroli. Bo i stała komisja rewizyjna organizacji nie chciała w to wchodzić. Nie mogło więc być dokładniejszego sprawozdania z tej akcji. W sumie — było to wszystko na bardzo niskim poziomie kulturalnym.

W Polsce przedwojennej, czyli 50 lat temu, w taki sposób wyborów byśmy nie przeprowadzili. Zmieniła się więc kategoria działaczy społecznych w naszym postępie kulturalnym na emigracji.

Przykład trzeci. W pewnej organizacji miały być wybory zarządu. Więc na miesiąc przed tym prezes oświadczył, że musi być wybrana komisja nominacyjna dla przygotowania listy kandydatów do nowego zarządu. Ta komisja nie była tam potrzebna, bo to była mała organizacja i wszyscy dobrze się znali. Można było podnawać kandydatów od razu z sali, w

(Dokończenie na str. 6)

WYBIERZMY PONOWNIE
JOSEPH M. SADOWSKI
SEPARATE SCHOOL REPRESENTATIVE
for Wards 2 and 4
Zdolny, uczciwy i dający z siebie maksimum wysiłku
Potrzebujemy go — nie dzielmy naszych głosów!
86, 89

KOBIETA W ŚWIECIE I W DOMU

Redaguje Alina Żerańska

Katastrofalne skutki rozwodów

W pierwszym roku po rozwodzie, stopa życiowa kobiety przeciętnie obniża się o 73%, poziom życia mężczyzn nie obniża się natomiast wcale. Wprost przeciwnie, zazwyczaj podnosi się o 42%. Ten fakt jest jednym z bardziej szokujących odkryć, jakie przyniósł sondaż przeprowadzony w Kalifornii, gdzie od 1970 r. można otrzymać rozwód po prostu na żądanie, bez wyszczególnienia, powodu.

Od tej przełomowej daty, w ciągu następnych dwunastu lat, 48 stanów i dystrykt Kolumbii w USA przyjęły taką lub podobną formę rozwodu na żądanie. Rok temu już tylko jeden stan, Południowa Dakota trwała przy starych prawach utrudniających otrzymanie rozwodu. Skutki tych przemian społecznych zostały udokumentowane przez Lenore J. Weitzman, profesora nadzwyczajnego socjologii na uniwersytecie Stanford w Kalifornii, i ogłoszone w książce pt. "The Divorce Revolution, the Unexpected Social and Economic Consequences for Women and Children in America" (Rewolucja rozwodowa i jej konsekwencje dla kobiet i dzieci w Ameryce).

Książka ukazuje tragiczne skutki tak licznych obecnie rozwodów, szczególnie dla kobiet ze średnich klas społecznych. Prof. Weitzman pisze, że początkowo przypuszczała, tak jak wiele osób, że to są wyjątkowe przypadki, gdy kobiety zamężne przez 25, 30 i 35 lat nagle tracą źródło utrzymania i dom rodzinny, kobiety które spędziły większość życia jako matki, żony i gospodynie domowe i obecnie nie mają szansy na jakieś liczące się zatrudnienie. Nasuwa się podejrzenie, że te kobiety, które nagle pozostawiono w biedzie, może były wyjątkowo nieenergiczne, albo może miały złych adwokatów i stronniczych sędziów. Ale setki wywiadów przeprowadzonych z adwokatami od spraw rozwodowych i setki spraw zbadanych dowiodły, że rozwód w istocie jest dla kobiet katastrofą materialną.

W typowej sprawie rozwodowej, sędzia rozdziela dochód ojca rodziny w ten sposób, że jemu przyznaje dwie trzecie, a żonie i dwojgu dzieciom jedną trzecią. Na przykład gdy dochód ojca wynosi 1.200 dolarów miesięcznie, wolno mu zatrzymać z tego 800 dol., a troje członków jego rodziny ma otrzymać tylko 400.

Przed wprowadzeniem w Kalifornii rozwodów na żądanie i teoretycznie równego podziału majątku, tylko jeden na dziesięć domów rodzinnych bywał sprzedawany na skutek rozwodu. Teraz sędzia nakazuje sprzedaż domu prawie w każdym wypadku. W wyniku mamy bardzo wiele przeprowadzek. Dzieci zostają wykorzenione ze swej szkoły i swego środowiska w okresie, gdy rodzina rozpadła się i szczególnie potrzebuje czegoś stałego w życiu, a nie żeby ich cały świat się zawalił jednocześnie.

Cierpią więc głównie dzieci albo kobiety starsze, dla których ich rola w małżeństwie była całym życiem przez bardzo wiele lat. Tracą nie tylko dom rodzinny, ale często przyjaźnie i życie towarzyskie, które było związane z tym domem, sąsiedztwem, okolicą, jednym słowem z miejscem zamieszkania i pozycją społeczną. W niektórych wypadkach kobieta otrzymuje przy rozwodzie nakaz opuszczenia swego domu w ciągu 30 dni! Jedna z takich kobiet powiedziała z goryczą: — Czuję się, jakby mnie eksmitowano z całego mego życia.

Prof. Weitzman jest zdania, że lepiej byłoby wyłączyć dom rodzinny z podziału majątku i pozostawić go dzieciom aż dorosną. Wartość domu nie zawsze przy tym dzieli się na dwie połowy. Dom i umeblowanie, także samochód bywają często traktowane przy rozwodzie jako wartość reprezentacyjna, związana z zajęciem właściciela, może być inwestycją potrzebną dla kariery mężczyzny i bywają wyłączone z równego podziału majątku. Nawet biżuterię i futra żony często przy rozwodzie sędzia nie uznaje za jej prywatną własność, ale inwestycję potrzebną dla kariery męża i każe jej zwrócić.

Przeciętne rozwodzące się małżeństwo ma zazwyczaj mniej jak 20.000 czystego majątku do podziału z kapitałem wpłaconym na dom włącznie. Dlatego podział majątku zdaniem prof. Weitzman jest mniejszym czynnikiem niż zdolność zarobkowania. Taką kwotę mężczyzna może zarobić w jeden rok. Ale nie matka drobnych dzieci albo starsza pani, która nigdy lub od wielu lat nie pracowała. Podział majątku nie da im w większości wypadków żadnego zabezpieczenia. Lepiej byłoby gdyby sędzia przyznał im dach nad głową i alimenty wystarczające na utrzymanie.

Gdyby mężczyźni wiedzieli, że będą musieli rzeczywiście utrzymywać swoje rodziny także po rozwodzie, niejeden się skłonny do kawalerskiej swobody albo chętny zacząć życie na nowo z młodszą kobietą — może by się opamiętał i zastanowił, nim porzuci rodzinę. Dotychczas nawet alimenty przyznane przez sąd mężczyźni płacili właściwie tylko z dobrej woli. Aż osiemdziesiąt procent wkrótce lub w kilka lat po rozwodzie przestawało płacić cokolwiek w ogóle. Nakaz sądu nie był bowiem prawie nigdy egzekwowany. Dopiero teraz zostało wydane na mocy prawo zezwalające stracać z pobortów alimenty każdemu mężczyźnie, który z nimi zalega. Ale i to nie pomoże w wielu wypadkach, na przykład samodzielnych rzemieślników i przedsiębiorców.

Kobiety i dzieci stanowią największą i wciąż rosnącą grupę amerykańskiego społeczeństwa w biedzie. Dziś ponad połowa dzieci chowa się bez ojca i cierpi niedostatek. Biuro Statystyk St. Zjednoczonych przewiduje, że aż 60% dzieci urodzonych obecnie w pewnej fazie swego dzieciństwa znajdzie się bez ojca, a czasem nie ma go od początku. Sześćset kobiet zaś 40% nim dojdzie do trzydziestki będzie samotnie wychowywało swoje dzieci.

Jest to obraz zaiste tragiczny dla poczucia bezpieczeństwa dziecka i zaufania młodzieży wchodzącej w życie w trwałość rodziny i instytucji małżeńskiej.

CO KTO LUBI?

Właściwie to mamy obecnie że jedynie pomóc, gdy ktoś chcę przypodobać się rówieśnikom, nie interesującym się ani nauką, ani zdobyciem jakichś kwalifikacji zarobkowych, ani pracą na chleb, ani pracą społeczną. Większość normalnych ludzi patrzy na te dziwolągi z obrzydzeniem i ze strachem na myśl co z nimi będzie dalej, czy z tego wyrosną czy zawiedzie ich to do kryminału. Nie podobają się też szokujące połączenia barw, stylów i deseni, sylwetki coraz bardziej krańcowe, coraz mniej harmonijne.

Naturalną reakcją jest też spojrzenie wstecz, tęsknota do czegoś znanego, więc bezpiecznego, czegoś co byłoby trwałe, wygodne i ładne. Obserwujemy nawrót do mody z lat sześćdziesiątych, do sukienek i kostiumów o prostej, umiarkowanej linii.

Widzi się obecnie w sklepach barwy żywe. Modne są spodnie nie aż tak zafałdowane na biodrach i nie aż tak wąskie u kostki. Sóbótniczki zapowiadają na co dzień krótsze. Na zbliżający się sezon zabaw i przyjęć praktycznym rozwiązaniem będzie spódnica długa do kostek z ciemnego welwetu lub lśniącego satynu i 2—3 bluzki. Elegancko wygląda taka bluzka z cienkiej żorżety przetykana bogato złotem, srebrem, naszywana w metaliczne kwiaty, gwiazdy, słońca, tworzące ładny wzór, rzucający się w oczy.

Atrakcyjne i wygodne uczesanie wymaga doskonałego i częstego strzyżenia. Musi być proste, naturalne i łatwe do utrzymania w porządku.

CIASTA Z BORÓWKAMI

Placek borówkowy z orzechami

2 kubeczki świeżych borówek, ½ kub. posiekanych orzechów, ½ kub. cukru, 1 kub. mąki, 1 kub. cukru, ¾ kub. roztopionej margaryny, 2 jaja, 2 łyżeczki ekstraktu migdałowego.

Wymieszać borówki z orzechami i ½ kub. cukru. Rozsypać na dnie okrągłej foremki na placek, 26 cm (10 cali), wysmarowanej masłem.

Wymieszać mąkę z 1 kub. cukru, margaryny, jajami i ekstraktem migdałowym. Wylać na borówki równo. Wstawić do piekarnika nagrzanego do 325°F na 55 do 60 minut. Podać z bitą śmietaną.

Chlebek owocowy

2 kubeczki przesianej mąki, 1 kub. cukru, 1—½ łyżeczki proszku do pieczenia, ¼ łyżeczki soli, ½ łyżeczki sody do pieczenia, ¼ kub. tłuszczu roślinnego (shortening), 1 łyżeczka startej skórki pomarańczowej, ¾ kub. soku pomarańczowego, 1 jajo, 1 kub. świeżych borówek, grube posiekanych, ½ kub. posiekanych orzechów.

Przesiać razem suche składniki. Wymieszać skórkę pomarańczową, sok i roztrzepane jako. Dodać do suchej mieszanki, wymieszać widelcem aż się wszystko zawilży.

Dodać borówki wymieszane z orzechami, wymieszać. Przełożyć do wysmarowanej masłem formy, 23 cm × 10 cm × 8 cm (9 × 5 × 3 cali). Wstawić do piekarnika nagrzanego do 350°F na 1 godzinę.

Ostudzić, wyjąć z formy, doskonale opakować i wstawić do lodówki na noc.

POLONIA LATA LOTEM
LOT OFERUJE POŁĄCZENIA Z WARSZAWY DO ATEN, KAIRU, RZYMU, MILANO, ISTAMBUŁU I INNYCH MIAST NA BLISKIM WSCHODZIE.
COTYGODNIOWE LOTY Z MONTREALU WTORKI I PIĄTKI — POWROTNY BILET NA TRASIE MONTREAL — WARSZAWA TYLKO $781 * (APEX FARE)
TORONTO — WARSZAWA — TORONTO OD $842 * (APEX FARE)
* Ceny mogą się różnić w zależności od daty podróży
POLISH AIRLINES LOT
1000 Sherbrooke St. West Suite 2220 Montreal, Que. H3A 3G4 Phone (514) 844-2674
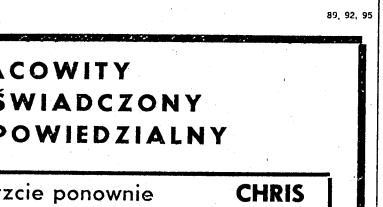
89, 92, 95

• PRACOWITY
• DOŚWIADCZONY
• ODPOWIEDZIALNY
Wybierzcie ponownie CHRIS
KORWIN-KUCZYNSKI
Radny miasta Okręg 2
CAMPAIGN HEADQUARTERS
1645 QUEEN ST. W. 537-4147
SŁUŻY RADĄ I POMOCĄ

POLSKA APTEKA
THE PHARMACY SHOPPE
Właściciele: Andrzej Musiał, Krystyna Musiał-Tyndorf
177 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. Tel. 536-2116
(naprzeciw Credit Union)
Duży wybór kosmetyków. Ceny konkurencyjne
Recepty Blue Cross, Green Shield, DVA
REALIZUJEMY RECEPTY DLA RENCISTÓW
Wysyłka leków do Polski
85C

OKAZJA
Tanie przeloty do Polski
TORONTO — WARSZAWA — TORONTO
tylko $599.00
☆ Terminy odlotów z Toronto: 31.10 i 14.11 1985 r. oraz 23.01 i 20.02 1986 r. Maksymalny pobyt 4 tygodnie.
☆ Pozostała niewielka ilość miejsc na bezpośredni czarter Toronto — Warszawa — Toronto na 20 GRUDNIA Tylko $780.00
☆ Posiadamy niewielkie ilości samochodów ŁADA $2,500.00
PO SZCZEGÓŁOWE INFORMACJE PROSIMY ZGŁASZAĆ SIĘ DO
EMPRESS TRAVEL AGENCY Ltd
185 Roncesvalles Ave., Toronto M6R 2L5
(naprzeciw Credit Union)
Tel. (416) 536-3554, 536-6991
75C

Solarski Pharmacy Ltd.
(Naprzeciw kościoła św. Kazimierza)
Właściciele: J. Solarski i S. Salapatek
Szybka i tania wysyłka lekarstw do Polski ● Agencja Pekao ● Wysyłka paczek i pieniędzy do Polski ● Polskie kartki i czasopisma ● Zioła Zakonnika ● Urząd Pocztowy ● Sprzedaż biletów
149 Roncesvalles Avenue — Tel. 536-5452
81C

Polskie kartki świąteczne
BARWNE ★ ATRAKCYJNE
Pudełko po 20 kartek (z kopertami)
Cena $5.35 z podatkiem
—oOo—
ARTYSTYCZNE KALENDARZE KATOLICKIE NA 1985 ROK
Cena $3.21 z podatkiem
Do nabycia w „ZWIĄZKOWCU"
1638 BLOOR ST. W. — TORONTO, ONT. CANADA M6P 4A8

WINDSOR
Przedstawiciel handlowy "Związkowca" A. BUŁAT
1069 Shepherd St. E., Windsor, Ont. N8X 2L6
Tel. (519) 254-9326

BANKIET LIGI KATOLICKICH KOBIET

W sobotę 28 września br., Liga Katolickich Kobiet przy parafii św. Trójcy w Windsor, urządziła w sali Polskiego Domu doroczny bankiet, 53 z kolei. Zagaiła go prezeska Ligi p. Józefa Bas i następnie przekazała przewodnictwo p. Elwirze Obirek. Na zaproszenie p. Marii Nieć odegrała hymn kanadyjski i polski na fortepianie.

Następnie prezeska Bas odczytała nazwiska członkiń Ligi, które należą najmniej 25 lat do organizacji. Są to: Cichoń Helena, Ciurysek Zofia, Hałas Maria, Ilczuk Helena, Janicka Paulina, Jedlińska Anastazja, Kowal Anieta, Kowalska Genowefa, Kozioł Maria, Mazur Józefa, Piękoś Maria, Popielarz Anna, Pernal Helena, Szewczyk Aleksandra, Shiner Helena, Szulc Michalina i Zemla Józefa.

Wyczytane członkinie ustawiły się przed stołem prezydialnym i do każdej z nich podchodziła prezeska Bas z proboszczem Piotrem Sanczenką wręczając pamiątkową odznakę wraz z gratulacjami.

Na scenie, na której widniało duże godło Ligi Katolickich Kobiet, ukazały się cztery piękne i postawne panny: siostry Cerejewskie — Maria i Lidia. Małgorzata Bartnik i Lidia Gajewska z gitarą. Sympatyczny ten kwartet odśpiewał bardzo sentymentalną piosenkę "Pod polskim niebem".

Proboszcz Sanczenko w swoim przemówieniu zwrócił uwagę na ciekawy fakt, jaki zauważyć można w Kościele. Ludzie świeccy przejmują czynności, które dawniej wykonywali księża i zakonnicy. Jeżeli idzie o Ligę Katolickich Kobiet, to zasługi tej organizacji są tak liczne i wielkie, że trzeba by sporo czasu poświęcić na ich wymienienie. Polska parafia bez Ligi niewiele mogłaby zdziałać. Proboszcz Sanczenko zaapelował do młodzieży żeńskiej, by wstępowała w szeregi Ligi. W związku z Rokiem Młodzieży, trzeba zwrócić pilną uwagę na młode pokolenie i jemu przekazać najlepsze osiągnięcia polskiej kultury.

Podczas obiadu kwartet panien wystąpił z dwoma piosenkami: "Ojczyzna ma" i "Nad trudem człowieka".

Po obiedzie zabrał głos p. Bernard Newman, poseł Ontaryjskiej Legislatury i apelował aby rodzice uczyli dzieci języka polskiego, bo im więcej będzie Kanadyjczyków, którzy znają więcej niż jeden język, tym lepiej dla Kanady.

Wprawdzie publiczność nie dopisała tak, jak można się było spodziewać, to jednak przyjemność sprawiło kilkanaście osób, które z Polski przybyły na wakacje do krewnych w Windsor i kilkanaście osób z Detroit.

Dziękując uczestnikom za przybycie, prezeska p. Bas dała hasło do rozpoczęcia zabawy tanecznej.

TEGOROCZNA "KARUZELA"

Podobnie jak w latach poprzednich pod koniec drugiego tygodnia w czerwcu odbyła się w Windsor impreza etniczna pod nazwą "Carrousel". Grupa polska urządziła ją w oparciu o Dom Polski. Była to dla niej już dziesiąta impreza tego rodzaju.

Składając sprawozdanie Komitet Polskiej Karuzeli wykazał, że impreza cieszy się nadal dużym powodzeniem. Warto nadmienić, że niektóre grupy etniczne wycofały się z niej, bo widocznie miały deficyty. Natomiast Polacy zamknęli swoją "Karuzelę" zyskiem 83,320.31.

Zgodnie z przepisami większa część zysku poszła na donacje. Polska Szkoła otrzymała $300.00. Zespół Pieśni i Tańca "Tatry" $400.00. Siostry Urszulanki $400.00. Klub Sportowy "Polonia" $300.00. na rzeźbę Papieża Jana Pawła II dla miejscowej parafii $400.00 i na Skarb Narodowy $50.00. Ogółem na donacje poszło $1,850.00, a reszta zysku stanowi fundusz obrotowy. Warto nadmienić, że "Polska Karuzela" ma $15.000.00 stałego funduszu, który sobie wypracowała w ciągu 10 lat. Stanowi on zabezpieczenie finansowe organizacji.

Na zebraniu sprawozdawczym został wybrany nowy Komitet Polskiej Karuzeli na 1986 rok. Tworzą go pp.: Maria Chodorowicz — przewodnicząca, Kazimierz Tarnowski — wiceprzewodniczący, Stanisław Siendel — skarbnik, Marta Kuśnierz — sekretarz, Józefa Bas — prowiantura i Patrick Kruba — bar.

Frank Kmietowicz

STOWARZYSZENIE
POLSKIEGO DOMU LUDOWEGO
ma zaszczyt zaprosić
Polonię z Windsor, Detroit i okolicy
na
WIELKI BANKIET JUBILEUSZOWY
60-LECIA DZIAŁALNOŚCI
który odbędzie się
w SOBOTĘ, 23 LISTOPADA 1985 R.,
początek o 6.30 wieczorem
w DOMU POLSKIM, 1275 Langlois Ave.
Stoliki zamawiać i bilety nabywać radzimy wcześniej w DOMU POLSKIM, tel. 973-0482
KTO NABĘDZIE DWA BILETY OTRZYMA W PREZENCIE KSIĄŻKĘ "60 LAT STOWARZYSZENIA POLSKIEGO DOMU LUDOWEGO W WINDSOR",
jaka się ostatnio ukazała.
Komitet bankietu
89, 91

MONTREAL
Przedstawiciele handlowi "Związkowca":
A. JURYK, 4617 Park Ave., Montreal, Quebec H2V 4E1. Tel. (514) 288-1953
Z. LAZAREK, 30 Bernard St., Montreal, Quebec H2T 2J8. Tel. (514) 279-3101 dom, (514) 845-6825 biuro

ALEKSANDER TOBOLEWSKI
B.C.L., LL.M., LL.D., D.C.L.
ADWOKAT
507 Place d'Armes, Suite 1900
Montreal, Que. H2Y 2X5
Tel. 845-1122
Wieczorem: tel. 481-8061
45C

POLSKI LEKARZ DENTYSTA
DR STANISŁAW WODNICKI
D.D.S.
Przyjmuje 7 dni w tygodniu, wieczorem na zamówienie
6250 Sherbrooke W., Suite 2
Montreal, Que.
Tel. 488-6982, 482-1169
101C

Dr TERESA WRZESIŃSKA
SPECJALISTA
GINEKOLOG i POŁOŻNIK
5025 Sherbrooke St. W.
pokój 565 TEL. 481-1752
MONTREAL, QUEBEC H3A 1B4
73 C 73

DR KRYSTYNA PATER
D.M.D.
LEKARZ DENTYSTA
Przyjęcia w dzień i wieczór
475 Villeneuve St. W.
(róg Côte Ste Catherine Rd.)
Tel. 270-2632
1C

SKLEP JUBILERSKI
CARON JEWELLERS
5043 Park Ave., Montreal
Tel. 274-5922
Zegarki • Pierścionki • Obrączki
Klubne • Biżuteria • Upominki
• Naprawa zegarków
Mówimy po polsku 71C

Wojciech Krajewski

Na 30-lecie Fundacji im. A. Mickiewicza

ZADANIA FUNDACJI

Jak się wywiązuje Fundacja ze swych zadań? Można by je podzielić na szereg grup. Fundacja skierowała od chwili powstania swe zainteresowania w kierunku szkolnictwa i pomocy stypendialnej. Współpraca ze Związkiem Nauczycielstwa Polskiego rozwija się zawsze bardzo dobrze. Obecnie suma wydatków rocznych dla Związku sięga 1500 dolarów. Na stypendia łoży się w miarę zapotrzebowania. Ostatnio pojawiają się na studiach w Kanadzie studenci KUL i im się finansuje kupno książek. Koszty roczne na jednego wynoszą około 500 dolarów. Fundacja dopomaga od czasu do czasu Polskiemu Instytutowi Badawczemu, przez szereg lat subsydiowała język polski na wydziale slawistycznym Uniwersytetu Toronto. Wynosiło to 1000 dolarów rocznie. Prócz tego udzielała nagród pieniężnych dla dobrych studentów polonistyki w wysokości kilkuset dolarów rocznie (trzy nagrody). Fundacja stale wspiera wszelkie inicjatywy związane z urządzaniem wieczorów poetyckich połączonych z recytacjami czy innymi występami teatralnymi. Do specjalnej działalności należy opieka finansowa i organizacyjna nad odczytami znanych Polaków z Kraju czy na emigracji. W Ottawie na Uniwersytecie Carlton prof. A. Bromke zorganizował serię corocznych odczytów na tematy dotyczące polityki, historii, geografii i w ogóle polskiej kultury. Ta seria odczytów objęła znane nazwiska w Kraju zwłaszcza z katolickiego środowiska, trwa ona już kilkanaście lat i stała się bardzo popularna w kręgach uniwersyteckich Ottawy. Ostatnio Fundacja im. A. Mickiewicza podjęła się próby wydania książki w języku angielskim o Polakach w Ontario w związku z 200-leciem prowincji. Wykorzystała obecność w Kanadzie znanej w Kraju autorki A. Ziółkowskiej i z pomocą finansową rządu prowincjonalnego ukazała się książka pod tytułem "Dreams and Reality", Polish Canadian Identities. Tę książkę można nabyć w Polskim Instytucie Badawczym lub w księgarni "Związkowca". Ogólnie rzecz biorąc Fundacja koncentruje się najwięcej na pomocy szkolnictwu i organizowaniu ciekawych odczytów różnych prelegentów z Kraju, ale program w zależności od potrzeb z jednej strony a finansów z drugiej może być rozszerzony.

W róku finansowym od 1 lipca 1984 do 7 sierpnia 1985 wydatkowano następujące sumy (podajemy w cyfrach okrągłych) na statutowe cele Fundacji:

1) Stypendia uniwersyteckie — $2,200 — przeważnie studenci z KUL na wizycie w Kanadzie;
2) Książka "Dreams & Reality" — $1,900 — końcowy wydatek;
3) Szkolnictwo i Zw. Nauczycielstwa — $2.000 — Konkurs mickiewiczowski i inne;
4) Doroczny odczyt w Ottawie — $1,500 — koszt za dwa lata;
5) Imprezy literackie — $1000 — cztery imprezy;
6) Dokumentacja historyczna Stow. Techników Polskich — $600 — współpraca z Instytutem Badawczym;
7) Polski Instytut Badawczy — $500;
8) Harcerstwo, Szczep "Bałtyk" — $300 — wyjątkowa nadzwyczajna pomoc.

Razem — $10,000.

Fundacji w ostatnim roku pozostały pieniądze w rezerwie, bo niektóre uchwalone dotacje nie zostały jeszcze wykonane.

Polska grupa etniczna pozostaje w tyle w porównaniu do innych, jeśli chodzi o poziom organizacji jej funduszów na cele kulturalne. Zasoby pieniężne na ten cel są skromne i wzrastają bardzo powoli. Może to nasza wada narodowa — brak hojności, może to brak zrozumienia dla potrzeb naszych, a może zwykły marazm społeczny.

W każdym wypadku z letargu należy się obudzić. Sytuacja w Kraju, na terenie międzynarodowym czy tu w Kanadzie, domaga się od naszej grupy większej prężności, większego poświęcenia. Odłogiem leży problem wydawnictw polskich. Fundacja winna się rozrosnąć tak, byśmy mogli na wydawnictwa łożyć. Na razie ta sprawa jest w powijakach.

Mówi się w Toronto o potrzebie założenia na tutejszym uniwersytecie katedry studiów historycznych o Polsce i o ościennych krajach. Gdyby społeczność polska w Kanadzie miała 400,000 dolarów, taka katedra byłaby możliwa. Żadna pojedyncza polska fundacja nie jest w stanie znaleźć takiej sumy bez uszczerbku dla swej działalności. Jednak wszystkie fundusze kulturalne w Kanadzie razem z Funduszem Milenium mogą się porwać na taki program i zaplanować go na parę lat. Cóż kiedy my się dzielimy i rozdrabniamy w swej działalności. Czas od nas wymaga współpracy i śmiałych decyzji.

Wzrost funduszów drogą zbiórki, jak praktyka wykazała, jest bardzo powolny. Musi tu nastąpić jakaś reforma. Apelować należy do zamożnych, prosić o zapisy testamentowe. Ileż pieniędzy marnuje się jako wynik ignorancji tych, którzy mogliby w bardziej właściwy sposób uregulować swe sprawy spadkowe. A czy nie zdarza się wprost niedbalstwo i brak testamentu? Rozdaliśmy w przeszłości dziesiątki stypendiów, a czy ci uhonorowani, zajmujący często bardzo dobre zawodowe stanowiska, pamiętali kiedyś o zwrocie stypendium w wysokości kilkuset dolarów? Czy nie powinni poczuwać się do jakiejś małej wdzięczności i pomyśleć, że teraz ktoś inny może być w potrzebie?

I jeszcze jedna bardzo ważna sprawa — to ciągłość pracy społecznej opiekującej się Fundacją, to nowi młodzi ludzie, pełni energii i zrozumienia. Trzydzieści lat temu rozpoczęliśmy pracę w ramach powstałej organizacji i trzydzieści lat później wielu tych samych ludzi jest w zarządzie. Dobrze, że tych trzydzieści lat jakoś wytrzymali w zdrowiu. Ale struny przeciągać nie można. Następne lata muszą wprowadzić nowych ludzi i muszą się znaleźć tacy co się poświęcą. Wprost byłoby przestępstwem zaprzepaszczenie dotychczasowego dorobku. Należy go powiększyć, program rozszerzyć i stać na straży tolerancji poglądów, demokracji w rządzeniu, wiernie przy Polsce i przy Kanadzie, według zadań nakreślonych w statucie, sprawdzonych już trzydziestoletnim doświadczeniem.

P.S. Zarząd Fundacji apeluje do wszystkich czytelników, do wszystkich dotychczas wspierających F.A.M., do polskich organizacji społecznych o tłumniejsze i większe datki tego roku z okazji trzydziestolecia organizacji. Czeki proszę wystawiać na **The A. Mickiewicz Foundation, 129 Medland St., Toronto, Ontario, M6P 2N4.** Pokwitowanie będzie dostarczone. Z góry dziękujemy.

Zarząd Fundacji
im. A. Mickiewicza

ZŁOTY JUBILEUSZ KOŁA POLEK w London, Ontario

W dniu 13 października w sali Polskiego Stowarzyszenia Narodowego odbył się bankiet dziękczynny, połączony z uroczystym obchodem 50-lecia Koła Polek. W intencji Koła odprawiona została Msza św. w kościele M.B. Częstochowskiej, celebrowana przez proboszcza polskiej parafii ks. Mieczysława Kamińskiego. Uroczysty bankiet otworzył witając wszystkich gości, prezes P.S.N. — B. Balicki i po krótkim przemówieniu, przekazał głos przewodniczącej Kasi Podraza. Po przywitaniu gości zespół taneczny "Cracovia" w strojach ludowych wniósł tradycyjny wieniec dożynkowy, z darami, chlebem, solą i owocami. Modlitwę przed podaniem obiadu odmówił ks. M. Kamiński. Po obiedzie rozpoczęła się część oficjalna, przedstawienie gości przy stole honorowym, przy którym zasiedli: ks. Mieczysław Kamiński — proboszcz polskiej parafii w London, ks. Piotr Sanczenko — proboszcz polskiej parafii w Windsor, Ont., major miasta — A. Gleesom z małżonką, senator C. Turner z małżonką — prezes Koła nr 2 — p. Pasierbek, prezes P.S.N. — B. Balicki, prezeska Koła Polek — pani A. Rzeźnik i wielu innych. Obecny był również przełożony księży Michalitów — ks. Władysław Krukar.

Główne przemówienie na temat pracy Koła Polek wygłosił ks. P. Sanczenko, długoletni przyjaciel tegoż Koła. Po krótkich przemówieniach i złożeniu gratulacji przez honorowych gości, przystąpiono do wręczenia odznaczeń członkiniom należącym 50 lat do Koła Polek.

Odznaczenia za długoletnią przynależność i wkład pracy do rozwoju naszego Koła otrzymały: Maria Szot, Aniela Frydryszczyk, Anna Ciamaga i Aniela Dobros. Na zakończenie części oficjalnej zespół taneczny "Cracovia" wykonał kilka tańców ludowych. Przewodnicząca — Kasia Podraza podziękowała wszystkim przedstawicielom organizacji polonijnych za udział w bankiecie, ks. W. Kamińskiemu za odprawienie Mszy św., paniom w kuchni za przygotowanie smacznego obiadu i panienkom za obsługę. Następnie rozpoczęła się zabawa taneczna przy dźwiękach orkiestry "Echo" z Brantford.

Julia Sierechon

Polski Klub Teatralny z Ottawy wystąpi w Montrealu

W sobotę 16 listopada bieżącego roku w Marymount Auditorium (St.-Luc), 6300 Côte St.-Luc, Montreal, o godz. 19.00, zostanie wystawiona komedia J.U. Niemcewicza "Powrót posła", w wykonaniu Polskiego Klubu Teatralnego w Ottawie, w reżyserii Jadwigi Domańskiej.

Klub ottawski ma nadzieję, że ta wizyta da dobry początek stałym wymianom kulturalnym pomiędzy dwoma miastami, i może także zachęci inne miasta do wzięcia udziału w takiej wymianie. Tego rodzaju wizyty wpływają dodatnio na twórczość artystyczną w Polonii, oraz orzyczyniają się do utrzymania kultury polskiej za granicami kraju.

Każde publiczne wystąpienie indywidualnego mówcy czy artysty wymaga pracy i organizacji. Można sobie wyobrazić, że urządzenie przedstawienia w którym występuje cała grupa aktorów i ekipa pomocnicza, wymaga intensywnego wysiłku wielu osób. A potem co? Po miesiącach przygotowań odbywa się parę przedstawień dla miejscowej Polonii i na tym koniec. Meble zostają oddane do teatru, stroje są złożone w czyjejś piwnicy, aktorzy idą do domu. A szkoda, i tak być nie powinno.

Każda grupa teatralna w polskim środowisku, wystawiająca polskie sztuki, jest placówką kulturalną, która odtwarza nowym pokoleniom imigrantów polskie słowo, historię, literaturę i obyczaje kraju ich pochodzenia. Przedstawienia są dobrym sposobem przekazania "ich ojczyzny" młodzieży urodzonej poza granicami kraju, no i przy tym stanowią miłą rozrywkę dla ludzi w każdym wieku i o różnych upodobaniach.

Istnieją jeszcze inne korzyści związane z wymianą kulturalną między miastami: możliwość wzajemnej pomocy w organizowaniu nowych grup, szkolenie aktorów, czy przystosowanie tekstów do miejscowych warunków. Można zorganizować wymianę informacji, dzielić się nabytymi doświadczeniami, i nawiązywać przyjaźń między łódźmi z różnych środowisk. Scena ma to do siebie, że bardzo łączy ludzi!

Dlatego nie należy przedstawień klasić do lamusa, ale przeciwnie, trzeba je wysyłać "w teren", tak aby jak najwięcej ludzi mogło z nich skorzystać.

Takie wymiany nie są niczym nowym. Mamy za sobą przykłady poprzednich wymian kulturalnych między Ottawą i Montrealem: parę lat temu grupa z Ottawy wystąpiła na scenie montrealskiej z widowiskiem w ramach Akademii Jedenastego Listopada. W tym roku zawitał do Ottawy z Montrealu znany aktor, reżyser i pisarz Stanisław Brejdygant, którego wieczór recytatorski był dla słuchających niezapomnianym przeżyciem.

A więc wymiany istnieją, tylko rzadko, zbyt rzadko. Polski Klub Teatralny w Ottawie ma nadzieję, że jego wizyta będzie pierwszą z wielu następnych.

Ottawski Klub, założony zaledwie trochę ponad dwa lata temu, ma już za sobą poważne sukcesy: dwie sceny z "Dziadów", scenę z "Nocy Listopadowej", oraz pełne trzyaktowe sztuki: "Ambasador" S. Mrożka i "Powrót posła" J. U. Niemcewicza. Wszystkie przedstawienia były gorąco oklaskiwane w Ottawie i każde z nich było jakby następnym szczeblem na drodze aktorskiego i organizacyjnego doświadczenia. Teraz Klub jest gotowy do wyjazdów.

Naturalnie, niełatwo jest zapakować cały tabor pełen ludzi, ubrań, aparatów i mebli i wyruszyć w drogę. Ale przy wspólnym wysiłku obu miast nie jest to wcale niemożliwe. Właściwie to Klub już od pewnego czasu nosił się z zamiarem wyjazdu, ale jakoś nie szło. Niestety, "Ambasadorowi" nie udało się pojechać, za to "Posel" w drogę wyruszy i na pewno spotka się w Montrealu z życzliwym przyjęciem.

Po dalsze informacje można się zgłaszać do pani J. Runcewicz, 488-7050.

H.D. Czuma

BRANTFORD
Przedstawiciel handlowy "Związkowca" J. KRÓL
49 Strathcona Ave., Brantford, Ont. N3S 1T7,
Tel. (519) 759-6560

"Flea Market" Koła Polek Gr. 10

Koło Polek Gr. 10 urządza tak zwane "Bake sale" i "Flea market" w sobotę, 9 listopada w Sali Związkowej, 126 Albion St. Początek o godz. 11 rano. Zapraszamy serdecznie całą Polonię z Brantford i z okolic na pączki domowego wypieku, pierożki, gołąbki, patyczki. Będzie też podana kawa na życzenie gości.

Koło Polek gwarantuje, że dla każdego będzie coś dobrego, miłego, smacznego i użytecznego. Skończyły się prace w ogrodach, więc mamy więcej wolnego czasu na spędzenie we "Flea market". Zapraszamy was, aby pooglądać, popić kawy, zjeść smacznego pączka czy pierożka i pogawędzić z przyjaciółmi.

Koło Polek Gr. 10
Z. Smolarz, sekr. prot.

Zebranie Koła Polek Gr. 10

W środę, 13 listopada odbędzie się miesięczne zebranie Koła Polek Gr. 10 w sali przy 126 Albion St. o godz. 7 wiecz. Jest to nominacyjne zebranie, więc powinniśmy być obecni. Poczuwajmy się do obowiązków względem naszej organizacji. Niech nam leży na sercu ten obowiązek. Nie powinniśmy szukać żadnych wymówek. Tylko na nas spada ciężar prowadzenia organizacji w społeczeństwie kanadyjskim. Tu mamy wolność, swobodę i śmiało możemy pracować społecznie w Polonii. Nie bądźmy obojętni wobec naszej organizacji. Nie możemy dopuścić abyśmy zostali na samym dole spośród grup etnicznych, ale przez nasze lekceważenie to może się stać. Więc jeszcze raz Zarząd Koła Polek prosi uprzejmie wszystkie członkinie o obecność na tym zebraniu.

Zarząd K.P. Gr. 10
Z. Smolarz

OTTAWA
INFORMATOR HANDLOWY

LESŁAW SOSNOWSKI
Magister Prawa
(Uniwersytet Warszawski)
Bachelor of Laws
(University of Ottawa)
ADWOKAT, NOTARIUSZ
1445 Woodroffe Ave
NEPEAN (Ottawa)
Biuro (613) 727-5662
Dom (613) 829-2548
Porady i korespondencja po polsku i angielsku. 81C

LEONARD SAMEK
ADWOKAT
7 Slack Road, Suite 202
NEPEAN (Ottawa), Ontario
Tel. 226-8440
1—82

TERESA PARENT
Canada Permanent Trust, Real Estate
ZAŁATWIA WSZELKIE SPRAWY ZWIĄZANE Z KUPNEM, SPRZEDAŻĄ ORAZ SZACOWANIEM NIERUCHOMOŚCI
Biuro 741-5000 Dom 741-0876
74S

O naszej pracy kulturalnej

(Dokończenie ze str. 5)

czasie wyborów. Ale tę komisję wybrano, częściowo wyznaczono. Później coś się w tym wyjaśniło. Gdy przyszły wybory, ktoś z członków komisji nominacyjnej zaapelował do wszystkich zebranych, żeby wybrać istniejący zarząd przez aklamację na następny rok, bo wszyscy się zgodzili pozostać na swych funkcjach na następną kadencję. Zapanowała pewna konsternacja. Ale nikt się nie sprzeciwił, bo może by to było niedelikatnie? Więc przez kilka oklasków zarząd został "wybrany". Przeszła w ten sposób automatycznie i komisja rewizyjna, która już poprzednio nie wywiązała się dobrze ze swojego zadania. Co o takich wyborach można powiedzieć? Dużo. W każdym razie demokrację wyrzucono przez okno, zlekceważono ludzi i załatwiono sprawę na jakimś bardzo dawnym poziomie kulturalnym.

My często powołujemy się na naszą tysiącletnią zachodnią kulturę chrześcijańską. Ale w tym okresie mieliśmy stuletnią przerwę w naszym rozwoju kulturalnym w czasie zaborów. Gdy w XIX wieku kultura narodów zachodnich doszła do rozkwitu i objęła szerokie masy tych społeczeństw, u nas panowała ciemna noc niewoli, szczególnie pod zaborem rosyjskim. Taką stratę niełatwo jest nadrobić. W czasie 20-lecia naszej niepodległości dokonano bardzo wiele. Szkolnictwo polskie, już po kilku latach, stanęło na najwyższym poziomie w skali zachodnioeuropejskiej. Ale był to zbyt krótki czas, aby odbudować kulturalnie choćby jedno całe pokolenie. Dalekie skutki tej naszej straty kulturalnej, w drodze pośredniej, odczuwamy w pewnym stopniu jeszcze do dziś.

Gdy przybyliśmy tu po wojnie, istniała możliwość podjęcia wśród nas pożytecznej działalności kulturalno-oświatowej, która mogła być w pewnym stopniu przedłużeniem tego, co tak dobrze było rozpoczęte przez polskie szkolnictwo i różne organizacje oświatowe w Kraju. Ale nie uczyniliśmy tego. Zbyt szybko narzucono nam dalekosiężne abstrakcyjne cele, w dążeniu do których wystarczała ładna retoryka, a nie jakieś konkretne działanie. Działalność kulturalna została w dużym stopniu zlekceważona. To, co w tej mierze podjęto i prowadzono, nie mogło spełnić swojej właściwej roli. Może w niektórych ośrodkach polonijnych osiągnięto coś więcej pod tym względem, ale w innych ta działalność kulturalna nie pozostawiła większego śladu. Podane wyżej przykłady z naszego życia organizacyjnego są tego dowodem.

Wartość działalności kulturalnej w organizacjach nie może być mierzona ilością przypadkowych imprez, bo te nie mogą mieć większego wpływu na kształtowanie natury człowieka. Prawdziwą wartość pracy kulturalnej można oceniać tylko po jej skutkach wychowawczych. Działalność kulturalna i wychowawcza idą zawsze razem.

W poprzednim liście zasugerowałem opracowanie u nas ogólnego planu dla działalności kulturalnej. Nie był to mój przypadkowy odruch myślowy. Już jako nauczyciel w Polsce przedwojennej miałem z podobnym planem do czynienia. Na parę lat przed wojną przyszło do nas zarządzenie od wyższych władz szkolnych (na Wołyniu), aby każdy nauczyciel i kierownik szkoły opracował własny plan wychowawczy do swojej pracy w szkole. Byłoby to uzupełnieniem do materialnego programu nauczania, ustalonego przez ministerstwo. Do tego czasu czynnik wychowawczy realizowaliśmy w swojej pracy automatycznie, na podstawie swojej wiedzy pedagogicznej. Tak przy nauczaniu, jak i przy wszystkich innych zajęciach szkolnych.

Po opracowaniu żądanego planu doszliśmy do przekonania, że to zarządzenie było słuszne. Ułatwiło to nam pracę na przyszłość i służyło jako środek do samokontroli. Zawsze łatwiej jest wykonać jakąś pracę dobrze, gdy się ma do niej odpowiedni plan i wszystko jest w szczegółach rozpracowane.

Gdyby u nas w Polonii doszło do jakiejś reformy działalności kulturalnej i gdyby ona miała być prowadzona konsekwentnie na całym terenie, to wymagałoby to poważnych środków finansowych. Na korespondencję, na różnego rodzaju publikacje, biuletyny, regulaminy itp. Również prasa polska miałaby wtedy dużą rolę do odegrania. Ale czy do tego kiedyś dojdzie? To wielkie pytanie.

Stać nas było kiedyś na wielkie ofiary, szczególnie gdy w grę wchodziło życie ludzkie. Ale czy stać nas będzie na taką ofiarę, żeby wyciągnąć trochę tysięcy z organizacyjnych kont bankowych? Zobaczymy.

A. Pytlak

Z "Tygodnika Powszechnego"

Ostatnia droga generała

W sobotę, 19 października odbył się w Zakopanem uroczysty pogrzeb generała Mieczysława Boruty-Spiechowicza, żołnierza Legionów Polskich Józefa Piłsudskiego, komendanta Obrony Lwowa, uczestnika trzech wojen, dwukrotnego kawalera Virtuti Militari, ostatniego już generała Drugiej Rzeczypospolitej.

U trumny Zmarłego, wystawionej przed jego zakopiańskim domem zaciągnęły wartę delegacje historycznych formacji wojskowych, harcerze, przedstawiciele środowisk i organizacji społecznych; w domu zgromadziła się Jego rodzina przybyła z kraju i zagranicy, wraz z małżonką Generała zamieszkałą na stałe w Londynie i synem przebywającym w Kanadzie.

O godzinie 13 ruszył kondukt pogrzebowy kierując się przez Krupówki w stronę kościoła parafialnego; trumna przykryta była sztandarem narodowym z godłem. Mszę św. żałobną odprawił w kościele ks. bp sufragan krakowski Albin Małysiak, homilię zaś wygłosił o. Rakoczy, paulin, kreśląc dzieje drogi życiowej Generała.

Trumnę złożono w ziemi na cmentarzu zakopiańskim, gdzie też wygłoszono przemówienia pożegnalne. Odegrano Hymn Państwowy.

Z Watykanu nadeszła depesza, której tekst podajemy poniżej.

Jego Eminencja
Ksiądz Franciszek Kardynał Macharski
Arcybiskup Metropolita
Krakowski
ul. Franciszkańska 3,
Kraków

Jego Świątobliwość Jan Paweł II uczestniczy w żałobie i modlitwie po śmierci śp. Generała Mieczysława Boruty-Spiechowicza. Odszedł do wieczności wielki patriota, zasłużony w walce oręża na polach bitew. Człowiek prawy, który łączył w sobie Ojczyznę ziemską z Ojczyzną niebieską, uczucia religijne i patriotyczne. Miłość Boga i płynąca z niej miłość bliźniego była źródłem jego siły i wyzwalała w nim żarliwy stosunek do Narodu i Ojczyzny. Dlatego odważnie podejmował próby swoich czasów. Życiem swoim, walką "za naszą wolność i waszą" i cierpieniem dawał świadectwo że "jeszcze nie zginęła".

Ojciec Święty modli się o wiekuisty pokój dla szlachetnej duszy Zmarłego a rodzinie, przyjaciołom i wszystkim uczestnikom pogrzebu udziela z serca Apostolskiego Błogosławieństwa.

Kardynał
Agostino Casaroli,
Sekretarz Stanu

Kitchener
POLONIA W KITCHENER
poszukuje osoby do zorganizowania i prowadzenia
POLSKIEJ GRUPY TANECZNEJ
W KITCHENER
Zainteresowane osoby proszone są o skontaktowanie się z pp. KAYNICKI
Tel. 519-576-6152
88-92

Najkorzystniej
* kupić
lub
* sprzedać
za pośrednictwem
"ZWIĄZKOWCA"

OGŁOSZENIA DROBNE

Tel.: 531-2491, 531-2492, 531-5865

Minimalna cena $3.50 za ogłoszenie do 25 słów i cyfr, po 5¢ za dalsze słowo lub cyfrę. Dodatkowa opłata za skrzynkę $1. Ogłoszenia przyjmuje się telefonicznie codziennie. Do wydania wtorkowego — w poniedziałek do godziny 11 rano; do czwartkowego — we środę do godziny 11 rano.

PRACA

DOMY do malowania — wymagana wysoka jakość pracy. Płace gotówką. Młody "handyman" oraz tapeciarz potrzebni. Tel. 823-8985. 84-95

POTRZEBNA dochodząca opiekunka do 16-miesięcznej dziewczynki, tel. 425-9803. 86-89

UPPER Crust Bakery zatrudni pomocnika piekarza, stała praca. Zgłaszać się osobiście 208 North Queen St. Toronto. Tel. 626-5800. 87, 88, 89

POTRZEBNA kobieta do pracy domowej i dziecka z zamieszkaniem na miejscu u rodziny europejskiej, tel. 881-6005. 87-89

POTRZEBNA dochodząca opiekunka do dzieci (7 lat i 2½ roku) od 8 rano do 5 po poł. Okolica Park Lawn — Berry Rd., tel. 255-7255. 88-93

POTRZEBNA opiekunka do dzieci na okres od stycznia do końca kwietnia 1986 r. z zamieszkaniem lub dochodząca. Tel. 277-3743. 89-91

POTRZEBNA opiekunka od zaraz do 11-miesięcznego dziecka z zamieszkaniem w Whitby. Znajomość podstawowa języka angielskiego konieczna. $100 tygodniowo, tel. 1-416-668-6526. 88-90

DOCHODZĄCA opiekunka potrzebna do rocznej dziewczynki. Okolica High Park. Tel. 762-9861. 88, 89

POTRZEBNA ekspedientka do piekarni. Stała praca, musi mówić po angielsku, tel. 922-5767. 88, 89

POTRZEBNA dochodząca kobieta do pilnowania 4-mies. dziecka. Pon. — wtor. — środy czasami czwartki i piątki. Mała znajomość angielskiego wymagana. Okolica Dovercourt — Dundas. 535-6096. 88-91

POTRZEBNA natychmiast odpowiedzialna opiekunka do dzieci (3 chłopców) i lekkiej pracy domowej z zamieszkaniem (prywatny pokój, łazienka, basen kąpielowy) lub dochodząca. Okolica Hwy 10 — QEW. Pewna znajomość angielskiego lub ukraińskiego pomocna. Tel. 278-6505. 88-90

POTRZEBNY mężczyzna do pracy w piekarni na nocną zmianę. Zgłaszać się osobiście 30 Le Page Crt. 88, 89

POTRZEBNA pani do towarzystwa i lekkiej pracy domowej. Dzwonić tylko w soboty i niedziele wieczorem po godz. 5, 239-7652. 88-90

DOŚWIADCZONA pani do 17-miesięcznego dziecka i pracy domowej potrzebna, mieszkanie na miejscu. Musi mówić po angielsku, tel. tylko po 7 wiecz. 884-2207. 88, 89

POTRZEBNA kelnerka do Caffe Gallery. Proszę zgłaszać się osobiście. Caffe Gallery, 1289 Lawrence Ave. W. Toronto. 88, 89

POTRZEBNA pani do 2 dzieci: 7 i 5 lat, okolica Dixie — Burnhamthorpe. Dochodząca lub z zamieszkaniem. 625-4578, po 6 wiecz. 88, 89

PRZYJMĘ panią do dziecka, tel. 621-9943. Dzwonić po 4. 88, 89

POTRZEBNA pomoc do opieki nad małym dzieckiem i lekkiej pracy domowej z zamieszkaniem na miejscu. Konieczna umiejętność porozumienia się w języku rosyjskim, tel. 663-2865. 88, 89

KTÓRA z pań w wieku powyżej 65 lat chciałaby zaopiekować się panem 80-letnim zamieszkałym w Calgary, posiada własny dom i oszczędności — przeznaczy wszystko dla osoby uczciwej, która do śmierci pozostanie z nim. Jest sprawny umysłowo i fizycznie. Tylko uczciwe osoby proszone są o napisanie ofert na adres "Związkowca". Box 374 lub telefon 781-9235. 87, 88

POTRZEBNA kobieta niepaląca do lekkiej pracy domowej i opieki nad starszą panią z zamieszkaniem na miejscu. Wynagrodzenie $100 tygodniowo. 231-4512 po 5 po poł. 89

COUNTRY Style Donut zatrudni ekspedientkę od 7 rano do 3 po poł. oraz w nocy i weekendy. Dobre wynagrodzenie. Zgłaszać się osobiście 733 Kipling Ave. 89

NATYCHMIAST potrzebna pomoc domowa dochodząca lub z zamieszkaniem. Bardzo wysokie wynagrodzenie. 275-6888. 89, 90

POTRZEBNA niepaląca odpowiedzialna pani z podstawową znajomością angielskiego od poniedziałku do piątku z zamieszkaniem. Dobre wynagrodzenie. Don Mills — Steeles. 731-7815, prosić Helen. 89-92

W ruchliwej dzielnicy Bloor West Village potrzebna pomoc do delikatesów. Stała praca. Proszę dzwonić 762-0890. 89, 90

POTRZEBNA kobieta z Social Insurance Number do pracy domowej i 4 dzieci w Willowdale. Dobra okazja nauczenia się języka angielskiego, mieszkanie na miejscu. 225-3369. 89

POTRZEBNA pani mówiąca po polsku do pomocy przy dzieciach, tel. 231-1627. 89, 90

POSZUKUJĘ pani do codziennej opieki i odprowadzania dziecka do szkoły oraz do pomocy w domu raz w tygodniu. Okolica Hurontario i Fairview Rd. Proszę o zgłoszenia wyłącznie zamieszkałych w pobliżu. Tel. 275-6258. 89, 90

POTRZEBUJEMY pracowników do składania okien aluminiowych. Okolica Hwy 7 — Keele. 738-1052. 89

POTRZEBNA kobieta do dzieci i pracy domowej z zamieszkaniem na miejscu. Podstawowa znajomość języka angielskiego konieczna, telefon 731-8208. 89

POTRZEBNI niewykwalifikowani pracownicy do pracy w piekarni. Posiadanie zezwolenia na pracę konieczne. tel. 731-5900. 89, 90

POTRZEBNA kobieta do opieki nad dzieckiem z zamieszkaniem na miejscu. tel. 881-3635. 89-92

POTRZEBNA doświadczona ekspedientka do delikatesów, 767-9127. 89

POTRZEBNA pani niepaląca do dziecka 2½ roku. tel. 890-3295. 89

KULTURALNA nie paląca pani potrzebna do 3-letniej dziewczynki. Proszę dzwonić po 18 wiecz. tel. 762-2455. 89

PRZEPROWADZKI

TONY'S MOVING. Wszelkie przeprowadzki i przewozy towarów. Szybka i tania obsługa. Kupię używany piec, lodówkę, meble itp. Tel. 769-2279 od 4 do 10 wieczorem. 28S

PRZEPROWADZKI bliskie i dalekie oraz przewozy towarów. Niskie ceny, szybka obsługa. Dzwonić Janusz — 691-3161. 46—70S

HOUSE PAINTING
TANIO, SZYBKO I SOLIDNIE WYKONUJĘ ZEWNĘTRZNE I WEWNĘTRZNE MALOWANIE DOMÓW ITP.
PRZEPROWADZKI I PRZEWÓZ TOWARÓW, NAJNIŻSZE KOSZTA
Tel. 243-2701 64-89

PRZEPROWADZKI i przewóz towarów. Ceny przystępne. Tel. 537-2013. 86, 87, 88, 89c-3

RÓŻNE

3 SALE
DO WYNAJĘCIA
NA WESELA, BANKIETY, ZEBRANIA ITP.
- obszerny parking
- przestronne kuchnie
- wygodny dojazd
- miła i rzetelna obsługa

Po dalsze informacje proszę telefonować: 252-9519
2282 Lake Shore Blvd. West 99S

MIRAPOL-AIR Transit. CO
TORONTO — Montreal — Toronto. Każdego wtorku i piątku superluksusowy minibus. Rezerwacje odlotów, pomoc w odprawie bagaży. Sezonowa obniżka kosztów. Telefonuj: Tadeusz 275-7747, 239-9411. 50S

„AGATE". Czyścimy z gwarancją dywany, kanapy i fotele. Zainteresowanych proszę dzwonić 622-3875. 48—102

FIRMA przewozowa MIRA-TRAVEL poleca swoje usługi w zakresie przewozu osób na linii Toronto — Mirabel — Toronto. Rezerwacje biletów na samolot, pomoc w odprawie bagaży, luksusowe samochody z klimatyzacją i z pełnym ogrzewaniem. Specjalna zniżka dla rodzin. Wyjazd z Toronto we wtorek o godz. 11, w piątek o 1 po poł. Telefon Toronto 421-3591. 85-94

TORONTO — MONTREAL — TORONTO. Polecam usługi w zakresie przewozu osób komfortowym minibusem. Toronto — lotnisko Mirabel. Rezerwacje odlotów. Pomoc w odprawie bagażu. Odbiór z miejsca zamieszkania. Specjalna zniżka dla emerytów i dzieci. Telefon 762-2627 lub 252-1850. 76-91

W każdy wtorek i piątek jeżdżę do Montrealu — Mirabel i m/s "Batory" oraz z powrotem, tel. 259-3587. 79-89

TYLKO firma "JANOSIK" zapewni Tobie doznania wielu przyjemnych wrażeń na trasie Toronto — Montreal — Toronto. Luksusowy mikrobus, bagaż nie ograniczony. To co inni obiecują, my gwarantujemy. Nie czekaj nie zwlekaj zadzwoń dziś, tel. 247-0817. 86-95

MIRABEL. W każdy wtorek i piątek luksusowa podróż na trasie Toronto — Montreal — Toronto, rezerwacje odlotów, pomoc przy formalnościach, fachowa i uprzejma obsługa. 425-7077. 88-97

QUEEN DELICATESSEN, Właśc. M. J. Michoń. Świeże pieczywo i ciastka. Doskonałe wędliny. Po cenach zniżonych pierożki, flaczki, śledzie. Tel. 531-0842, 1648 Queen St. W., Toronto. 73C

MIRA Catering. Wesela „shower party", przyjęcia z innych okazji. Tel. 839-4605 po 4 po poł. 67C-103C

PIEROGI do delikatesów i restauracji dostarczam. Tel. 839-4605 po 4 po poł. 67C-103C

FRYZJER damsko-męski Maciej znany Polonii torontońskiej jako specjalista od trwałych ondulacji, farbowania i modnego strzyżenia włosów, poleca swoje usługi po cenach umiarkowanych, emeryci mają zniżkę 20%. "IZYS" Beauty Salon, 16 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont. Telefon 532-1715. 87C5

ZAGINĄŁ paszport serii PC 817954 wydany w Polsce w Krakowie, kwiecień 1981 r. na nazwisko Grechot Stanisław. Łaskawy znalazca proszony jest zadzwonić na tel. 272-0191 lub 896-0033. 89

ANDRE'S PHOTO
Zawodowy fotograf wykonuje wszelkie prace fotograficzne: zdjęcia ślubne, chrzty, portrety dzieci i rodzinne
A. Śliwka (416) 233-6550
NIŻSZE CENY DLA NOWO PRZYBYŁYCH 45C

dermatone
ZAKŁAD KOSMETYCZNY
— Pielęgnacja twarzy, rąk i stóp
— Usuwanie zbędnego owłosienia
Wizyty po telefon. zamówieniu
2198A Bloor St. W. 766-1867 3C

Polski Zespół Muzyczny
"VARS"
- WESELA
- ZABAWY
- PRZYJĘCIA
- KONCERTY

Voytek Kałuża 698-3332 · Barbara Górecka 766-9993 85C91

PISMO ŚWIĘTE
do nabycia w Polskim Kościele Baptystów, 2611 Dundas St. W., Toronto, Ont. M6P 1X8. Każdej niedzieli wykład Pisma św. o godzinie 11 rano. Nowo przybyłym Pismo św. wysyłamy bezpłatnie.
Tel. 239-3305, 239-3895. 19-C-31

POLSKIE BIURO POMOCY SPOŁECZNEJ
mieści się w budynku szkoły HOWARD PARK przy 30 Marmaduke St.
Tel. 533-9471
Czynne: poniedziałek, wtorek, czwartek, piątek w godz.: 10 rano — 4 po poł. 55S

OKAZJA
SUPER INVESTMENT
PODWOISZ TWÓJ KAPITAŁ W CIĄGU SZEŚCIU MIESIĘCY LUB SZYBCIEJ.
Proszę dzwonić 251-6972 88, 89

KURSY KIEROWCÓW

CITY DRIVING SCHOOL. Instruktor Joe Szynkowski. Odbiór kursantów z miejsca zamieszkania. Ubezpieczenie samochodowe niższe do 41%. Koszty kursu odliczane są od podatku. Tel. 532-2626 lub 532-3656 do 9 wieczorem. 61C

EUROPEAN Driving School prowadzi kursy kierowców z zakresu przepisów oraz nauki jazdy. Dzwonić od 4 po poł. 459-5219. 87C-95

NAPRAWY I BUDOWY

R & A CONTRACTING
GENERAL CONTRACTORS AND HOME IMPROVEMENTS
★ PŁYTKI CERAMICZNE
★ MALOWANIE
★ PLASTROWANIE
★ NAPRAWY WODOCIĄGOWE
NISKIE CENY
BEZPŁATNE OSZACOWANIE
RYSZARD 232-2906 87, 89

OFERUJĘ naprawę: lodówek, pieców elektrycznych, pralek automatycznych, suszarek, maszyn do mycia naczyń itp. Niskie ceny. Gwarancja na rok. 15% zniżki dla emerytów. Szybka obsługa. Tel. 261-7619 cała dobę. 46S

LICENCJONOWANY PLUMBER P.H. 159, wykonuje wszelkie roboty wodno-kanalizacyjne z gwarancją. Elektryczne czyszczenie kanałów, instalacje gazowych pieców do ogrzewania i zbiorników na gorącą wodę. Modernizacja łazienek i kuchni J. Niewiadomski. Tel. 233-7320. 66S

INSTALACJA nowych i naprawa starych instalacji wodno-kanalizacyjnych (plumbing), wymiana pieców do ogrzewania, czyszczenie elektryczne kanalizacji — wykonuje Chris. Metro lic. P704. Tel. 259-1622. 20S

REPERACJE • NOWE ROBOTY • MODERNIZACJE. Uwodoszczelnianie oraz pogłębianie piwnic, ściany zaporowe powstrzymujące ziemię. Roboty betonowe i żelazne, tj.: schody, parkany, balustrady, deptaki, balkony i inne. Hydraulika (plumbing), stolarka, elektryka, kafle, tynkowanie, okna, podłogi, dachy, rynny, izolacja, pokrycia (siding), patio, malowanie i tapetowanie (wallpaper), drzwi garażowe i inne, garaże, werandy i inne dobudowy — dodatkowy pokój i całe domy. Solidnie i tanio. Tel. 255-3262. Uprzejma firma; doświadczenie z ojca i praojca. 20S

KRYCIE i naprawa różnych dachów. Gwarancja na piśmie. Metro licencja B-1890. L. Reczkowski. Tel. 531-4212. 22S

CARPET STEAM CLEANING. Czyszczenie dywanów i tapicerki meblowej. Wieloletnia praktyka, ceny przystępne. Tel. 429-0100. 5S

BIKOL CONSTRUCTION
Aluminiowe pokrycia domów (siding w wielu kolorach), aluminowe rynny nie wymagające malowania. Wymiana okien (thermo), pokrywanie dachów nowymi szynglami, stawianie płotów, budowa garaży. Skorzystaj z fachowej i solidnej pracy. Metro licence — 32 29. Telefon 475-7853. 75-103

HOUSE PAINTING
TANIO, SZYBKO I SOLIDNIE WYKONUJĘ ZEWNĘTRZNE I WEWNĘTRZNE MALOWANIE DOMÓW ITP.
Tel. 243-2701 64—89

KAŻDĄ pracę: instalacja wodno-kanalizacyjna „plumbing heating" oraz naprawa urządzeń gazowych, wykonam tanio i solidnie. Posiadam licencję. Tel. 533-8318 Zenon. 81-89

GARAGE'S DOCTOR. Doświadczony inżynier, budowniczy garaży, wykonuje wszelkie reperacje i modernizacje garaży. Jeżeli masz: zapadający się czy pochylający garaż lub przegniłe czy uszkodzone ściany i dach lub nie zamykające się drzwi garażowe — zadzwoń do nas, a garaż Twój przywrócimy do poprzedniej używalności dając gwarancję. Ponadto budujemy szybko i fachowo nowe garaże oraz wykonujemy reperacje domów od piwnic do dachu. Tel. 251-4466. 84-103

ROBERT PLUMBING wykonuje prace tanio i solidnie. Licence No. 012251. Tel. 769-9467 od godz. 6—9 rano, 6—11 wiecz. 89C

ZYGMUNT KŁOPOUCHY ROOFING kryje dachy szynglami, płaskie smoła. Zakładamy rynny. Dzwoń dzisiaj 365-0826. Zniżki majowe dla rencistów. 29C

TYNKOWANIE wnętrz (plaster) wykonuje szybko, solidnie Krupka. Tel. 534-5449. 79/C-95

HOME CONTRACTING wykonuje: malowanie i tapetowanie, kafelkowanie, odnawianie i reperacje podłóg, wszelkie roboty renowacyjne. Telefon 533-0438, 9—9 codziennie. 87-95

WYKONUJĘ wewnętrzne i zewnętrzne malowanie domów, wszelkiego rodzaju przeróbki, prace stolarskie itd. Przeprowadzki i przewóz towarów. Niskie ceny: tel. 251-4089 Marian. Proszę dzwonić w godz. wieczornych. 87, 89

PODŁOGI — odnawianie (cyklinowanie), reperacje oraz zakładanie wszystkich rodzajów drewnianych podłóg (harwood flooring). Tel. 766-5212. 88-103

ELEKTRYK — kanadyjskie doświadczenie zakłada nowe i remontuje stare instalacje, nowy serwis, remonty i montaż urządzeń elektrycznych, tel. 266-5294. 89-95

POSZUKIWANIE PRACY

SPRZĄTAM mieszkania. Referencje. Tel. 259-0604. 84-89

PRZYJMĘ pracę jako opiekunka do dzieci lub sprzątanie po 4 po poł. w tygodniu lub na weekend. Zachodnia Mississauga. Tel. 270-9384. 88-89

PANI w średnim wieku oferuje pomoc w wolne dni od pracy jako opieka nad dziećmi, towarzystwo przy starszych itd. tel. 242-4949. 89

PRZYJMĘ sprzątanie lub inną pracę, tel. 767-9848. 89

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem w swoim domu w Mississauga, 271-0615. 89, 90

DOŚWIADCZONA opiekunka do dzieci przyjmie prace dochodząca do dzieci. Znam podstawowy język angielski. Tel. 767-3017. 89

ZAOPIEKUJĘ się dziećmi lub chorym albo przyjmę lekką pracę domowa w okolicy Bloor — West Mall. Tel. 622-0119. 89, 90

PODEJMĘ prace w branży budowlanej. Tel. 630-7301 wieczorem. 89

RADIO — TELEWIZJA

MASTER TV SERVICE. Naprawy telewizorów, stereo i „video recording" wszelkich typów. Praca gwarantowana i niedrogo. Sprzedaż używanych telewizorów. Tel. 275-4248. Proszę dzwonić po godz. 3 po poł. 49C

POSZUKIWANIE MIESZKAŃ

KOBIETA spokojna bez nałogów poszukuje pokoju w okolicy Downsview. 736-0285. 89, 90

MAŁŻEŃSTWO z dzieckiem poszukuje mieszkania 1- lub 2-sypialniowego w apartamencie od 1 grudnia, tel. 533-6695. 89-91

MATRYMONIALNE

KANADJCZYK polskiego pochodzenia, od 10 lat w Kanadzie, inżynier, 37 lat, szczupłej budowy, wzrost 174 cm, 63 kg, o miłej prezencji i młodym charakterze, bez nałogów, z różnorodnymi zainteresowaniami pozna inteligentną dziewczynę do lat 33 z szczerym charakterem, subtelnej młodzieńczej urody, szczupłej i z gorącym sercem. Cel matrymonialny. Oferty w formie obszernego listu z adresem i telefonem kierować proszę do "Związkowca" Box 378. 88-90

KULTURALNY, o miłej prezencji, 30-letni kawaler (obywatel Kanady), pozna panią o zbliżonych cechach. Oferty proszę kierować do "Związkowca", Box 379. 88, 89

KANADYJCZYK polskiego pochodzenia po studiach ekonomicznych pozna pannę najchętniej z wyższym wykształceniem do lat 30, znającą język angielski. Fotooferty kierować "Związkowiec" Box 377. 88, 93

KAWALER, lat 25, romantyczny, przystojny, wykształcenie średnie, dobrze sytuowany, lubiący naturę i spokój, bez nałogów, pozna panią o podobnym charakterze w celu matrymonialnym. Prosić Zorbę po godz. 6.00. Tel. 584-2022. 88, 89

WDOWA po pięćdziesiątce, inteligentna, wesołego usposobienia z braku znajomości pragnie poznać pana inteligentnego naichętniej wdowca lubiącego kulturalne, ciepłe ognisko domowe. Listy kierować pod adresem "Związkowca". Box 380. 89-91

ATTRACTIVE Polish male mid 30's 6'1" 185 lb. Landed emigrant seeks female 23—40 for lasting relationship. Write Polish or English with photo. Box 124 1087 Wellington St. Ottawa, Ontario K1Y 2Y3 Canada. 89, 90

KUPNO I SPRZEDAŻ

MERCURY — FORD
- Oferujemy dogodne warunki pożyczki na samochody
- Bezpłatny klimatyzator na niektóre modele

Więcej informacji udziela
TERESA BEDNAREK
Tel. (416) 759-4422
1800 O'Connor Dr.
Toronto, Ontario 80S

FOR SALE
EUROPEAN DELI (MEAT MARKET) FAST FOOD WELL ESTABLISHED REPUTATION FOR OVER 30 YEARS.
GROSS SALES $750,000 YEAR. OWNER WISHES TO RETIRE.
CALL 621-8984 89-96

DO sprzedania Topaz 6000 km przebiegu oraz Peugeot 5000 km przebiegu z pełnym wyposażeniem, tel. 535-5975. 88, 89

ENCYKLOPEDIA rosyjska, 50 tomów, rok wyd. 1951 cena $300, 2 obrazy, futro damskie ¾ nowe z lisa jasne. 656-2421. 88, 89

DO sprzedania samochód 9-osobowy z kontraktem $5 tys. bez $2.000 do przewożenia dzieci do szkoły, tel. 667-1626 prosić Filex. 87, 88

MIÓD świeży nie pasteryzowany i kit pszczeli do sprzedania, tel. 244-8112. 88-9

BUFET do jadalni w stylu europejskim robiony na zamówienie, używany tylko kilka miesięcy sprzedam za połowę ceny. 769-2279. 89

SPRZEDAM tanio nowe futro z lisów rozmiar 9, 10. Tel. 767-9848. 89

OKAZYJNIE sprzedam Datsun Centra Station Wagon 83 r. tel. 622-5718 po 6 wiecz. 89, 90

SPRZEDAM kołdrę puchową, pokrycie róż — seledyn. Cena $120, 255-2844. 89

77 CHEV. Concours, 2 drzwi, klimatyzacja, nowy lakier, stan idealny, mały przebieg, po przeglądzie. $2265. 532-9457 po 7 wiecz. 89-95

SPRZEDAM rozkładaną kanapę i stolik kawowy w dobrym stanie. Razem $250. Tel. 255-2576 wiecz. 89-90

JABŁKA

Jabłka w północnej Ameryce zrobiły karierę niebywałą. Początki jednakże były skromne. W 1796 r. mieszkaniec okręgu Grimsby w Ontario, niejaki H. John Woolverton zakupił parcelę, na której odkrył pięć dzikich jabłoni. W tym samym roku potomek szkockich imigrantów. który przybył do Kanady z USA, John McIntosh, prowadzący gospodarstwo w pobliżu Ottawy, odkrył zdziczały sad. Zaczął on pielęgnować 20 dorodniejszych sadzonek, lecz zimę przetrwało tylko jedno drzewko. Wędrowny kupiec nauczył McIntosha w 1835 r. sztuki szczepienia drzewek. Od tego czasu wypadki potoczyły się szybko. Na początku stulecia w Ontario hodowano już ok. 200 gatunków jabłoni. Obecnie w Ontario jest ok. tysiąca właścicieli sadów, specjalizujących się w ok. 10 odmianach jabłek.

NOWY SPOSÓB

Dwóch dentystów amerykańskich, Jeffrey Maxwell i Jim Conover, wynalazło nowy system umożliwiający stwierdzenie tożsamości człowieka, doskonalszy od wszystkich dotychczas stosowanych.

Nowość ta — to mikroskopijna, szeroka na 2,5 mm tabliczka plastykowa, którą można przylepić do bocznej ścianki zęba trzonowego. Na tabliczce, zrobionej ze specjalnego tworzywa, (uboczny produkt badań kosmicznych NASA) można utrwalić do tysiąca czcionek.

Nowy system mógłby okazać się niezwykle pożyteczny dla policji, znacznie ułatwiając skomplikowany obowiązek identyfikowania ofiar zabójstw czy wypadków. Jeszcze większe usługi mógłby on oddać przy ustalaniu tożsamości dzieci w wieku od dwóch do ośmiu lat, czyli w wieku, kiedy szczególnie grozi im (zwłaszcza w USA) niebezpieczeństwo porwania.

MIESZKANIA

WYREMONTOWANE, umeblowane pokoje do wynajęcia, 533-8333. 87-89

DO wynajęcia luksusowa kawalerka umeblowana oraz 2-sypialniowy apartament Hollywood, kuchnia z maszyną do mycia naczyń. Budynek tylko dla dorosłych, dzwonić od 6.30 do 9.30, 535-8256. 87-91

KAWALERKĘ w apartamencie oddam taniej dla osoby znającej się na elektryczności i hydraulice. 781-8235. 88, 89

POKÓJ umeblowany z używalnością kuchni i łazienki dla osoby pracującej, niepalącej, tel. 532-1554. 88, 89

POKÓJ lub 2 pokoje ze wspólną kuchnią dla pani. 534-2101. 88, 89

NIEUMEBLOWANY flat wynajmę od zaraz dla niepalących, pracujących, spokojnych osób. Okolica Roncesvalles proszę dzwonić po 9 wieczorem. tel. 537-3759. 88, 90

2-SYPIALNIOWE mieszkanie do wynajęcia lub sprzedaży. Cena $55,000 lub $650 mies. 255-2675. 88, 89

NA II podłodze „flat" do wynajęcia od 8 listopada. Okolica Dundas — Roncesvalles. 532-6594 od 4 po poł. 88, 89

3-SYPIALNIOWE mieszkanie na II podłodze do wynajęcia $600 miesięcznie. Tel. 626-1663 albo 621-7837. 88, 89

BEJSMENT apartament: 2 pokoje, kuchnia i łazienka dla pracującej starszej pani lub pań. Jane St. — Weston Rd. 243-9203. Spokojny dom. 88-90

ŁADNY, słoneczny pokój dla starszej osoby z używalnością kuchni i łazienki, 534-0892. 89

DO wynajęcia 1 pokój dla starszego pana "na 2 podłodze". Tel. 536-4154. 89-90

UMEBLOWANY pokój z kuchnią i łazienką samodzielne. w śródmieściu, blisko do wszystkiego, tel. 534-4367. 89

WYNAJMĘ pokój pracującej osobie. Tel. 783-6208. 89

UMEBLOWANY, czysty pokój do wynajęcia dla pracującej osoby lub emeryta. Queen — Roncesvalles. Parking, tel. 534-4430. 89

DO wynajęcia dom 4 pokoje, 2 kuchnie, 2 łazienki oraz wykończona piwnica od 1 grudnia, tel. 651-6252. 89-95

APARTAMENT 1-sypialniowy, jadalnia i salon, osobne wejście do wynajęcia. Spokojna okolica, sklepy na miejscu. Może być małżeństwo, tel. 255-7481. 89, 90

DO wynajęcia częściowo umeblowane 2 pokoje z kuchnią i łazienką dla spokojnej niepalącej osoby, telefon 251-8818. 89

POPIERAJCIE FIRMY OGŁASZAJĄCE SIĘ W "ZWIĄZKOWCU"

ADWOKACI

ADWOKAT
KAZIMIERZ BIELSKI
Q.C.
NOTARIUSZ
Załatwiamy:
— Sprawy karne i rozwodowe
— Kupno, sprzedaż hipotek
— Spadkowe i testamenty
226 Roncesvalles Ave.
(obok Credit Union)
Toronto. Tel. (416) 533-6126
Biuro czynne codziennie od 10 rano do 6 wieczór 7C

PROTEZY

DENTYSTYCZNE PROTEZY
R. HEJNOWICZ, D.T.
2223-A Bloor St. W., Toronto
(przy Runnymede)
Tel. 762-2602 17C

OPTOMETRYŚCI

Dr V. T. BLOK-GŁOWCZYNSKA
M.A., O.D.
OPTOMETRYSTA
2391-A Bloor St. W.
(Jane Subway)
Tel. 766-5580 9C

J. SZYDŁOWSKA
O.D.
637 St. Clair Ave. W
(Blisko Bathurst St.)
WIZYTY PO TELEFONICZNYM POROZUMIENIU
653-3784 C

DOMY I INTERESY

1-sypialniowy apartament w polskim budynku przy West Mall do sprzedania. Najlepsza oferta, 621-9772. 84S

OKAZJA! Dam wysoki procent (17%) na trzecią hipotekę (mortgage). Doskonałe zabezpieczenie w postaci domu w luksusowej dzielnicy. Telefon 247-9217. 85-89

SPRZEDAM 2-piętrowy dom w stanie surowym z działką koło Rzeszowa. Dzwonić po 4 po poł. 429-1592. 86-91

APARTAMENT 1-sypialniowy w polskim budynku do sprzedania $32.000 251-8408. 89, 91

INFORMATOR HANDLOWY

Minimalny okres — 3 miesiące (24 ogłoszenia). Cena $96 za 1 cal × 1 kolumnę

TWOJA SATYSFAKCJA — NASZA PRZYSZŁOŚĆ
JASMIN FLORIST
97 Roncesvalles Ave.
DYSPONUJEMY WYBOREM ZAPROSZEŃ ŚLUBNYCH
Sklep i po godzinach, tel. 536-2440
Otwarte w niedziele od 11 do 3 18S

JOHN'S ELECTRIC
NAPRAWIAMY: PRALKI, SUSZARKI, PIECE ELEKTRYCZNE, LODÓWKI, INSTALACJE ELEKTRYCZNE
25 LAT PRAKTYKI
Tel. 535-4646 Metro Licence

ANITA'S BAKERY & DELICATESSEN
M. B. SZUMSKI, właśc.
Znana całej Polonii nasza piekarnia zawsze zapewnia świeże pieczywo, przeróżne ciasta i ciasteczka
2239 Bloor St. W., Toronto M6S 1N8
Tel. 769-5851

PHARMAKON PHARMACY
313 Roncesvalles Ave., Toronto
Tel. 537-2220 M6R 2M6
Właśc.: Roman i Krystyna Siemicki
Szybka i tania wysyłka lekarstw do Polski
Realizujemy recepty dla rencistów, Blue Cross, Green Shield, DVA oraz dla nowo przybyłych z Polski 78-102

CHCESZ WYDAĆ WŁASNĄ KSIĄŻKĘ?
CENTURY PUBLISHING CO LTD.
657 Willard Ave., Toronto, Ont. M6S 3S1 Tel. 767-7687
pierwsza tego rodzaju polsko-kanadyjska firma wydawnicza w Kanadzie, szybko i tanio:
- pomaga w opracowaniu książek
- prowadzi poradnictwo fachowe w tym zakresie
- opracowuje kosztorysy wydawnictw książkowych
- przygotowuje pod względem redakcyjnym teksty polskie i angielskie do druku
- wydaje wszelkiego rodzaju książki, pamflety i broszury zlecone przez autorów.

We wszystkich sprawach związanych z opracowaniem, drukiem i rozpowszechnianiem książek — zwracajcie się o fachową obsługę do CENTURY PUBLISHING CO. LTD. 79S

ZASŁONY I FIRANY
WSZELKIEGO RODZAJU WRAZ Z INSTALOWANIEM I UPINANIEM NA PARĘ WYKONUJE:
Christine Custom Drapery
GWARANTOWANA NAJWYŻSZA JAKOŚĆ WYKONANIA, KONKURENCYJNE CENY.
TEL. (416) 244-8180 72—96

ELEKTRYK
kontraktor B. CHOLEWIŃSKI
wykonuje oraz reperuje każdą instalację elektryczną
HEAVY WIRE
Licence No. E-238
Tel. 239-6580

WYNAJEM Z PRAWEM KUPNA (LEASING)
wszelkich samochodów, komputerów, wyposażenia medycznego, maszyn i urządzeń, sprzętu rekreacyjnego (todzie itp.)
VICTOR J. OSADCA
FINANCIAL MARKETING LTD.
230 Brown's Line, Toronto
Tel. 252-6391 85-5

ANDRÉ
Hairstylist
FRANCUSKIE KOSMETYKI FIRMY "PERMA"
1547 Bloor St. W. Toronto, Ont. (bus:) 535-6372 (res:) 767-4101 84S

BARWINSKI CONSTRUCTION
- Prace remontowo-budowlane
- stolarskie
- malarskie
- podłogi
- krycie dachów
- aluminum siding itp

DARMOWA WYCENA
BARDZO DOBRE CENY
TEL. 255-4089 66-91S

ANDRZEJ'S VIDEO
Specjalność: filmowanie ślubów, wesel, „showers", chrztów itp. w systemach BETA i VHS. Pamiątka na całe życie!
FREE DEMONSTRATIONS — REASONABLE PRICES
17 Valleyview Gardens (Jane k/Annette)
tel. 762-1156 65-90

NAJNOWSZY MODEL "THERMO WINDOWS"
AMERYKAŃSKI PATENT.
GWARANCJA 20 LAT.
OSZCZĘDNOŚĆ NA OGRZEWANIU. SZYBKO I SOLIDNIE. TAKŻE INSTALACJA "ALUMINIUM SIDING".
JOHN tel. 621-6183 89-15

DENTYSTYCZNE PROTEZY
G. RYTWIŃSKI, D.T.
404-A Roncesvalles Ave.
(obok kina Revue)
Toronto, Ont.
Tel. 531-8545 67S

PRZEDSZKOLE POLSKO-KANADYJSKIE
Możliwość uzyskania pomocy rządowej
PRZYJMUJEMY DZIECI OD 2—5 LAT W GODZ. 7 RANO — 6 WIECZ.
Program przygotowany do wieku dziecka. Przygotowujemy dzieci do szkoły
91 Geoffrey St. — Tel. 537-2071 55S

ALUMINIUM
Właśc. A. PALIWODA
z długoletnią praktyką.
Zakładamy siding w różnych kolorach drzwi, okna thermo, storm, rynny oraz wykonujemy wszelkie poprawki związane z aluminium
Oferujemy bardzo przystępne ceny. W dzień answering service
Tel. (416) 535-5875 32

PIEKARNIA
M. GRANOWSKA SPECIALTIES
175 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont.
Tel. 533-7755
Doskonałe LODY własnej produkcji, świeże PIECZYWO i CIASTKA, DELIKATESY
Serdecznie zapraszamy 66S

KWIACIARNIA
BLOSSOM FLOWER SHOP
KWIATY NA WSZELKIE OKAZJE
1658 Queen St. W., Toronto
Tel. 534-6826, dom 259-8780 66

GOLAS CONSTRUCTION CO. LTD.
Tel. 534-7773
ALUMINIOWE OBICIA DOMÓW „THERMO-WINDOWS", ALUMINIOWE OKNA, DRZWI, RYNNY, DACHY, KOMINY I PRACE CEMENTOWE 47S

W. PIAST ENTERPRISES LTD.
1570 BLOOR ST. W., TORONTO, ONT. M6P 1A4
Tel. (416) 531-8786
★ OBECNIE NIE TYLKO POLECAMY WYSYŁKĘ PACZEK DO POLSKI lecz również oferujemy NOWY SERWIS!
★ Nie masz listu od rodziny z Polski?
★ Martwisz się co się z nimi dzieje?
USTALIMY I ZAWIADOMIMY.
Potrzebny Twój adres i adres osoby w Polsce. Opłata $25. 76-100

HOMETARIO
REAL ESTATE LTD. & INSURANCE BROKERS LTD.
- KUPNO I SPRZEDAŻ NIERUCHOMOŚCI WSZELKIEGO RODZAJU
- UBEZPIECZENIA NA SAMOCHODY — OD OGNIA — KRADZIEŻY I IN.

171 RONCESVALLES AVE.
TEL. 531-3506 90

INCOME TAX
KONSULTANT - KSIĘGOWOŚĆ
CZESŁAW BŁASZYK
34 Mountview Ave.
Tel. 769-8477

ETOBICOKE — MISSISSAUGA
JEŻELI PODWYŻSZONO TWOJE UBEZPIECZENIE NA DOM TO ZADZWOŃ
626-7844
ED GRUSZCZYK INSURANCE
HOME — AUTO — LIFE
Moja oferta będzie bezkonkurencyjna
Na życzenie przyjeżdżam do klientów. 60S

CZAPLA INVEST. CONSTRUCTION LTD
Wykonujemy wszelkie prace remontowo-budowlane
Tel. 274-7126
od 8 rano do 6 wiecz.

LUCAN HOME IMPROVEMENTS
WSZELKIEGO RODZAJU PRACE BUDOWLANE I REMONTOWE
- ŁAZIENKI
- KUCHNIE
- WYKAŃCZANIA PIWNIC
- KAFELKI
- PRACE STOLARSKIE
- OKNA ALUMINIOWE I DRZWI

TEL. 255-9675 66-91

ASEKURACJA
MARCHLEWICZ INSURANCE BROKERS LTD.
Na życie — samochody — od ognia — kradzieży i inne
SOLIDNIE I NAJKORZYSTNIEJ
3101 Bloor St. West, Suite 406 Toronto, Ontario M8X 2W2
Tel. 233-5880, dom 279-1878

JULIA DZIWIŃSKA LL.M.
Adwokat z Polski z długoletnią praktyką.
Tel. (416) 864-1182 od 4 do 7 wiecz.
udziela porad i pomocy we wszelkich sprawach na terenie Polski — m.in. małżeństwa przez pełnomocnika, rozwody w Polsce, wszelkie notarialne pełnomocnictwa do Polski, notarialne kupna i sprzedaże domów, gruntów i mieszkań, dzierżawy, spadki i inne sprawy majątkowe w Polsce, pisanie pism do polskich sądów i urzędów, sprowadzanie krewnych i odwołania od odmowy wydania paszportów, tłumaczenia dokumentów
Biuro: Polish Consulting Bureau
618 A Queen Street W., Toronto, Ont. M6J 1E4 76S

J. P. CONSTRUCTION CO.
WYKONUJEMY ROBOTY:
- betoniarskie i asfaltowe
- instalujemy termo okna i siding

TEL. 252-8492 72S

OPTOMETRYSTA
S. BROGOWSKI O.D.
412 Roncesvalles Ave.
(Blisko Howard Park)
Wizyty po telefonicznym porozumieniu
531-4251 58S

STEPHAN'S FURS
NAJWIĘKSZE POLSKIE PRZEDSIĘBIORSTWO KUŚNIERSKIE W KANADZIE poleca po cenach fabrycznych
FUTRA ☆ ŻAKIETY ☆ KOŁNIERZE ☆ CZAPKI
NAJNOWSZE FASONY, DUŻY WYBÓR
PRZERÓBKI — NAPRAWY — CZYSZCZENIE — PRZECHOWYWANIE
- 406 RONCESVALLES AVE., TEL. 536-5936
- 2239 BLOOR ST. W. TEL. 762-7775
- 92 MAIN ST. N. BRAMPTON TEL. 451-1111

82/83S

UBEZPIECZENIE
PHILIP A. CONWAY, B.A.Sc.
Przemysłowe, handlowe, domy, samochody, na życie od wypadków. Ponad 20 lat doświadczenia. Niskie ceny. Mówimy po polsku.
Biuro 820-6055 Dom 820-6519 26S

ASEKURACJA
BEN J. GRYS
(INSURANCE BROKER)
Wszelkiego rodzaju ubezpieczenia na samochody — od ognia — kradzieży i inne
77 Roncesvalles Ave.
Tel. 534-6366, 239-6628 66S

M-K ALUMINUM HOME IMPROVEMENT
Instalacja „aluminum siding", rynny, okna „thermo" i „storm", budowa garaży, dobudówki, werandy, kominy oraz wszelkie prace cementowe
Marek Kotnowski — 233-0860
Met. lic. B-5510 22S

VIDEO BY HENRY
32 lata doświadczenia
- FILMOWANIE ŚLUBÓW
- WESEL
- CHRZTÓW
- BAR MITZVAH itp.

Prosimy o wcześniejszą rezerwację daty.
TEL: 233-7322 80-4

ZAKŁAD POGRZEBOWY
J. CARDINAL & SON
366 Bathurst Street — Toronto
Biuro 868-1444 S

ZAKŁAD POGRZEBOWY
BATES & DODDS
GDZIE CAŁKOWITE KOSZTY POGRZEBU SĄ NIŻSZE!
931 Queen Stret West, Toronto
Tel. 363-0681

KLINIKA PROTEZ DENTYSTYCZNYCH
R. J. PILARSKI
280 The Queensway — Toronto, Ont.
Tel. 251-6147

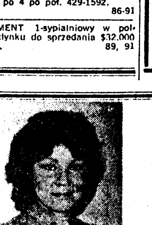

12 LISTOPADA
WYBIERZCIE PONOWNIE
BARBARA POPLAWSKI
OKRĘG 2 — Radna szkół katolickich
- BĘDZIE PRACOWAĆ UCZCIWIE I RZETELNIE
- POMOŻE Z ODDANIEM ROZWIĄZAĆ PROBLEMY
- MOŻECIE ZWRACAĆ SIĘ Z PEŁNYM ZAUFANIEM

WARD 2 — MSSB TRUSTEE — 534-7185

FOR SALE
HIGH-PARK
532-4441

750 SPRZEDANYCH DOMÓW TO DOWODY FACHOWOŚCI I ZNAJOMOŚCI RYNKU

Blisko Roncesvalles — 11-pokojowy dom, nadaje się dla 2 rodzin plus dochód. Dom w dobrym stanie. Hipoteka 10¾% otwarta do 1987 roku. Stanisław HAJDUKIEWICZ lub Piotr EJSMONT 532-4441.

Windermere — Quecensway. 3-sypialniowy dom wymagający niewielkiego remontu. Cena wywoławcza $70.000. Piotr EJSMONT lub Stanisław HAJDUKIEWICZ 532-4441.

Pearson — Sorauren. 7-pokojowy jednorodzinny dom w doskonałym stanie. Tylko $15.000 wpłaty. Stanisław HAJDUKIEWICZ lub Piotr EJSMONT 532-4441.

Roncesvalles — Garden. Osobno stojący 6-pokojowy dom murowany z ładnej cegły, prywatny zajazd, garaż. Wpłata $25.000. Natychmiast do objęcia. Małgosia CELUCH — 532-4441.

Howard Park — Roncesvalles. 6+1-pokojowy murowany, nowoczesne łazienki i kuchnia, ładny „sun deck", garaże. Cena umiarkowana. Zrób ofertę. Roman KOLDER 532-4441.

Dundas — Tomken. Trzysypialniowy "townhouse" blisko komunikacji, jeden autobus do kolejki. Cena $49.000. Bardzo dobre warunki finansowe. Henry KACPRZAK 532-4441.

Roncesvalles. Sklep delikatesowy w dobrej lokalizacji. Proszę dzwonić Henry KACPRZAK 532-4441.

Okolica Roncesvalles. Murowany budynek z podwójnym garażem, posiadający dwa apartamenty. Henry KACPRZAK 532-4441.

Bloor — Dundas. Murowany duplex, budynek z garażem, przynoszący dochód $950 miesięcznie. Bardzo dobra lokalizacja. Henry KACPRZAK — 532-4441.

Lakeshore — Kipling. Trzyapartamentowy budynek "triplex". Dobry dochód. Bardzo dobre finansowanie. $20,000 wpłaty. Henry KACPRZAK 532-4441.

Royal York — Quecensway. Prawie nowy trzyapartamentowy budynek "triplex". Henry KACPRZAK 532-4441.

High Park. Elegancki, osobno stojący, murowany, 2-piętrowy dom, garaż, 10 dużych pokoi, 2 łazienki. Nowa instalacja elektryczna i hydrauliczna, piękne wykładziny drewniane, nowoczesna kuchnia. Jeden z najciekawszych domów w dzielnicy. Nowy "listing". Cena $229.900. Helena TRUSZKOWSKA 532-4441 lub 252-1462.

Bloor — Dundas. 3-piętrowy, osobno stojący, murowany dom, podwójny garaż, nowe "patio", 2 kominki, 9 dużych pokoi, 2 łazienki, 2 kuchnie. Cena $159.900. Helena TRUSZKOWSKA 532-4441 lub 252-1462.

UWAGA: Potrzebne domy, inwestycje itp. na sprzedaż w Toronto — Mississauga. Warunki sprzedaży do uzgodnienia. Janusz BARANOWSKI — 532-4441.

POPIERAJCIE FIRMY OGŁASZAJĄCE SIĘ W "ZWIĄZKOWCU"

SIPCO
WE SERVE

SIPCO OIL LIMITED

83 Six Point Rd., Toronto, Ont. M8Z 2X3

Telefon (416) 232-2262, Telex 06-967719

- Dostarczamy najlepszego gatunku opałową oliwę
- Solidna i szybka 24-godzinna obsługa.
- Bezpłatne czyszczenie pieców dla naszych odbiorców
- Wstawiamy nowe opałowe piece (furnaces & boilers)
- Instalujemy wysokiej wydajności oliwne palniki (high efficiency oil burners)

1. Oliwne
2. Elektryczne

- Wszelkiego rodzaju naprawy.
- Robota gwarantowana.
- **Telefon w dzień i w nocy — 232-2262.**

89, 93

Śp. STANISŁAW GOLPYS

Zmarł w Toronto 31 października 1985 r. pozostawiając w głębokim żalu żonę Marię, córkę Janinę Kuthe oraz wnuczęta Kurta i Erica.

Msza św. żałobna odprawiona została w poniedziałek, 4 listopada w kościele St. Vincent de Paul w Toronto, po czym nastąpiło odprowadzenie Zwłok na wieczny spoczynek na cmentarz Park Lawn.

O czym zawiadamia pogrążona w smutku

rodzina

RZETELNA I FACHOWA OBSŁUGA KLIENTÓW

H.M.T. EAGLE REAL ESTATE LTD.

3290 Lakeshore Blvd. West Toronto, Ontario M8V 1M4

Roncesvalles — Garden
Wolno stojący 5-sypialniowy murowany dom, 3 łazienki. Nadaje się dla lekarza lub wynajmu. Cena $149,900. B. KULIKOWSKA tel. 259-9231 lub 265-6714.

Baby Point — Jane
Murowany 3-sypialniowy, wykończona piwnica, pięknie utrzymany. $125,900. B. KULIKOWSKA tel. 259-9231 lub 265-6714.

High Park
6-sypialniowy wolno stojący dom, prywatny zajazd z podwójnym garażem. Dochodowy dom. W. GOLJAT.

Royal York — Lakeshore
Murowane 2-sypialniowe "bungalow" na ładnej parceli. $8,000 wpłaty. W. NAVRATIL.

Parkdale
$28,000 dochodu. Murowany wolno stojący dom. W. NAVRATIL.

Etobicoke
Triplex wolno stojący murowany. Cena wywoławcza $139,900. S. DZIARMAGA.

Islington — Quecensway
Wolno stojący 2-sypialniowy "bungalow". Prywatny zajazd z garażem. $12,000 wpłaty S. DZIARMAGA.

High Park
Bliźniak. 2 kuchnie. 2 łazienki. W bardzo dobrym stanie. Zajazd i garaż. C. SYGUŁA.

CHCESZ DOBRZE KUPIĆ LUB SPRZEDAĆ DOM, INTERES LUB INNĄ NIERUCHOMOŚĆ? Z ZAUFANIEM DZWOŃ 259-9231

SPORT

PIŁKARZE WIDZEWA MISTRZAMI JESIENI

Piłkarze łódzkiego Widzewa wykorzystali potknięcie chorzowskiego Ruchu we Wrocławiu i zdobyli tytuł mistrza jesieni.

W rejestrach statystyków zostanie to z pewnością odnotowane, ale prowadzenie w ligowej tabeli łodzianie mogą stracić już za tydzień. Przerwa, trwająca zazwyczaj trzy miesiące, została bowiem w tym sezonie znacznie skrócona. Wiadomo, najważniejsze są przygotowania drużyny do mistrzostw świata w Meksyku i tym razem interesy klubów musiały zostać podporządkowane dobru reprezentacji.

"Wiosnę" w piłkarskiej ekstraklasie powitamy zatem już za tydzień, a w tym roku rozegrane będą jeszcze poza tym dwie kolejki rundy rewanżowej.

Zgodnie z przewidywaniami na czele tabeli jest "wielka piątka" — Widzew, Legia, Ruch, Górnik Zabrze i Lech. Najlepsze recenzje z tego grona zbiera ostatnio drużyna warszawskiej Legii. Warszawianie, choć wracali z Węgier z perypetiami (z powodu mgły samolot wylądował w Gdańsku; skąd warszawianie jechali nieogrzanym autokarem do stolicy), w Lublinie nie mieli żadnych kłopotów z pokonaniem zespołu Motoru.

Dobrych nastrojów podopiecznych trenera Jerzego Engela nie zepsuły bynajmniej agencyjne doniesienia o protestcie Videotonu złożonym w UEFA. Dariusz Dziekanowski został zgłoszony w przewidzianym przepisami terminie i zastrzeżenia działaczy Videotonu nie mają szans na uwzględnienie.

Tytuł mistrza Polski jest również celem zespołu z Zabrza, który rozpoczął rozgrywki w znakomitym stylu. W tytułach sprawozdań z meczów zabrzan często powtarzało się: Kto pokona Górnika? Już wkrótce okazało się, że nie jest to rzeczą niemożliwą i zabrzanie mają po pierwszej rundzie rozgrywek 3 pkt. straty do Widzewa. W meczu z Lechią, w drugiej połowie spotkania, gdańszczanie prawie bez przerwy oblegali bramkę Wandzika. Zabrakło im jednak koncepcji w rozegraniu piłki i skuteczności. Górnicy, którzy już w 11 min. objęli prowadzenie, przetrzymali szturm podopiecznych trenera Wojciecha Łazarka i w ostatniej minucie meczu po szybkiej kontrze zdobyli jeszcze drugą bramkę.

Najbardziej przywiązani do tradycji są jednak okazuje się piłkarze GKS Katowice i Stali Mielec. W czterech dotychczas rozegranych meczach tych zespołów padł wynik remisowy. Nie inaczej było w piątym spotkaniu. W meczu Górnika Wałbrzych z Pogonią Szczecin byłoby zapewne 0:0, gdyby nie złość Adama Kensego. W 68 min. spotkania dotknął on piłkę ręką na własnym polu karnym. Rozrzeszony zawinieniem straty gola w 4 min. później wyrównał.

Królem strzelców po pierwszej rundzie jest jednak Krzysztof Warzycha (Ruch) — 10 goli, który o jedno trafienie wyprzedza Mirosława Okońskiego (Lech).

ŁKS - Zagłębie Lubin 3:1 (2:1)

Bramki dla ŁKS: Grzegorz Więzik (11 min.), Krzysztof Baran (33 min.), Ryszard Robakiewicz (62 min.); dla Zagłębia: Eugeniusz Ptak (43 min.). Żółte kartki: Roman Mądrachowski i Roman Kujawa (obaj Zagłębie). Widzów 5 tys. Sędziował Eugeniusz Kolator (Warszawa).

Zagłębie Sosn. - Widzew 1:2 (1:1)

Bramki zdobyli: Krzysztof Tochel w 16 min. dla Zagłębia oraz dla Widzewa: Włodzimierz Smolarek w 13 min. oraz Marek Dziuba w 88 min. Widzów ok. 5 tys. Sędziował Roman Kostrzewski z Bydgoszczy.

GKS Katowice - Stal Mielec 1:1 (0:1)

Bramki zdobyli: dla GKS Katowice — Jan Furtok z rzutu karnego w 85 min.; dla Stali Mielec — Krzysztof Hetmański samobójcza w 31 min. Widzów ok. 4 tys. Sędziował Włodzimierz Bródka z Gdańska.

Motor Lublin - Legia 1:4 (1:1)

Bramki: dla Legii — Witold Sikorski — 2 (w 54 i 84 min.), Andrzej Buncol w 39 min. i Jan Karaś w 52 min. Dla Motoru Andrzej Łatka w 29 min. Żółta kartka: Andrzej Sikorski (Legia). Widzów 7 tys. Sędziował Krzysztof Perek (Poznań).

Górnik Wałbrzych - Pogoń 1:1 (0:0)

Bramki: dla Górnika — Leszek Kosowski w 88 min. z karnego; dla Pogoni — Adam Kensey w 72 min. Widzów 8 tys. Sędziował Jan Ćwiek (Kątowice).

Lech Poznań - Bałtyk 2:0 (1:0)

Bramki: Ryszard Rybak w 43 min. i Mirosław Okoński w 82 min. Żółta kartka: Zenon Sieracki (Bałtyk). Widzów 12 tys. Sędziował Władysław Urbańczyk (Bielsko-Biała).

Lechia Gdańsk - Górnik Z. 0:2 (0:1)

Bramki zdobyli: Ryszard Komornicki (11 min.) i Andrzej Zgutczyński (90 min.) Żółta kartka: Grzegorz Łazarek (Lechia). Widzów ok. 22 tys. Sędziował Wiesław Bartosik (Kraków).

Śląsk Wrocław - Ruch 2:1 (1:0)

Bramki zdobyli: dla Śląska — Stefan Machaj w 26 min., Andrzej Rudy w 67 min.; dla Ruchu — Mirosław Bąk w 62 min. Sędziował Aleksander Suchanek (Kraków). Widzów 10 tys. Żółte kartki: Mirosław Bąk i Krystian Walot (Ruch).

Tabela:

1.	Widzew Łódź	23:7	22-12
2.	Legia W-wa	22:8	35-18
3.	Ruch Chorzów	21:9	26-15
4.	Górnik Zabrze	20:10	38-13
5.	Lech Poznań	20:10	18-11
6.	Śląsk Wrocław	16:14	21-17
7.	Górnik Wlb.	16:14	19-23
8.	GKS Katowice	15:15	18-18
9.	Pogoń Szczecin	15:15	20-23
10.	ŁKS Łódź	14:16	21-20
11.	Stal Mielec	11:19	12-18
12.	Lechia Gdańsk	11:19	13-29
13.	Zagłębie Sosn.	11:19	16-27
14.	Bałtyk Gdynia	9:21	14-27
15.	Motor Lublin	9:21	12-28
16.	Zagłębie Lubin	7:23	7-22

GEORGI GŁUCZKOW W PHOENIX SUNS

Bułgarski koszykarz, reprezentant kraju, Georgi Głuczkow podpisał dwuletni kontrakt z amerykańskim zawodowym zespołem Phoenix Suns. Wiadomość tę podał rzecznik prasowy klubu. 23-letni Bułgar jest pierwszym koszykarzem z kraju socjalistycznego, który występować będzie w zawodowej lidze NBA. Głuczkow już od miesiąca trenuje z drużyną Phoenix Suns, ale kontrakt podpisany został dopiero w ubiegłym tygodniu, gdy amerykański klub uzyskał ostateczną zgodę Bułgarskiego Związku Koszykówki.

SZARMACH STRZELA NADAL

Kiedy Andrzej Szarmach, będąc jeszcze zawodnikiem pierwszoligowego klubu francuskiego Auxerre, rozpoczynał treningi przed kolejnym sezonem, niewielu przypuszczało, że tak nagle zniknie z boisk ekstraklasy. Kontrakt z Auxerre obowiązywać miał przecież jeszcze przez rok, ale nieobliczalny trener Guy Roux postawił sprawę jasno: "Możesz zostać, ale będziesz grał w rezerwach". Piłkarz nie namyślając się dłużej spakował walizki i przeniósł się do drugoligowego Guingamp. I wielu w tym momencie postawiło na nim krzyżyk. 35-letni gracz, po kontuzji, dożywać miał emerytury wśród piłkarskich wyrobników.

Dziś jednak zdjęcia Szarmacha znów pojawiają się we francuskiej prasie sportowej. Guingamp odgrywa czołową rolę w drugiej lidze, a były reprezentant Polski strzela gola za golem. Zdobył ich w dotychczasowych spotkaniach 12. O jego grze i wpływie na młodszych partnerów w samych superlatywach wyraża się trener Guingamp — Keruzore.

A sam Szarmach? W jego wypowiedziach nie ma żalu i pretensji do tych, którzy niezbyt ładnie potraktowali go w Auxerre. "Ostrzegano mnie przed klimatem Bretanii, miało tu być zimno i deszczowo. Ale dla mnie tutejszy klimat przypomina Polskę i dzięki temu czuję się bliżej domu. A i na boisku idzie mi coraz lepiej. Uważam, że mamy szanse grać w barażach o pierwszą ligę" — powiedział ostatnio Szarmach dziennikarzowi "L'Equipe".

"Gdy ten piłkarz, dla którego futbol obok wędkarstwa i polowania jest wielką życiową namiętnością, pojawia się na polu karnym, wszystko staje się możliwe" — kończy swój tekst poświecony Szarmachowi francuska gazeta.

W SKRÓCIE

▶ Międzynarodowa Federacja Motocyklowa i Samochodowa podjęły decyzję nieorganizowania w 1986 r. w Republice Południowej Afryki żadnych wyścigów zaliczanych do mistrzostw świata. Informując o tym postanowieniu prezes Międzynarodowej Federacji Samochodowej (FIA) — Jean-Marie Balestre oświadczył, iż w RPA w przyszłym roku nie będzie także żadnego wyścigu samochodowego zaliczanego do Grand Prix Formuły I.

Gaz dla Ontario

Premier Ontario David Peterson zapowiedział ścisłe egzekwowanie obietnicy wyborczej premiera Mulroney'ego o utrzymaniu krajowych cen gazu poniżej cen zagranicznych, po jakich oferuje się go Amerykanom. Ostatnie decyzje rządu federalnego zezwalające na większą swobodę kształtowania cen przez produkujące gaz prowincje zachodnie stwarzają niebezpieczeństwo dla Ontario, będącego największym krajowym odbiorcą gazu. Na krótszą metę ceny gazu spadną, lecz w przyszłym roku mogą one znacznie wzrosnąć wskutek wzrastających kosztów transportu. Na razie koszty przesłania gazu rurociągiem pokrywają producenci w Albercie, lecz umowa ta wygasa w przyszłym roku. Ze względu na bliskość rynków amerykańskich Alberta może oferować eksport po niższych cenach.

ZAWIADOMIENIE

Katolicki Wydział Oświaty uprzejmie informuje, że rozpoczęły się już bezpłatne kursy języka angielskiego dla dorosłych. Zajęcia odbywają się od poniedziałku do piątku w godzinach od 9 rano do 2.30 po południu w następujących szkołach:

	Tel.
St. Ann (70 Boulton Ave.)	481-4282
Driftwood Comm. Centre (4401 Jane St.)	663-1505
Holy Name (690 Caribou Ave.)	466-2700
McCormick Rec. Centre (566 Sheridan Ave.)	537-4194
St. Stanislaus Church (17 Wolseley St.)	232-1664
Scadding Court Comm. Centre (707 Dundas St.)	363-5392
Trinity Comm. Centre (155 Crawford St.)	537-2519
Worship Centre (150 Gateway Blvd.)	429-3050
St. Teresa (110 Tenth St.)	255-4404
Latin Amer. Com. Centre (9 Milvan Dr.)	745-6238

UWAGA! Program TOEFL w Holy Name, Trinity Community Centre i Scadding Court!

Podczas kursów zapewniona opieka nad małymi dziećmi! Bliższych informacji udziela Continuing Education Department, telefon 222-9282, ext. 249?, po polsku Ewa Przesławiewicz, tel. 222-9282 ext. 299?.

Bezpłatne kursy angielskiego dla dorosłych są również oferowane wieczorem w godz. od 7.30 do 9.30 w następujących szkołach:

James Culnan (605 Willard Ave.)	Tel. 762-1104
John XXIII (175 Grenoble Dr.)	wtorek i czwartek 429-3050
St. Mark (45 Cloverhill Rd.)	wtorek i czwartek 255-7378
St. Maurice (45 Kingsview Blvd.)	poniedz. i środa 248-6178
St. Vincent de Paul (116 Fermanagh Ave.)	wtorek i czwartek 537-2181

81C89

ARNOLD PENK poszukuje

OSOBY UCZCIWEJ, ODDANEJ KLIENTOM, W BRANŻY SAMOCHODOWEJ JAKO "SERVICE ADVISER".

Znajomość mechaniki samochodowej, j. polskiego i j. angielskiego wymagana.

Dzwonić ARNOLD PENK, TEL. 964-3211

84S

PIERWSZEJ JAKOŚCI

Poszukujcie biało-pomarańczowych beczułek z charakterystycznym znakiem fabrycznym — gwarancją najprzedniejszej jakości śledzi importowanych z Holandii. Te popularne ryby, solone i marynowane jeszcze na morzu, wkrótce po połowie; zachowują swój niezrównany smak i jakość przez długi okres czasu. Nie odmawiajcie sobie przyjemności — kupujcie wyłącznie śledzie marki Holland Herring.

Imported and distributed in Canada by
JAN K. OVERWEEL LIMITED
VANCOUVER • TORONTO • MONTREAL

JAN WOLWOWICZ

CHOLKAN

Tel. 236-2666

Przedstawiciel JOHN WOLWOWICZ

Bloor — Kipling. 4-sypialniowy dom, duża, osobna jadalnia, kuchnia z wyjściem na ogród. Wszystkie meble do nabycia. 2 garaże. Blisko wszystkiego. $184.900.

Restauracja na ruchliwej ulicy w Etobicoke. $37.000 i dobre warunki spłaty.

6-pokojowy ceglany dom, gustownie odnowiony, garaż — $103,500.

VICTOR W. KRUPOWICZ

Realtor & Insurance Brokers

Kupno sprzedaż nieruchomości oraz wszelkiego rodzaju ubezpieczenia

AUTO - HOME - BUSINESS - INSURANCE

Westown Real Estate & Insurance Ltd.
268 Roncesvalles Ave., Toronto. Tel. 533-8573

W sprawach kupna i sprzedaży nieruchomości oraz wszelkiego rodzaju ubezpieczenia proszę zwracać się do naszego biura.

VICTOR W. KRUPOWICZ TEL. 533-8573

DARRELL KENT REAL ESTATE LIMITED

PROSZĘ DZWONIĆ — ZYGMUNT PRZETAKIEWICZ
BIURO 766-4088 DOM 769-9494

- SPRZEDAJE SZYBKO
- KUPUJE DOBRZE
- RÓWNIEŻ DOM WYCENI I DORADZI

1. Plac pod zabudowę (residential), 45 stóp, na 120' Windermere i Bloor, cena $129.000.
2. Plac przy Durie, 25 stóp na 102. Cena $66,900.
3. Bungallow, Mississauga. Cena $139,000.

88, 89

KRZYŻÓWKA

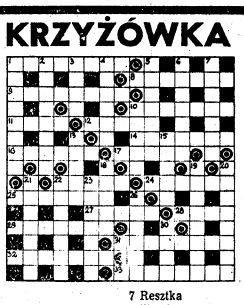

Poziomo

1 Popularny taniec
8 Zgraja, motłoch
9 Słownik encyklopedyczny
10 Przenośna zasłona
11 Pieśń żałobna
12 Branża, dziedzina
14 Muzeum pod gołym niebem
15 Wspaniały wynik
17 Powtórny plon trawy
22 Witka
24 Rozpadlina
25 Słowiańskie imię męskie
27 Łagodność, życzliwość
28 Wielogłowy potwór
29 Plan zamierzeń
31 Sławny aktor
32 Despotyzm i okrucieństwo
33 Pokój na strychu

Pionowo

1 Przedwczesne zapoczątkowanie biegu
2 Zalotnica
3 Porządek działania
4 Składnik krwi
5 Kawałek gruntu
6 Jej nici pomogły Tezeuszowi wyjść z labiryntu
7 Resztka
10 W tubce
13 Fronton
15 Zawiadomienie handlowe
18 Wielka ilość
19 Zgiełk, zamieszanie
20 Nieuczciwa spekulantka
21 Wilcza jagoda, belladona
22 Rycerski medalion
23 Misja, posłannictwo
25 Pewnik
30 Bóg wojny

ROZWIĄZANIE Z NR. 85

Poziomo: napis, ampla, przelew, siano, etola, norka, zwrot, prosta, Istria, Wilno, szok, kwik, flanela, grat, rejs, autor, najazd, kopuła, organ, rabin, nędza, racja, gromada, tiara, zjawa.

Pionowo: nasyp, piano, sport, Azja, śluz, awers, Piotr, agawa, nosek, totek, kawalkada, wioślarka, rezerwa, planeta, inicjał, twarz, rupia, nonet, jodła, zgaga, obraz, uncja, Agata, neon, real.

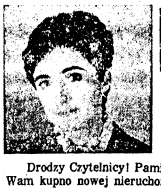

RE/MAX
renown realty ltd., realtor
an independent member broker

EWA FIRLA
Associate Broker
232-2322

Drodzy Szanowni Czytelnicy!

Mamy zaszczyt poinformować wszystkich Czytelników „Związkowca", że pani Ewa Firla od lipca br. przeniosła się jako Associate Broker do firmy RE/MAX Renown Realty Ltd.

Drodzy Czytelnicy! Pamiętajcie, że Ewa Firla najlepiej doradzi, sprzeda lub załatwi Wam kupno nowej nieruchomości. Proszę dzwonić! Telefon 232-2322.

55C

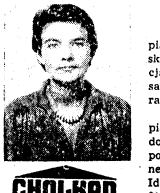

R. CHOLKAN & CO. LTD. REALTOR
2336 BLOOR ST. W. TORONTO

Centralne Etobicoke. 1-sypialniowy apartament w doskonałym stanie, klimatyzacja ,duża kuchnia, basen, sauna, łatwy dojazd do metra. Cena $42.500.

Royal York — Dixon. 3-sypialniowy, wolno stojący dom na dużej, ładnie zagospodarowanej działce z basenem. Wykończona piwnica. Idealnie utrzymany. Cena $139.000.

St. Clair — Runnymede. Nieduży, idealny na pierwszy dom 2-sypialniowy bungalow. Musi być szybko sprzedany. $72.000.

North Drive — Royal York. 4-sypialniowy dom na dużej parceli, pięknie położonej w dolinie Humber River. Wyjście do ogrodu z każdej sypialni, 2 łazienki, bardzo duża wykończona piwnica, słoneczne ogrzewanie cieplej wody. Właściciel pomoże w finansowaniu. Cena $299.000.

CHOLKAN

Po wszelkie informacje dotyczące sprzedaży lub kupna domu prosimy dzwonić do
ELŻBIETY KAUPE . Biuro — 763-5555 Dom — 622-5718

77C

HUMBERVIEW INSURANCE

337 RONCESVALLES AVE. — TORONTO, ONT. M6R 2M8

TEL. 531-4647

Ubezpieczenia chorobowe dla odwiedzających Kanadę 109C